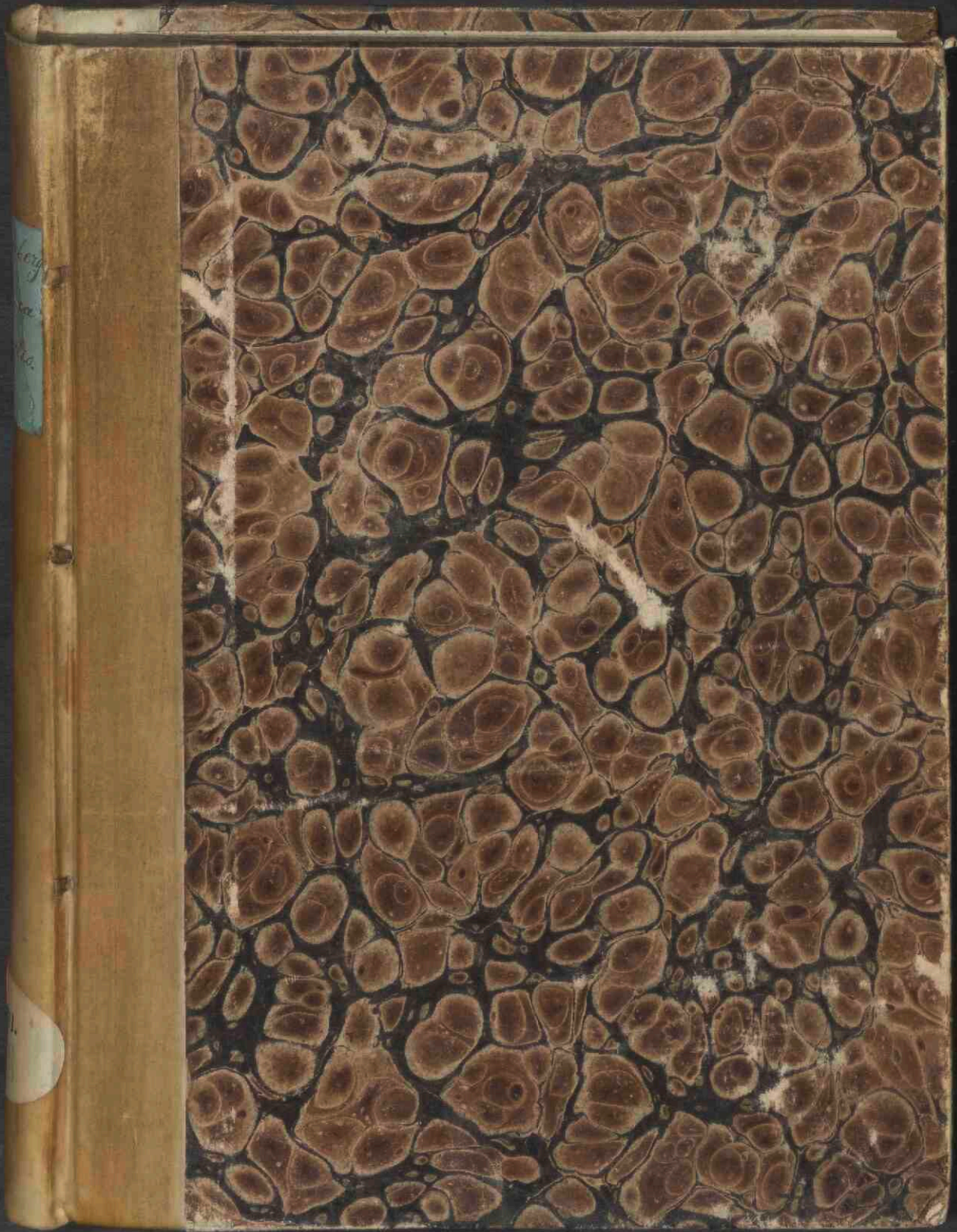

**Historica rerum in Europa ab anno octuagesimo sexto ad
praesentem nonagesimum primum gestarum narratio :
quarum euentu maxime memorabili principum in astronomica
scientia virorum, generosi Domini Henrici Ranzouii, &c.
Regiomontani, Stoeffleri, & aliorum de anno illo cum primis
mirabili, 88. prædictiones astrologicas recomprobatas
ostenditur.**

<https://hdl.handle.net/1874/428560>

**Dit boek hoort bij de Collectie Van Buchell
Huybert van Buchell (1513-1599)**

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Wegens onderzoek aan deze collectie is bij deze boeken ook de volledige buitenkant gescand. De hierna volgende scans zijn in volgorde waarop ze getoond worden:

- de rug van het boek
 - de kopsnede
 - de frontsnede
 - de staartsnede
 - het achterplat

**This book is part of the Van Buchell Collection
Huybert van Buchell (1513-1599)**

More information on this collection is available at:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

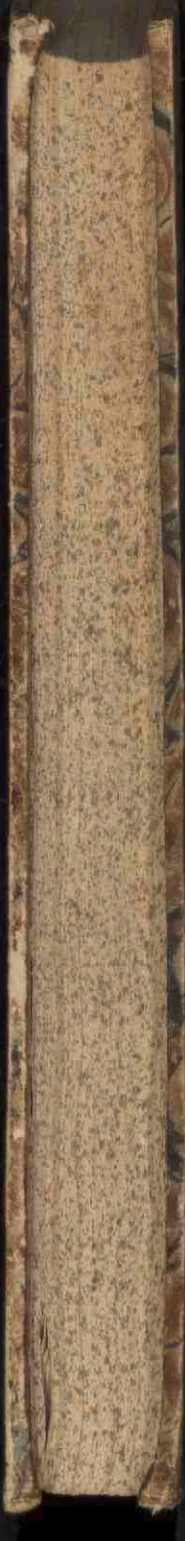
Due to research concerning this collection the outside of these books has been scanned in full. The following scans are, in order of appearance:

- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

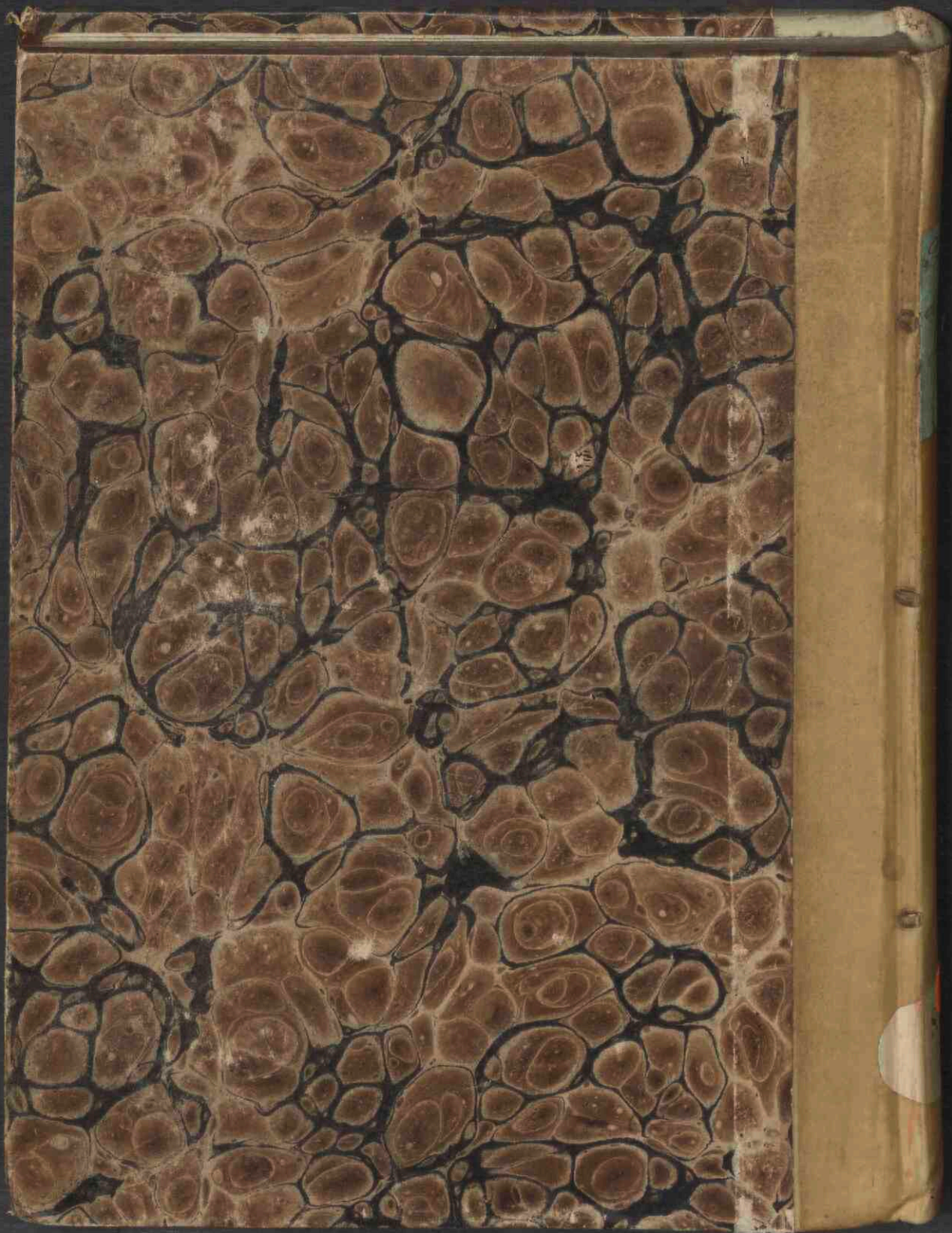
P. Lindeborg
Historiska
märkta.

S. qu.
358

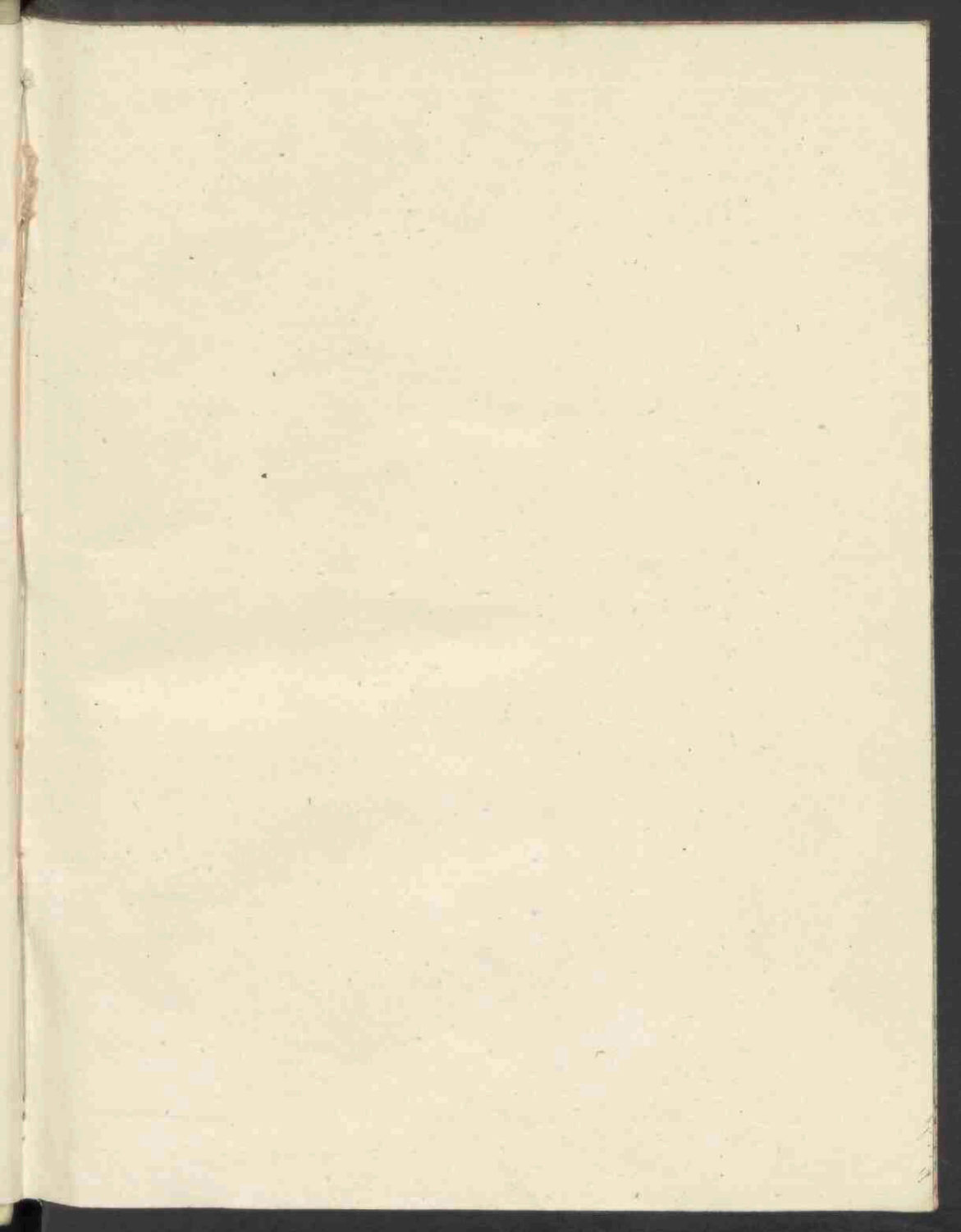

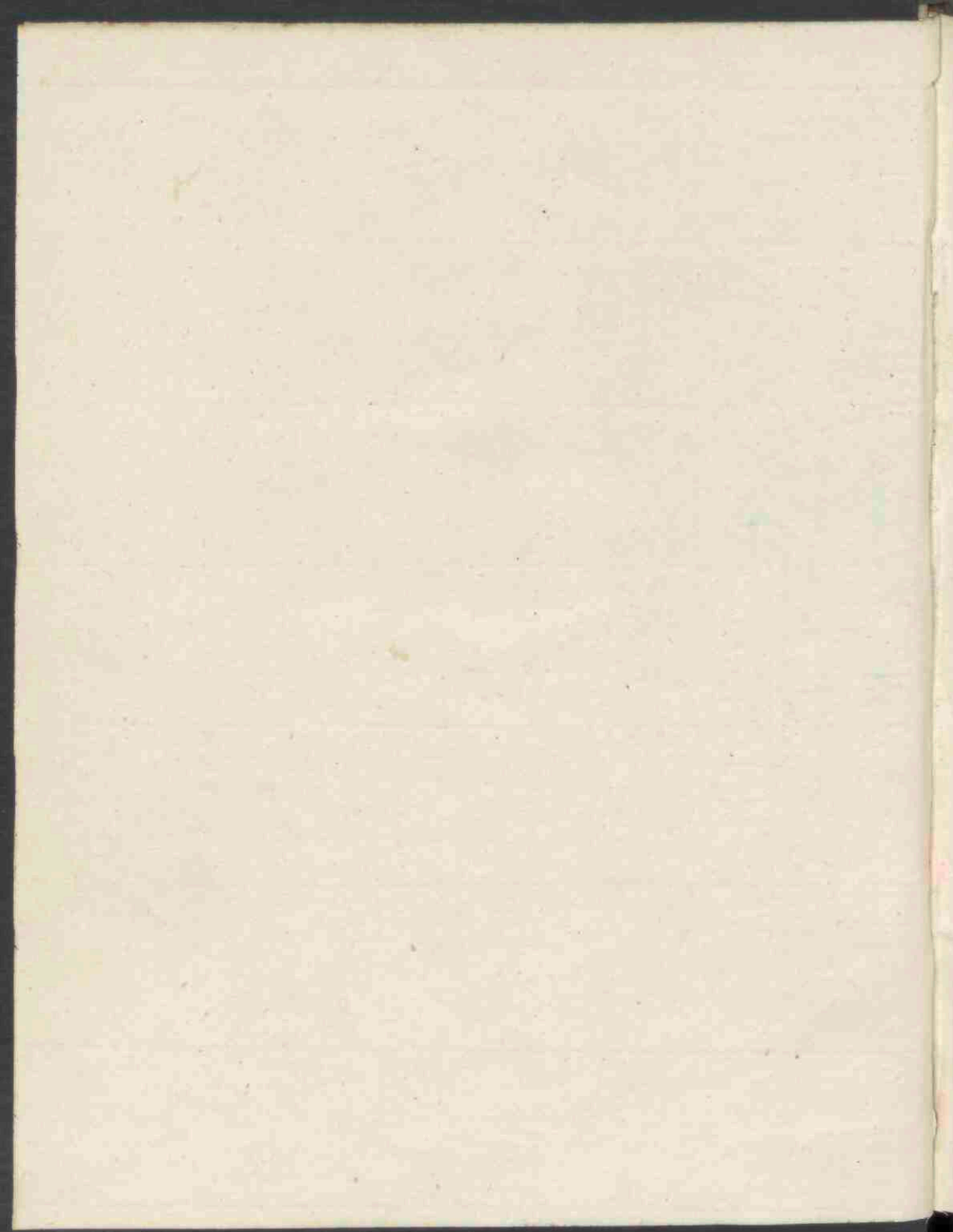

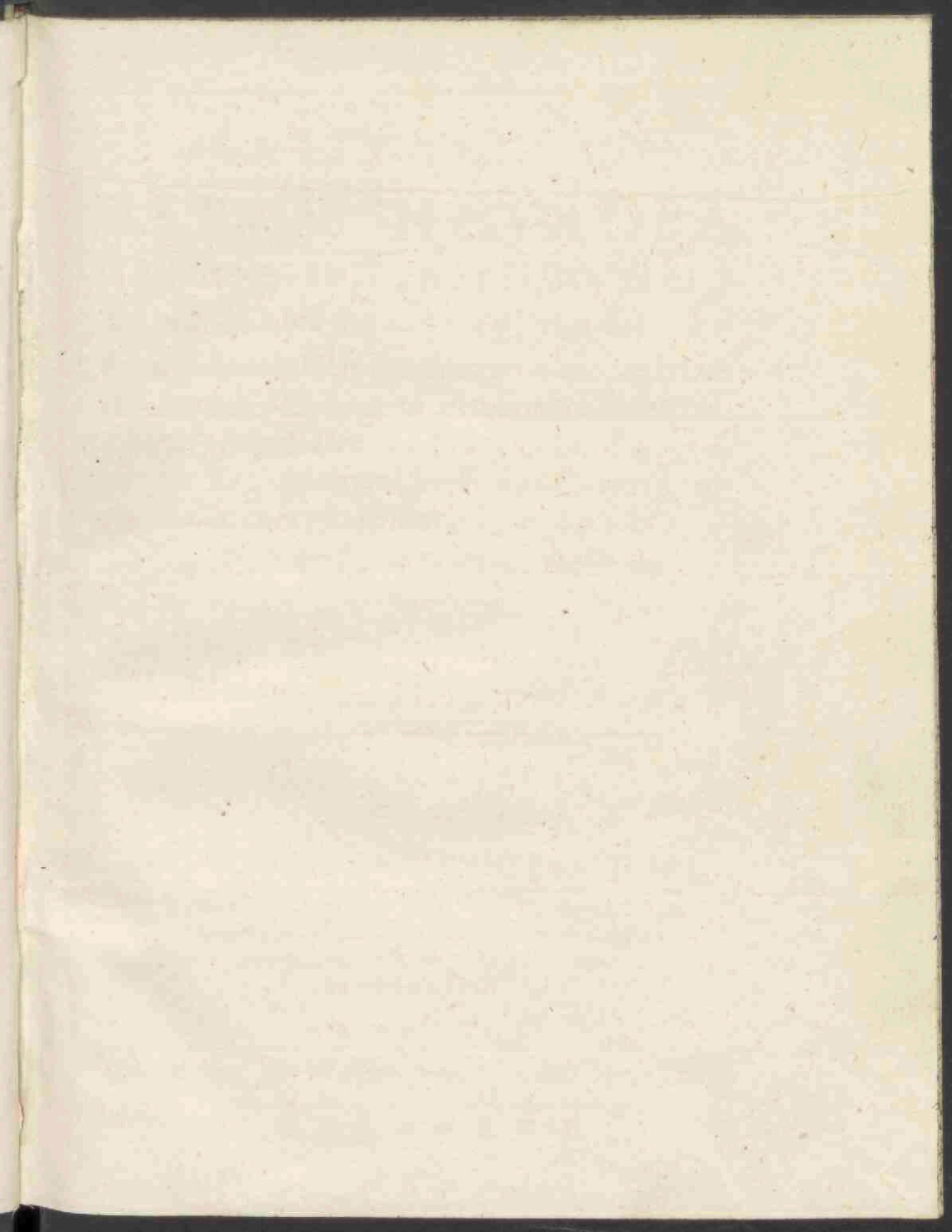

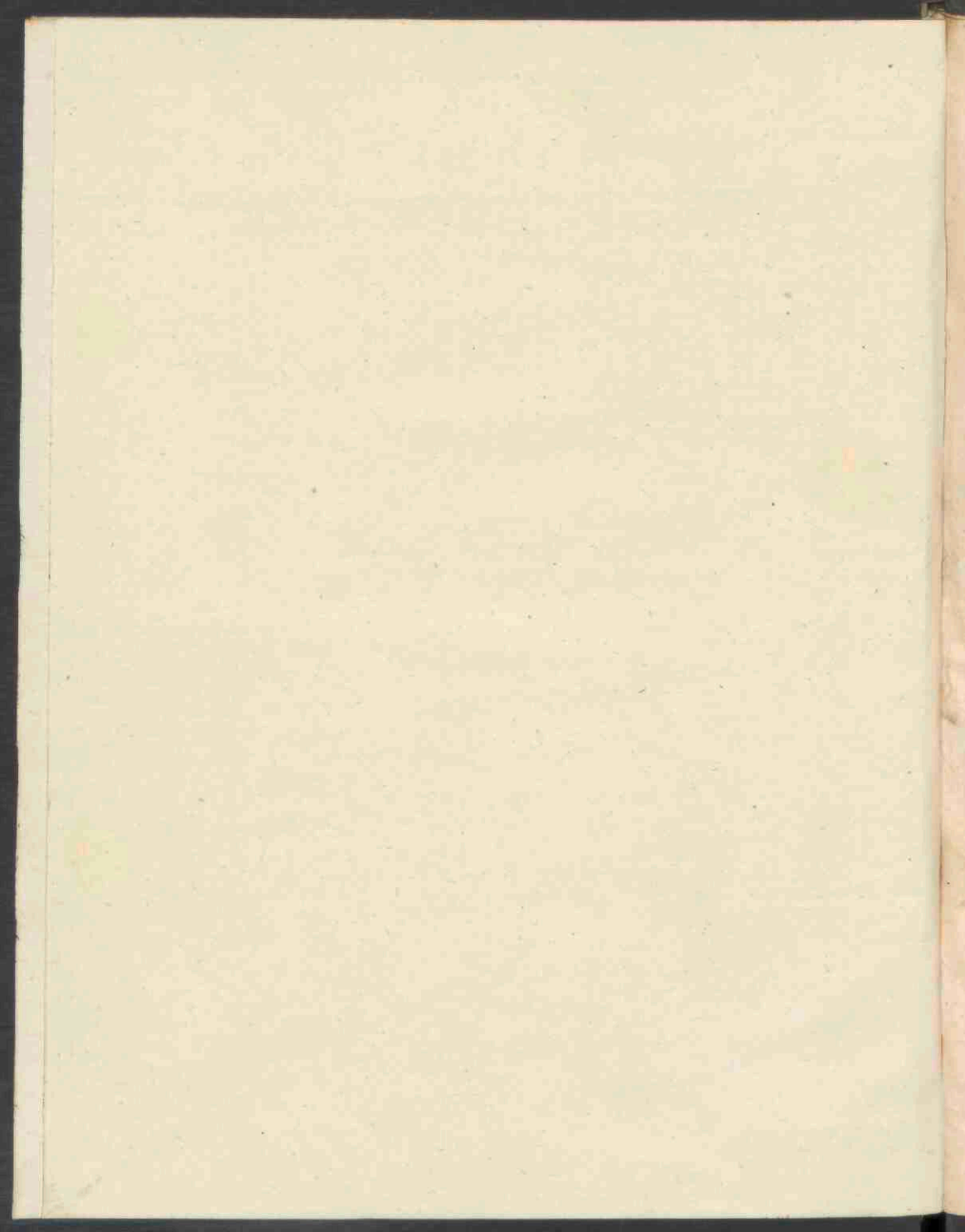
Historia Gentium.

Quarto n°. 658.

HISTORICA
RERVM IN EVROPA
AB ANNO OCTVAGESIMO SEXTO
AD PRÆSENTEM NONAGESIMVM PRI-
mum gestarum Narratio: quarum euentu maxime
memorabili principum in astronomica scientia vi-
rorum, generosi Domini HENRICI RANZO-
VII, &c. Regiomontani, Stœffleri, & aliorum de an-
no illo cum primis mirabili, 88. prædictio-
nes astrologicas re comprobatas
ostenditur.

EX INSTRVCTISSIMA ILLUSTRIS

& generosi viri, Domini HENRICI RANZO-
VII bibliotheca, summo studio à PETRO

LINDEBERGIO

collecta.

Ex domo Buegetii

HVIC RECENS ACCESSIT HI-

STORIARVM AB INEVNTIS ANNI XCI.

Ianuario mense ad modò labentem Septembrem,

non minus exacta, quam vera continua-
tio; Auctore D. R. A.

HAMBVRGI,

Excudebat Iac. Wolffius, impensis Pauli Brachfeldii

M D L X X X I.

HISTORIA

REPERVM IN EUROPA

AB ANNO OCTAVAGESIMO SEXTO

AD PRÆSENTEM NONAGESIMVM PRI-

MO ANNO

AVGVSTI HENRICI REXIS

BRITANNIÆ, FRANCIE, ET

IRLANDIÆ REGIS, AUCTORITATE

EDITIONE

SECUNDA

EX INSTITVTIONIBVS

AVGVSTI HENRICI REXIS

BRITANNIÆ, FRANCIE, ET

IRLANDIÆ REGIS

AVGVSTI HENRICI REXIS

BRITANNIÆ, FRANCIE, ET

IRLANDIÆ REGIS

AVGVSTI HENRICI REXIS

BRITANNIÆ, FRANCIE, ET

IRLANDIÆ REGIS

AVGVSTI HENRICI REXIS

BRITANNIÆ, FRANCIE, ET

IRLANDIÆ REGIS

LINDERSHO

HANC REGENS ACCESSIT

STORIA

AVGVSTI HENRICI REXIS

HAMBURG

AVGVSTI HENRICI REXIS

M D L X X I

GENEROSO AC
ILLVSTRI VIRO HEN-
RICO RANZOVIO,

PROREGI IN DVCATIBVS DANICO, ET CONSILIA-
rio, Præfecto Segebergenſi, Domino in Bredenbergh, Drakenburg, Rin-
teleſem, Wellingsbuttel, Hattſtet, Tuſchenbeck, Ranzouisholm, Wan-
desbeck, Melbeck, Redingſtorp, Nutſchou, Gronou, & Eiffradt. S.

HX omnibus omnium temporum ſcriptoribus neminem prope inuenies,
Heros doctiſſime, qui Criticorum lituras vbique effugerit, qui obelos po-
ſteritatis declinarit. Vide ſis mihi veterum auctorum inculpata, cun-
ctiſque eloquentia calamitſtris decenter compta monumenta, & primum
quidem conditoris Iliados Homeri opera, me hercule ſtupenda; nonne Zoili ſiſtam
paſſa ſunt? Vide ſis mihi etiam alios: nonne Æneidom aſtigi Carbilii Virgilius Poe-
tarum princeps vapulauit? nonne auſus eſt in Lyricorum ſcriptorem Horatium,
Meuius inſurgere? Ciceroni eloquentia patri Larius Licinius detrabere? Varronem
liſteratorum demonium Palamon proſcindere? Vallam Muſarum ararium Man-
cinellus? Politianum Italia lumen Marullus? Eraſmum, Herculem & Apollinem
alterum, ſemidoctus Anglus calumnia morſu configere? Vt taceam reliquos huius
tempeſtatis non vulgari doctrina praditos viros, qui ad vnum omnes ab inuidis in-
eptulis taxati ſunt. Non igitur inſolens & nouum aliquid eſt, HENRICE RANZOVI,
quod etiam tuſ ſcriptis nihil ſit condonatum, quippe qui in tuo de annis climacteri-
cis & imperiorum periodis libello terſo, polito, erudito multifarias ſeditiones, in-
terminatas diſſenſiones, varios magnorum principum obitus, ingentes calamitates,
motus, & bella, proxima Olympiade præterlapſa, futura, Europe ſanas admonitio-
nes repudianti, vaticinariſ & pradiciſ. Quibus omnibus, etſi euentus Thomiſta-
rum magiſter, in totum ſubſcripſerit, eaque minime vana fuiſſe demonſtrarit: ta-
men non deſuerunt, qui illa videre, oppugnare, & inſtar nugarum eleuare ſunt co-
nati. Quod ipſum ubi intellexi, neſcio quomodo in me recanduit iuuenilis calor
impetus, facere enim non potui, quin ex continenti plurimis, qua ab anno 86. vsque
ad Menſem Septembrem anni currentis 91. acciderunt, in vnum volumen collectis
exemplis, contrarium probarem, & quam veros euentus vaticinia tua ſortiſta ſua-

EPISTOLA DEDICATORIA.

rini, beneuolo lectōri, salua & illasa cuiusque dignitate & existimatione ostende-
rem. quid multis suffragantur templa, urbes, opida, in quibus singulis mutationum
hisce annis factarum relicta exstant vestigia, testantur Regum omnium regna, in-
primis Poloniarum, quod intestinis procellis & bellis misere excarnificatum, qua-
tuor vno & eodem tempore habuit reges. Mirare? Rem inauditam narro, attamen
veram. Sigismundum Suecum, Maximilianum Auftriacum, Henricum Vale-
sium, Gallum, profugum, regio Polonia titulo ad vltimum vsque agona vtentem,
& Stephanum Bathorem, tum temporis inhumatum. Sequitur Suecia qua si-
militer dicto tempore tumultuum incendiis flagrat, arcesque aliquot, bello pridem
captas, amittit; Moschus, mente licet paululum remotus, amissa recuperat. Da-
niam Rege Friderico II. demortuo, relictoque vndecenni filio, interreges quatuor
gubernant. Scotia Regina vltimo afficitur supplicio. Anglia, fugata classe Hispa-
nica, & deletis aliquot coniurationis facibus, mirabilem victoriam obtinet. Gal-
liarum rex Parisiis exclusus à monacho confoditur. Nauarræus & Gallia principis
bellis ominosis intricantur. Hispanus classem prepotentem perdit, & variis
à Draco motis infestatur. Persa moritur. Turca infeliciter pugnat. Ungari cre-
bris eiusdem incurfionibus molestantur. Maximilianus Auftriacus à Polonis ca-
ptus, custodia traditur. Italia milites & pecuniam suppiens inter casa & porrecta
præda inhiat, & à Bannitis plurimum vexatur. Germania veteri lethargo sopi-
ta, nunc hanc, nunc illam religionis faciem exosculatur. Atque vt compendio di-
cam, ab ortu solis vsque ad occasum nullus ferme remansit locus, in quo non mirata
dignum quid hisce annis scatuverit. Effutiant quid velint Momi, veritas premi-
quidem, non opprimi potest. Sed his omissis ad te, vnde diuerti, Heros generose, re-
deo, atque hac miscellanea, hinc inde à me congesta, tua generositati confesco, dedi-
co, dico: cum, vt quanti te faciam, tuaque mihi cura sint, ex his existimes: tum, vt
quantus sis in Astrologia, quam itidem verus vates huius lustri extiteris, etiam
alii cognoscant. Vale litterarum ac litteratorum patrone obseruande, omnesque
omnium criticorum latratu vnius assis mecum indicato. Rhodopoli, anno supra
millesimum quingentesimum nonagesimo primo, Ianuarii secundo, quo ante annos
211. diabolica illa tormenta à monacho in vrbe Moguntina, & ante annos 151. ibi-
dem à Ioanne Gutenbergio Argentinate ars illa diuina typographica primum est
adiuuenta.

V. G. A.

Petrus Lindbergius.

INDEX TOTIUS OPE- ris secundum seriem literarum digestus.

<i>Adamus Zunigerus obit.</i>	23.	<i>Anna Sophia Ioannis Alberti vidua obit.</i>	105.
<i>Adamus Reventlou in bello occidit.</i>	19.	<i>Anna Palatina Caroli Badensis vidua obit.</i>	8.
<i>Adamus à Diedrichstein obit.</i>	103.	<i>Anna Maria Brandenburgici Christophori V Vircenbergensis vidua obit.</i>	93. 94.
<i>Adolphus Holsatiz dux nascitur</i>	9. 10.	<i>Augustus Elector nascitur.</i>	16.
<i>Idem moritur.</i>	10. 39.	<i>Idem ducit uxorem Hagnen Hedwigin Anhaltinam.</i>	7.
<i>Epitaphium ejusdem.</i>	154.	<i>Idem moritur.</i>	7.
<i>Adolphus Comes à Morse in Saxonia exercitum conscribit</i>	39.	<i>Augusta Vindelicorū ministri Ecclesiarum eiciuntur.</i>	34. & 35.
<i>Adolphus Comes Nuenarius pulvere nitrato prostratus perit.</i>	135.	<i>Augusta Tiberij ydem expelluntur.</i>	34.
<i>Aemilia Clivenfis virgo anus obit.</i>	8.	B.	
<i>Alexander dux Parmensis Gravam & Venlo urbes Belgici occupat.</i>	36.	<i>Bannitos Sixtus V. P. P. Italia expellit.</i>	28.
<i>Idem Novesium oppugnat.</i>	37.	<i>Banniti Pontificis morte cognita per Italiam grassantur.</i>	124.
<i>Idem in Galliam cum exercitu suo contendit.</i>	133.	<i>Bartolus Richius obit.</i>	101.
<i>Albertus Baro ab Heideck obit.</i>	102.	<i>Benedictus Alefeldius dynasta Geltin- gæ obit.</i>	17.
<i>Epitaphium ejusdem.</i>	165.	<i>Bonnam Carolus Dux Simeus expulsi Scenckianis iterum occupat.</i>	65.
<i>Amurathes Turcarum Imperator adversus Italos, Vngaros &c. infeliciter pugnat.</i>	57.	<i>Bredam urbem Vranie princeps bello stratagemate recuperat.</i>	136.
<i>Andreas Geil moritur.</i>	108.	<i>Burchardus Comes Barbiensis obit.</i>	9.
<i>Annone difficultas summa in Vngaria.</i>	27.	C.	
<i>Annone difficultas in Alsatia & Lotharingia.</i>	27.	<i>Cardinalis Estensis obit.</i>	13.
<i>Anna Danica Augusti Electoris conjux obit.</i>	7.	(1)	Cardi-
<i>Anna Sabina Electoris Saxonie Christiani filia obit.</i>	8.		

Cardinalis Ferdinandus, magnus He-
 truriae Dux gubernationem adit. 16.
 Cardinalis Ludovicus Guisus Blefis
 occiditur. 49. 60.
 Cardinalis Farnesius obit. 94.
 Cardinalis Borbonius obit 97.
 Casparus Gans Baro Potelistanus
 obit. 18.
 Epitaphium ejusdem. 164. & 165.
 Carolus Archidux Austriae obit. 97.
 Epitaphium ejusdem 158.
 Carolus Dancaus obit. 102.
 Carolus Mainus ab ordinibus Fran-
 ciae Catholicis Praefectus rei militaris e-
 legitur. 128.
 Idem cum Navarrae ad Meulanum
 & Druidum urbes acie conflixit. 132.
 Idem Ambianum, Aurelianum &c in
 suas partes trahit. 128.
 Catharina Medicea Galliarum Re-
 gna obit. 49. 60.
 Epitaphium ejusdem. 154.
 Chrysolita seu Grisctis Ioannis Za-
 moiscij conjunx obit. 96.
 Christophorus Genscovius obit. 52.
 Christophorus Butzovius Reipub
 Rostochiensis consul obit. 101.
 Christophorus Stymmelius obit. 53.
 Christophorus Plantinus obit. 109.
 Epitaphium ejusdem 174.
 Constantinopoli magnum exoritur in-
 cendium & tumultus, 120. & 21.
 Cajus Ranzovius Detlevi filius
 obit. 104.
 Ejusdem Epitaphium. 170.

D.

David Voitus obit. 106.
 Daniel Ranzovius R. M. Danica
 Consiliarius obit. 102.
 Daniel Ranzovius Petri filius Pa-
 tavij juvenis obit. 103.
 Epitaphium ejusdem 169.
 Dionysius Grempius obit. 108.
 Dorothea Maria Friderici Guel-
 mi Saxoniae Ducis filia obit. 9.
 Dorothea Saxonica Henrici Julij
 Brunsvicensis conjunx obit. 14.
 Epitaphium ejusdem. 159 & 160.
 Domitium in Megapoli consta-
 grat. 143.

E.

Eberhardus ab Holle Episcopus Lie-
 becensis obit. 9. 39.
 Eberhardus Mollevus consul Ham-
 burgensis obit 57.
 Elisabetha Saxonica Casimiri Pala-
 tini conjunx obit 97.
 Elisabetha Cimbrica Vdalrici Me-
 gapolutani conjunx obit 10. 38.
 Epitaphium ejusdem. 159.
 Elisabetha Cimbrica Adolphi ducis
 filia obit 13.
 Elisabetha Saxonica Christiani Ele-
 ctoris filia obit 93.
 Elisabetha Brunsvicensis, Ioannis
 Holatiae Ducis conjunx obit 8.
 Emanuel Lalanus Parmensis in re
 militari Vicarius obit 105.

Erphor-

Ephordia urbs conflagrat 144.
Eugenius à Collen in Rheno submergitur 19.

F.

Fabianus à Dona in oppidulo Gallicæ Aulneau profligatur 30.
Florianus Grisbeck obit 101.
Epitaphium ejusdem 168. & 169.
Franciscus Medicus Cosmi filius, Dux magnus Herruriæ obit 16.
Franciscus de Billerbeg obit 17.
Franciscus Domstorff obit 18.
Franciscus Horomannus obit 108.
Epitaphium ejusdem 175. & 176.
Franciscus Dracus Hispaniolam insulam capit 32.
Idem ex portu Cales Hispanicæ naves abducit 34.
Idem classem Hispanicam fugat 68.
Idem in Coronæ Hispaniæ portu naves aliquot bellico instrumento adornatas capit 139.
Idem Vlyssiponæ suburbium occupat 139.
Fridericus Daniæ Rex obit. 47. 70. 71.
Epitaphium ejusdem 152.
Fridericus Dux Saxonie Lauenburgicus obit 13.
Fridericus Dux Holsatiæ obit 15.
Epitaphium ejusdem 156.
Fridericus Ranzovius, Henrici Vicarij filius obit 19. & 20.
Epitaphium ejusdem 166.
Fridericus Schulenburgius obit 101.

Fridericus Preiner Baro obit 52.
Epitaphium ejusdem 165.
Fridericus Clodius suspenditur 37.

G.

Galliarum regnum, regnorum omnium est potentissimum 126.
Gebhardus Cardorffex laqueari decidens collum frangit 19.
Georgius dux Lignicensis obit 9.
Georgius Comes a Sein obit 48.
Georgius Belovius obit 18.
Gothardus Curlandiæ Dux obit. 15.
Epitaphium ejusdem 155.
Gothardus VVelling I. V. D. & Syndicus Rigensis decollatur 25. & 26.
Gulielmus Dux Mantuæ obit 15. 16.
Gulielmus Dux Curlandiæ Rostochij studiis operam navat 15.

H.

Hagnes Hedwigis nubit Augusto Electori 7.
Eadem secundo nubit Ioanni Holsatiæ duci 8. 70.
Hattenus I. V. D. comburitur. 134.
Haring oppidum conflagrat 144.
Hamburgi D. Nicolai turris conflagrat. 143.
Hedwiga VVirtenbergica, Ludoici Langravij conjux obit 93.
Henricus Gallie Rex Parisiis excluditur 128.
 (2) *Idem*

Idem urbem obsidet 128 & 129.
 Idem à Monacho confoditur 95. 129.
 Epitaphium ejusdem 152. & 153.
 Henricus Navarraeus ducem Ioieu-
 se bello vincit 29.
 Henricus Navarraeus à Rege Fran-
 ciæ Henrico III. Valesio dux belli cre-
 atur. 128.
 Henricus Navarraeus Rex Francia
 eligitur 129. & 130.
 Henricus Navarraeus urbem Pari-
 siorum obsidet. 132.
 Idem cum Mainio acie configit. 131. 132.
 Henricus dux Guisæ Lutetiam Pari-
 siorum occupat. 59.
 Idem occiditur & Blesis comburi-
 tur 49. 60.
 Epitaphium ejusdem 157.
 Henricus dux Lignicensis obit 48.
 Henricus Condæus toxico potiona-
 tur 47.
 Epitaphium ejusdem 156.
 Henricus Iulius Dux Brunsvicensis in
 Dania nuptias celebrat 141.
 Idem in suam ditionem discedit, &
 principes excipit 141. & 142.
 Henricus Husanus obit 23.
 Henricus Ranzovius Vicarius Regius
 nascitur 10.
 Henricus Ranz: de anno 88. futura
 prædicat. 42. 44.
 Henricus Ranz: in honorem Fride-
 ricis Daniæ Regis Pyramidem & Obeli-
 scum erigit 71. 72. 73. 74.
 Henricus Mollerus obit 106.

Helffricus Hardenius obit 53.
 Helvetiæ civitates Catholiciæ cum Hi-
 spano sædus percutiunt 61.
 Helvetiæ civitates protestantes in-
 ter se sædus renovant 61.
 Hieronymus Mencilius obit 107.
 Holfati in Comitibus homagium præ-
 stare recusant 82.
 Idem post varios habitos conventus
 homagium præstant 142.

I.

Iacobus VI. Scotiæ Rex nascitur 33.
 Idem adductum sponsam in Norue-
 giam appulit 141.
 Idem in Daniam venit 141.
 Idem in Scotiam discedit 141.
 Iacobus Marchio Badensis obit 99.
 Iacobus Scheccius obit 23.
 Epitaphium ejusdem 171.
 Iacobus Sigurius obit 103.
 Iacobus Andrea obit 107.
 Iacobus Cuiacius obit 108.
 Epitaphium eiusdem 175.
 Iacobus Scutellarius obit 109.
 Ioachim Ernestus Anhaltinus obit 11.
 Epitaphium ejusdem 155.
 Ioachimus ab Alvensleben obit 51.
 Ioachimus Lubius obit 52.
 Ioachimus Minsingerus obit 53.
 Epitaphium ejusdem 168.
 Ioannes Adolphus Episcopus Bremensis
 & dux Holfatiæ nascitur 143.
 Ioannes Gulielmus Friderici Gulielmi
 ducis Saxonie filius obit. 13.

Ioannes

Ioannes Georgius Anhaltinus Hader-
slebiæ cum Dorothea Mansfeldica nu-
ptias celebrat 70.

Ioannes Ernestus, Bogislai ducis Po-
merani filius obit 96.

Ioannes Albertus Comes Mansfel-
dicus obit 9.

Epitaphium ejusdem 162.

Ioannes Hoierus Comes Mansfeldi-
cus obit 9.

Ioannes Gunterus Comes à Suuartz-
burg obit 11.

Epitaphium ejusdem 162.

Ioannes Franciscus Bonheimius Epi-
scopus Vercellensis obit 18.

Ioannes de Trautson baro obit 104.

Epitaphium ejusdem 166.

Ioannes Niebur consul Hamburgen-
sis obit 104 & 105.

Ioannes Kittelius obit 107.

Ioannes Sturmius obit 108.

Epitaphium ejusdem 174.

Ioannes Bodinus obit 108.

Ioannes Loerberius Monasterij Rid-
dageshusiani Abbas obit 20.

Ioannes Wedmannus obit 21.

Ioannes Wigandus obit 21.

Ioannes Vischerus obit 23.

Ioannes Tassius Reipub: Rigenensis Se-
nator capite plectitur 25 & 26.

Ioannes Regionontanus obit. 41.

Idem de anno 88. futura prædicit 41.

Ioannes Fossanus obit 53.

Ioannes ab Halle obit 53.

Epitaphium ejusdem 172.

Ioannes Baptista Taxius ad Bonnam
globo trajicitur 64.

Iodocus Willichius obit 109.

Iosias à Qualcu obit 17.

Israël Ritterus obit 53.

Iulius Dux Brunsvigius Academiam
Helmstadiensem primus fundat 93.

Idem moritur 63.

Epitaphium ejusdem 157 & 158.

Iulius Episcopus Herbipolensis Luthe-
ranos eijcit 35.

Iulius Iulij Comitæ Salmæi filius
obit K 9.

Kunegundis Palatina obit 8.

Koslavikū oppidum maritimum Co-
sacci subita impressione opprimunt. 112.

L.

Lampertus Distelmeierus Marchiæ
Cancellarius obit 53. & 54.

Epitaphium ejusdem 168.

Leonbartus Badehornus obit 22.

Epitaphium ejusdem 177.

Ludoicus Comes ab Eberstein, Rector
Academie Francofordianæ in Viadro

suffocatur 94.

Epitaphium ejusdem 163.

Ludolphus Schrader obit. 107.

M.

Magdalena Georgij Lantgravij uxor
obit 14.

Magnus dux Saxonie Hamburgi in
custodiam traditur 50. 83.

Mahomet Hodabendi Persarum Rex
obit. 12.

(3) Epi-

Epitaphium ejusdem 151.
 Margarita Austriaca Alexandri Far-
 nesij Parmæ ducis mater obit 8.
 Maria Caroli ducis Finlandiæ uxor
 obit 94.
 Epitaphium ejusdem 160. & 161.
 Margarita Ezardi Frisiæ Comitis
 filia obit 48.
 Epitaphium ejusdem 160.
 Maria Scotiæ Regina decolla-
 tur 13. 14. 33. 49.
 Epitaphium ejusdem 153.
 Maria Catharina Frid; Ducis Li-
 gnicensis filia obit 16.
 Martinus Schenckius Werlam ur-
 bem occupat 36.
 Martinus Schenckius Neomagi sub-
 mergitur 135.
 Idem undis extractus in quatuor par-
 tes dissectatur 135.
 Martinus Chemnitius obit 20.
 Martinus Cromerus Episcopus War-
 miensis obit 106.
 Matthæus Wesenbecius obit 21.
 Epitaphium ejusdem 171.
 Maximilianus Austriacus nasci-
 tur 24. 111.
 Idem in Regem Poloniæ eligitur 24.
 Idem capitur 50. 56.
 Idem relaxatur 110.
 Michael Teuberus I. Ctus obit 22.
 Michael Beutherus I. Ctus & hi-
 storicus obit 22.
 Michael Brucken obit 51.

Montipelicardi Ducatus à Guisla-
 nis misere devastatur 60.

N.

Narvam Moscu armata manu oc-
 cupat. 118.
 Nicolaus Vogelerus consul Hambur-
 gensis obit 19.
 Nicolaus Cisnerus obit 21.
 Nicodemus Frischlinus obit 110.

O.

Octavius Farnesius Parmæ Dux
 obit 11.
 October M. familiæ Daniæ Regum
 plerumq; fatalis 100.

P.

Parisienses Regem legitimum Hen-
 ricum III. urbe excludunt 60. 61. 127.
 Parisienses ab Henrico Galliarum
 Rege obsidione cinguntur 129.
 Parisienses ab Henrico Navarrae
 arctissime obsidentur 132.
 Parisienses dira fame affligun-
 tur 132.
 Parisiensium suburbia Henricus Na-
 varræus invadit 131.
 Paris Han se medium trajicit 19.
 Paulus Matthiæ Roschildiæ Episcopus
 obit 107.
 Persarum Rex urbe Taurino poti-
 tur 57.

Petrus

Petrus Monavius obit	54.
Epitaphium ejusdem	173.
Petrus Beuterichius I. V. D. & militum ductor obit	21.
Petrus Memmius obit	109.
Philippus Hispaniae Rex novem possidet regna	58.
Philippus Hispaniae Rex ingentem ad debellandum Angliae Regiam classem ablegat	65.
Ejusdem classis Francisci Draci opera fugatur	66. 67. 68.
Philip. Hisp. Rex 4. habuit uxores, ducturus dicitur quintam	125.
Philippus Hispaniae Rex Ducem Parmensem in Galliam cum exercitu mittit.	126.
Philippus Dux Holsatiae obit	100.
Epitaphium ejusdem 158. & 159.	
Philippus Marchio Badensis mortuus in lecto deprehensus est	47.
Philippus Comes ab Hanov. obit	97.
Epitaphium ejusdem	164.
Philippus Sydneus ad Zurphantiam globo trajicitur.	17.
Piscis literatus in Noruegia captus	5.
Piscis litteris insignitus Gryphus Waldiae captus	45.
Piscis literatus captus in ducatu Megapolensi	91.
Pragae pater propriam filiam pugione transadigit	119.
Prosburgum conflagratur	144.

R.

Richardus Binghamus in Hibernia perduelles profigat	32.
Rigae Jesuitae introducuntur	117.
Robertus Dudleyus Anglus, Gubernator Selandiae & Hollandiae constituitur	36.
Idem in Angliam discedit	37.
Idem in Anglia obit	37. 48.
Robertus Gulielmus Bullionaeus & Fabianus à Dona exercitum in Galliam traducere tentant.	29.
Idem profiguntur	30.
Robertus Bullionaeus obit 46. & 47.	

S.

Sabina Brunsvicensis Julij Ducis Brunsvigij filia obit	99.
Sebastianus à Plawen Imp. Majest. Consiliarius decollatur, & post id comburitur	120.
Sixtus V. Pontifex. Obeliscum erigit.	27.
Sixtus V. Iubileum promulgat	57.
Idem Angliae Regiam anathematis fulmine percutit.	57. & 58.
Idem Angliae regnum Philippo Hispaniarum Regi donat	58.
Idem moritur	99.
Epitaphium ejusdem	150.
Sigismundus Suecus in Poloniae Regem eligitur	24. 25.
Sigismundus Viehuser obit	18.
Sadonia Maria Friderici Lignicensis conjux obit.	16.

Sophia

Sophia Brandenburgica Henrici Ducis Lignicensis conjux obit.	14.
Sophia VVirttembergica Friderici Guilielmi Saxonis conjux obit.	97. & 98.
Epitaphium ejusdem	161.
Stanislaus Comes à Gorca cum Maximiliano Austriaco, in Polonia captus	50.
Stephanus Rex Poloniæ obit	12.
Stephanus Rex Poloniæ sepultura traditur	56.
Epitaphium ejusdem	151.

T

Theodoricus Snepffius obit	20.
Theodoricus Zuuingerus obit	54.
Epitaphium ejusdem	173.
Tilemannus Stella obit	108.
Tilemannus Heshufius obit	53.
Timotheus Kirchnerus obit	21.
Tubingæ 49. Magisterij laurea uno tempore insigniti sunt	35.
Turcæ in Podoliam irruunt,	112.

V

Vdalricus Dux Megapolensis Geidsgardæ ventis resstantibus aliquot septimanas hæret.	38.
Vdalricus in Daniam proficiscitur ad Scotiæ Regem Iacobum	147.
Venetis magna aquarum inundatio	122.
Volmarus Wolfgangus Comes ab Honstein obit	12.
Vrbanus VII. Pontifex obit	100.
Epitaphium ejusdem.	150.
Vrsula Henrici Ducis Megap: filia, Ribnitzenfis Abbatissa obit	9.
VVachtendunkanum urbs à Comite Mansfeldico expugnatur.	64.

LIBER PRIMVS.

Supremus mundi Imperator, Deus Opt. Max. in genus mortalium seuerius animadversurus, portentosis miraculis ac prodigijs, gravissimas iræ suæ comminationes, hominibus dulci peccato ebrijs, plerunq; obnunciat, iisdemq; cunctorum bellorum, malorum, calamitatum turbam præfagit, ut ex sacrarum literarum arcanis, & Ethnicorum scriptis manifestò liquet. Priusquam enim populum suum ab angarijs & intolerando seruitutis iugo liberaret, & regem Aegyptiorum Israëlitas insequentem cum universis copijs interciperet, innumeris illum & prodigiosis signis commonefecit. Nonne eo ipso, quo virgo Christum peperit die, oleum Romæ in transyberinâ regione erupit, & diem totum continuo manavit fluxu? Nonne, quo idem affixus est cruci, sol à sextâ horâ diei ad nonam obtenebratus est? Quid? quod eo, quo Hierosolymas T. Vespasianus cepit & solo adæquavit anno, in cælo apparuit gladij figura urbi imminens, currus multiformes cæli regionibus hinc inde vagantes, & armatæ acies in nubibus concertantes: paulò ante mortem Iulij Cæsaris equorum greges comperti sunt pabulo abstinere & lacrimis se satiare: pridie verò quàm inter-

ficeretur, avem regaliolum cum laureo ramulo
 Pompeianæ curiæ se inferentem varij generis volu-
 cres discerpserunt: Ante quàm L. Crassus à Parthis
 occideretur, in Lucanis ferro pluit: Sol deficere
 visus est eo anno, quo Xerxes, quo Nerva, quo
 Augustus, quo Conradus, quo Maximilianus I.
 Imperatores mortui sunt: Luna passâ est eclipsin,
 quum Ottomannus, à quo Turcarum Cæsares de-
 scendunt, vitâ abiret. Idem factum ante mortem
 Herodis, Caroli V. Christiani III. Cimbrorum re-
 gis, circa cuius mortem etiam Cometa visus est, &
 plurimorum aliorum. In exercitu Xerxis adversus
 Græciam contracto, equæ partu lepus editus est.
 Genuæ fons sanguinis aliquando prodigiosè fluxit,
 & paulò post urbs à Sarracenis capitur. Sed, ne de
 peregrinis longas homilias faciam, & calamo eva-
 ger, anni 86, qui cum sequente illius mirabilis *πρόδρο-
 μος* est, exempla referam, & brevibus eorundem e-
 ventus subijciam. Priùs autem, te, quicumq; es, le-
 ctor candide, appello, te submissè & officiosè oro,
 te obtestor, vt ea, quæ dicentur à me, boni consu-
 las, & si quædam inscius omiserò, prætermisero, si
 quædam ad vivum non refecero, morosius ex-
 cussèro, illa ut benignè suppleas, quum mihi pro-
 positum non sit de omnib⁹ dicere, quæ possèm; nec
 meæ sit conscientiæ, nec facultatis: sed quàm verè à
 Regiomontano, Stoeslero, Ranzovio & alijs, om-
 nia iam pridem fuerint prædivinata, strictim dun-
 taxat demonstrare.

IN BELGIO ad quartum Idus Febr: stilo veteri, quem non unâ de causâ in hoc opusculo sequimur, inter innumera, quæ sæpius in aëre circa noctis meridiem apparuerūt chasmata, visæ sunt alicubi hastæ erectæ, & nubium cōflictus horrendis; alicubi radij fulgentes, instar aciei militum confligentium dimicantes; & densissimi bombardarum, quasi globulos crebrò eiaculantium, fumi.

A N N O

1586.

Ibidem æstate iam adultâ, pagani cuiusdam succuba partum stigmaticum, vibicibus & cicatricibus conspicuis punctum, enixa est.

In Angliæ Comitatu Lycolni, circa ver primum, quum arbores iam gemmas protrudentes reviviscerent, insolentis formæ aves aliquot captæ sunt, rostro acuminato oblongo, plumis in capite, in collo cincinnatis & crispatis, more Belgicorum delicatioris fortunæ iuvenum, qui capillis ferro candente cirratis, & collaribus humero tenus defluentibus, thraſonicè se conspiciendos, in urbibus regionibusq; exhibent.

Apud Polonos, ipsis D. Martini ferijs præcitanis, virgarum manipulus, & scopæ aliquot minitabundæ aliquoties in cælo conspectæ sunt.

In Saxoniâ, autumno præcipiti, horribiles procellæ diversis in locis, & calamitosi ventorum turbines non rarò exorti sunt, fortissimas densarum silvarum arbores funditùs evellentes, miserâsq; ad Oceanum casas, dispendio maritimorum pergravi evertentes.

In Belgico & vicinis Albidos provincijs, per idem tempus aquarum inundatio & exuberantia exstitit horrenda, quæ non modò divulsis aggregum molibus plura ædificia, & insanas ad tuenda littora pilas impactas dissipavit, sed & aliquot hominum cum pecoribus, celeri suâ alluvione, miserabiliter avehendo exstinxit.

Præter hæc habuimus hoc anno Planetarum aliquot synodos & coniunctiones, sedecim in Ariete, unam Solis & Lunæ in Tauro, quæ certissimè, ut inquit Ranzovius noster in suo de imperiorum periodis libello, fatales dissensiones, calamitates, bella, motus &c. portendunt.

ANNO
1587.

In Belgij pago Neelender, inter Lovanium & Themas, copiose sanguine pluit, ut incolarum eius aliquot timore pœnarum perculsi aliò migrârint. Idem Daventriæ factum est, ubi cives ollis sanguinem cælestem excipientes servârunt.

In Holsatiâ prope Geltingam Angliæ minoris pagum, glacie paulatim subsidente, & aquâ decrescente, ad quintum Nonas Martij, pisces capti sunt immensæ quantitatis & longitudinis duo, quorum mas vix quatuor & viginti equis in aulam Oceano adiacentem Nicolai Alefeldij, qui Henrici Ranzovij Vicarij gener est, potuit deduci, eiusq; caput bipenni amputatum à strenuis tribus rusticis levari ac portari: Femella masculo insanâ istâ quantitate multum celsit, licet propter embryon & fetum, quem penes se trium fere cubitorum longum retinebat,

nebat, tumidior. Carne autem utriusq;, abiectis capitibus, spinis & intestinis, tonnæ repletæ sunt viginti, & lardo novem.

Hufij, quod eiusdem Holfatiæ mercimonijs & oportunitate loci est oppidum pulcherrimum, Cal: Sept: bis duodecim horarum spacio, diversis in locis, sanguine pluit.

Apud Suecos, Non: Octob: in Hoerninghamo Bielkiorum Baronum provinciâ, viginti millibus passuum Stockholmiâ, quæ regia sedes est, distante, in templi turriculâ campana sponte sonuit, & ea rursus desinente, imbrem quendam sanguinis copiosè pluit.

In Rusiâ, eodem mense cælum nubibus densis mœstum sulphur lacrimavit.

In Noruegiâ, mense Novembri halex literata ab utroq; latere notis ignotis insignita, capta & regi Friderico transmissa est; qui pilce viso, de notis admodum sollicitus, quid dictiones sibi vellent, aut cuius gentis essent, suos interrogare & percontari iussit: Divinatum facile est, etiam tacentibus Tiresijs & Calchantibus acutissimis, prodigiosam hæc halecis formam magnum brevi regno Danico malum portenturam, id quàm verum, eventus postmodò docuit.

Proœmiati prodigia, statim ad eorundem effectus, qui in unum, atque alterum annos produci sæpius solent, descendemus, & præmissò illustrium præstantiùmque virorum obitu, varia

variorum bellorum exodia, & multarum rerum vices seriatim subiungemus. Etsi autem, ut prudenter admodum Cratippus, fatales omnium imperiorum esse periodos, nec ulli homini datum eorum terminum divinitus prædestinatum ulterius promovere, neminem fugit: Et, nec nasci nos casu, nec casu exstingui, verum DEI providentiâ omnes eventus regi, certaq; vitæ ac mortis tempora esse constituta, & quotidie homines mori scimus: tamen vero verius est, tantam illustrium virorum, dictâ temporis intercapedine, funerum turbam insolenter admodum inauditam, & rarò unius, nedum tot principum (quorum, quinque hisce annis, ultra 10. mortuos observavimus) fata, sine insigni Reipub: mutatione & intertrimento dilabi. Huic non solum quæ in medium adducentur exempla suffragantur, sed & sacra Prophetarum eloquia, ac omnium temporum historiæ subscribunt. Educto ex Sodomis Lotho, urbs tota igne cælitus demisso subversa est. Defuncto Iosepho, Ægyptiorum subsequuntur angariæ. Mortuo Iosîa rege probo, cunctis malorum generibus Iuda & Ierusalem affliguntur. Sublato è vivis Augustino, Africæ totiusq; Italiæ Ecclesiarum prærupit vastatio. Carolo V. & IOANNE FRIDERICO demortuis, nova religionis schismata subinde expullulât, subrepunt. Hæc & sexcenta alia aliter cadere non potuere, quum eversâ columnâ domum collabis; remoto gubernatore navem perire; & oleo consumpto lumen
mori

7.
mori pedetentim necessum fit. Quid nobis Germanis futurum est, qui viduati, orbat, spoliati, patriæ jamjam labantis primarijs columnis, gubernatoribus, luminibus, etiam ex omnibus scholasticæ Universitatis ordinibus, quos quatuor facultates appellant, ex Theologis doctissimos, ex Jureconsultis eminentissimos, ex Medicis præstantissimos, ex Philosophis summos, hæc quinque annis amissimus, perdidimus, quorum aliquot, omnes enim qui possem, recensebo.

EXORDIEMUR ab Illustris: Saxonie Electore AUGUSTO, Augustorum omnium Augustissimo, qui, quum coniugem Friderici II. Cimbrorum regis sororem ANNAM, *λυσενεργία* καὶ ἀποφία aliquot dies debilitatam, Calendis Octobribus superioris anni premisisset, ipseque rursus IOACHIMI ERNESTI Anhaltini tredecim annorum filiam, HAGNEN HEDUIGIN, Dassaviæ, finitis ferijs nostri mediatoris genethliacis, celebrato nuptiali sacro, iam sexagenarius sibi connubio iunxisset, subito animi deliquio correptus, primus ex principibus viris hoc anno octuagesimo sexto, Februarij undecimo, Dresdæ ex hac lacrimarum valle & VII. viratu Imperiali, ad cælestem patriam & Synedrium sanctiss: Trinitatis tristissimo totius Germaniæ & bonorum omnium luctu avocatus terram relinquit.

II. Hunc die postero subsequitur omnibus ornamentis & dotibus, quæ in feminam cadere possunt,

ANNO
1586.

sunt, eximiè prædita, ELISABETHA Brunsvicensis, Ernesti Ducis filia, quatuordecim liberorum viventium mater, Ioannis iunioris Holfatiæ Ducis coniux, qui mirabili DEI fato, eodem mense, eadem septimanâ, eodem ferme die, quibus Augustus laudabilis memoriæ Elector moritur, etiam coniuge suâ privatur, & mirabili DEI fato, revolutò biennio, eodem mense, eadem septimanâ & ferme die, relictam eiusdem viduam viduus in matrimonium ducit.

III. Sub idem tempus vitam amittit MARGARITA Austriaca, Caroli V. filia, & hodierni Belgici gubernatoris Alexandri Farnesij, Parmæ & Placentiæ Reguli mater.

IIII. Paulò post ÆMILIA Gulielmi Juliacensis & Clivensis Ducis soror, anus virgo vitam suam in his terris claudit.

V. Nec multis interpositis diebus KVNEGVNDIS Joannis Nassovij, Principis Auraniæ fratris coniux, Ludoici & Casimiri Palatinorum soror, fato defungitur.

VI. Martij 24. ANNA SABINA Electoris Saxonie Christiani, qui patrem, matrem & filiam semestri spacio amisit protogenam, in ipsius vitæ suæ primordijs occumbit.

VII. Martij decimo, ANNA Palatina, Caroli Badensis vidua, Ernesti Friderici, Iacobi & Georgij fratrum mater, ætatis 46. coniugij 19. ex humanæ vitæ portu solvit.

Sexto

IX. Sexto Idus Aprilis **JULIUS**, Julii comitis Salmaei $\delta\mu\omega\nu\mu\omicron\varsigma$ filius, è rebus humanis ad divinam patriam extollitur.

IX. In ducatu Megapolitano, **URSULA**, cœnobii Ribnitzensis, cui sexaginta annis præfuit, Abbatissâ, Henrici ducis filia, ætatis suæ septuagesimo sexto, pridie Georgii, diē suum extremū placidē absolvit.

X. Maii septimo, ex his terris abripitur **GEORGIVS** ejus nominis secundus, dux Lignicensis & Brigenfis, ex antiquâ Poloniæ regum Piastââ gente, nunquam interruptâ stemmatis serie, prognatus, agens climaçtera nobilem sexagesimum tertium.

XI. Sexto Nonarum Junii, **BURCHARDUS** Comes Barbiensis obdormit.

XII. Quinto Julii, **EBERHARDUS** ab Holle episcopus 35. Lubecensis & Verdensis, Abbas Lunæburgensis, princeps optimus, & veræ religionis, literarūq; nutritius, Lunæburgi ex mortalibus abiit.

XIII. Neclongè post Friderici Gulielmi Saxonie ducis filia primogenita **DOROTHEA MARRIA** Septemb: 9. maturè admodum excedit.

XIV. Julii octavo, qui D. Chiliano sacer est, Illebiæ vitam finit **JOANNES ALBERTUS** Mansfeldinus, cum excessisset climaçtericū fatalē creditum præstantibus, agens quartum & sexagesimum, ac anno superiore **JOANNES HOJERUS** cū conjugē **MARTHA** præcessisset.

XV. Porrò Romanogermanici Imperii summus belli dux **ADOLPHUS**, Holsatiæ princeps,

Jan: 26. Anno 1526, (quo itidem Augustus Elector Julii ultimo, & Henric⁹ Ranzov⁹ regis Daniæ Vicarius II Martii) natus, Daniæ regis Friderici I. filius, Christiani I. ex vetustissimâ Comitum Aldenburgensium stirpe ad regni fastigium primûm ascendens nepos, Heros fortis & magnanimus, cum in CAROLI V. aulâ castrisq; bellicam virtutem peradolescens imbibens, Metensi, Gothanæ & plurimis aliis expeditionibus interfuisset, Dithmarsiam antea invictam cum patruo Friderico II. debellasset, ac à serenissimâ Angliæ reginâ ob varias animi & corporis dotes in Garterii ordinem, præcipuis regibus & principibus conspicuum, dato in tesseram symbolo, *HONI SOIT QUI MAL Y PENSE*, id est: maledictus sit qui malè cogitat, cooptat⁹ fuisset, ex hac mortali vitâ ad Dei & sanctorum omnium coetum, morbo ἀνικέτω, quem sacrum ignem vocant, consumptus, sexagenario major, Calend. IIXbris transfertur.

XVI. Die ab Adolpho piè defuncto decimoquarto, etiam ejusdem soror ELISABETHA Cimbrica Udalrici Megapolitani, cum quo quadraginta tres annos in cōjugali toro vixit, conjux, Giedsgardæ in Falstriae insulæ portu, ubi traject⁹ in Germaniam est brevissimus, in complexu mariti, filia, & generi regis Friderici, cujus illa erat amita & socrus, Idibus Octobris, ætatis suæ anno 62. completo, die & horâ iisdem, quibus in lucem venerat recurrentibus, spiritum exhalat, cum paucis ante dieb⁹

diebus mortem præfagiens, remisso rebus humanis nuncio, se mystico viatico instruxisset, quæq; ad migrationem ex hoc calamitoso mundi pittrino in beatioram vitam pertinerent meditari cœpisset.

XVII. Illo ipso mense, in Italiâ OCTAVIUS FARNESIUS, Parmæ & Placentiæ dux, Alexandri Farnesii, Hispani regis in Belgio gubernatoris pater, & Caroli V. gener, ex hac vitâ proficiscitur.

XIIX. Hunc excipit quinto Calend. Novembris illustris & generosissimus Heros, de quatuor sacri Romani Imperii Comitum ordine JOANNES GUNTERUS, Comes à Svartzburg, & dominus in Arnstedt, ætatis suæ anno 54, id est, cœnatico sexto, qui multis aliis hujus inclytæ familiæ heroibus confatalis deprehensus est.

XIX. Decembris sexto, illustris princeps Anhaltinus JOACHIMUS ERNESTUS, (qui ex istâ familiâ ex masculis novissimus, stirpem Anhaltinam jam inde ab infinitorum ferè annor. perpetuitate commendatam, ac pænè interituram salvavit, & relictis ex duabus conjugibus, Agnetâ Barbiense, & Eleonorâ Wirtenbergicâ, decem liberis, ulterius propagavit) in cælum beatorum spirituum, annis quinquaginta, mense uno, diebus quindecim expletis adscitus est, eo die, eâ horâ, eo penitus momento, quibus abhinc quinq; & viginti annos patruus ejus, princeps Joachimus, confopitus fuerat, ad VIII inquam Id. Xbris. Quo die & ipse Rodolphus II. ex hac stirpe Anhaltinâ XI Saxonie E-

lector, templi cathedralis Vitebergæ prima fundamenta jaciens, ante annos ducentos & sedecim ad æternam requiem commigrarat.

XX. Idibus Decembris, rex Poloniae STEPHANUS, Stephani Battorei Transilvaniae Palatini filius, cum ingressus ferè esset enneaticum sextum 54, & summâ cum laude feliciter decem solummodò annos, menses septem, dies duodecim regnasset, & primus in bellis Ungariae civilibus candentes globos, novum incendiorum genus, aliis omnibus incendiis præsentius invenisset, instituisseque insignem rerum ab se gestarum memoriam relinquens morte subitâ mundo obrenunciat.

XXI. Decembris quartodecimo, generosissim⁹ & nobilissimus VOLCMARUS WOLFFGANGUS Comes ab Honstein, Ernesti fili⁹ unicus in ipso ætatis flore ex his terris sustollitur.

XXII. In vivis eodem mēse esse desiit MAHOMET HODABENDI, Persarum rex animosissim⁹, sapientissimus, qui toto regni sui decennio, cum Christiani orbis carnificibus Turcis bellum gessit, eoque obtentis aliquot non mediocribus victoriis nobis pacem optatam conservavit. Quamvis illa pax, non pax, sed pactio majoris bellicæ, & brevi exorituræ tempestatis esse videatur, dum nostris induciis & pecuniis, quas infatiabilibus illis beluis quotannis dono mittimus, intestina bella, misérias, & certissimam servitutem mercamur. His accedit, quod hac pacis opinione decepti plus regi-

regionum amittamus, plures homines in servitutum abripi videamus, quàm gliscente bello nunquam meminimus. Sed hæc potius deplorari, quàm corrigi possunt.

XXIII. In fine hujus anni undecimo nimirum Decembris, FRIDERICUS Dux Saxonie Lawenburgicus, & Decanus Argentinensis, qui acerimus Gebhardi Truchsesii hostis fuit, & arma adversus eundem tum temporis Coloniensem Electorem primùm movit, in primo juventæ decursu, cum vixisset annos 32 menses tres, dies septem, in communem locum abit.

XXIV. Mensis primi, sequentis anni die undecimo, ELISABETHA Adolphi Holsatiae principis filia, virgo adolescentula, anno ferè hebdomatico secundo, id est, decimoquarto ætatis moritur.

Anno
1587.

XXV. Romæ CARDINALIS ESTENSIS, Ferrariae ducis frater, ad idem fermè tempus, relicto post se 100000 coronatorum æstimato patrimonio, ab hac corporis societate non sine propinativeneri suspitione divellitur.

XXVI & XXVII. Similiter FRIDERICUS junior ejusdem mensis die decimonono, & JOANNES GULIELMUS II. vicesimotertio, Friderici Guilielmi Saxonie & Vinariae ducis filioli fratres, quinq; dierum interstitio, uterq; ex his terris, præmissâ ante paucos menses sorore, abripiuntur.

XXIIX. In Angliâ MARIA Scotiae regina, non-

nullorum probrorum superioribus comitiis accusata, in Northamptoniæ provincie arce Fotheringhamo, quæ aliquandiu Lancastrianæ familiæ principum fuit, octavo Februarii, invicto & præfenti animo capitis supplicium subit. Quod genus mortis licet regibus, principibusq; infrequens admodum & inulitatum sit: tamen hoc ipso ex eorundem ordine plures affectos legimus. Inter quos fuit Conradin⁹ Conradi IV. Imp. fili⁹, Nicola⁹ princeps ab Oppeln, Maria Brabantica Ludoici Bavari conjux, Albertus Comes Bambergensis, Philipp⁹ Comes ab Horn, Lamoralus Comes ab Ægmond, & Sebastianus Comes à Monteculo, quorum hic à quatuor equis distractus, reliqui omnes carnificis manu decollati sunt.

XXIX. Idibus Februarii DOROTHEA Saxonica, Henrici Julii Ducis Brunsvigii etiamnum uxor adolescentula, Augusti Electoris filia, difficilimis primi partus laboribus ac doloribus victa, puerperio vitam claudit.

XXX. In Hassia MAGDALENA, Georgii Lantgravii uxoris. Cal. Martii spiritum deponit.

XXXI. Incunte Martio SOPHIA Brandenburgica Henrici principis Lignicensis conjux, femina prudentissima, prudentissimis principibus, patre Georgio Brandenburgensi, & matre Saxonica Æmilia; avis item Alberto Marchione, quem Germaniæ Achillem, imperiique Romani manum dextram Pontifex vocabat, & Henrico Saxone
magna-

magnanimo prognata, ætatis suæ 52, in cælestis vitæ consuetudinem migrat.

XXXII. Apud Livonos **GOTHARDUS**, postremus equestris ordinis Teutonici in Livonia magister, primus autem Curlandiæ & Semigalliæ, à Sigismundo rege Polono dux inauguratus, princeps optimus, & omnibus laudati herois virtutibus perillustris, placido & beato fine, relictis duabus ex illustrissimâ conjuge Annâ Udalrici principis Megapolitani sorore filiabus & totidem filiis, quorum natu major **FRIDERICUS** paternam gubernationem adiit, alter **GULIELMUS** Rostochii diligentem bonarum artium studiis operam navat, Maii decimo septimo rebus humanis eximitur.

XXXIII. In Holsatiâ communis patriæ luctus, priore vulnere vix obducto, denuò erumpit, dum patre, amirâ & sorore unius anni circuitu præmissis, etiam **FRIDERICUS** avi sui Friderici I. Daniæ regis, & patru sui Friderici Episcopi Hildesienfis & Bremensis nomen referens, magnæ eruditionis, probitatis & virtutis princeps, in ipso gubernationis suæ tyrocinio, & ætatis vicesimo, relicto fratri suo prætextato Duci Philippo imperii gubernaculo, prohi dolor ante tempus Gottorpii extremum vitæ diem Junii decimo quinto conficit.

XXXIV. In Italiâ, terrarum omnium terrâ pulcherrimâ, **GULIELMUS** Gonzaga, Dux Mantuæ

tua & Montisferrati prudentissim⁹ Augusti quarto vitam cum morte commutat.

XXXV. Die Septemb. septimo, Friderico duci Lignicensi nata est filia primogenita MARIA CATHARINA, quæ ipso die Christianismo insignita & tinctione sacra Ecclesiae inserta, triduo post eadem hora in limine & ingressu vitae rursus decedit.

XXXVI. Eiusdem vicesimo tertio, in ducatu Lignicensi SIDONIA MARIA, Friderici ducis conjux, Wenceslai ducis Teschini filia, Francisci Saxoniae neptis, partus infirmitate confecta, pia & pertinaci in Christum Dei unigenam fide, praeproperè admodum mortem occumbit, cum solummodo in terris quindecim annos, quinque menses, dies decem, & in conjugali vinculo triginta sex hebdomadas cum quatuor diebus vixisset.

XXXVII & XXXVIII. Nono Octob. FRANCISCUS MEDICES Cosmi filius, magnus Hetruriae in ordine secundus, de Repub. literaria cum tota sua familia optimè promeritus, & quinque post ipsam horis eiusdem conjux BLANCA, Herois praestantissima, & ~~noctis~~ in suum locum morte sublatus abit: cui successit, deposito religionis habitu, Rom. Ecclesiae Cardinalis frater Ferdinandus, magnus dux Hetruriae tertius, ducta in matrimonium Catharina, Caroli Lotharingi ducis filia.

Hi fuere principes, non bello aut pestifera lue, sed domi hisce duobus annis extincti, quibus subjungo præci-

præcipuæ dignitatis & præeminentiaë aliquot viros, de Repub. domi & foris, togâ & fago insigniter demeritos. Quos inter fuit antiquâ nobilitate & præclarâ eruditione inclytus **BENEDICTUS** ANNO
ALEFELDIUS, dynafta Geltingæ, Nicolai & 1586.

Henrici Alefeldiorum, R. M. Daniæ Confiliariorû parens, ex pervetuftâ Alefeldicâ gente (quæ originem fuam primitûs è veterum Baronum ejuſdem nominis familiâ in Diceceſi Hildesheimenſi ſedem habente ducit, & tempore inſtanti in Cimbriâ ultrago masculis vivis florefcens, arces ac prædia plus minus triginta quatuor poſidet) oriundus, ætatis enneatico nono, id eſt, octuageſimo primo, Aprilis 13. vitam deſeruit. Sicut & Calendis Maii **JOSIAS** à **QUALEN**, arcis Gottorpii in Holſatiâ Præfectus, ac equitum in bello Suetico ſeptenali Ductor ſtrenuus: nec non corporis atq; animi dotibus inclytus, totius nobilitatis Britannicæ flos & jubar, patriæ columen, generis ſtatumen, **PHILIPPUS SUDNÆUS**, ex illuſtriſſimâ Warvicienſium ſtirpe natus, qui ad Sutphaniam menſe Julio, globo ſulphureo è tubo volante femur imum iſtus, fortiter quidem ſed nimis infeliciter periit.

Viennæ, **FRANCISCUS** à **BILLERBEG** Po- ANNO
 meranus, genere & ingenio nobilis, qui Thraciâ, 1587.
 Ægypto & Aſiâ perluftratis, in Ungariâ, adverſus perpetuos Chriſtiani nominis hoſtes Turcas, pro ſalute communi & patriæ caritate aliquot annos militavit, 12. Februarii febrî ardente in mortem ſo-

lutus est. Triduo post Februarii scilicet 15. JO-
 ANNES FRANCISCUS BONHEMIUS,
 Episcopus Vercellensis, Apostolicæ sedis Roma-
 næ in Germaniâ Legat⁹, & Catholicæ religionis te-
 nacissimus, Leodii in Abbatia S. Jacobi, ætatis suæ
 aⁿo 53. obdormivit. Pragæ 13. Aprilis, vir omni eru-
 ditionis genere præstans, & multis naturæ donis
 excellens, Imp. Majest. Vicecancellarius, SIGIS-
 MUNDUS VIEHUSER, ætatis suæ 56. mor-
 tali luce orbatus est. Rostochii, quò deploratus
 venerat, illustris & generosus dominus CASPA-
 RUS Baro Potelistanus, ex illustri Ganforum fa-
 miliâ, quæ perpetuam & hæreditariam Mariscalla-
 tus dignitatem in Electoratu Brandenburgensi
 habet, procreatus, pridie Calendarum Quinctilis,
 cum complèssèt enneaticum sextum, id est, annos
 54. & paucos dies, ex sordidâ mundi hujus colluvie
 discessit. Gustrovii GEORGIUS BELOVI-
 US, Consiliarius Ducalis Megapolitanus primari-
 us, ingravi valetudine oppressus, VIII. Id. Quincti-
 lis supremum diem obiit. Slesvigæ in Holsatiâ
 FRANCISCUS DOMSTORFF, VI. KL.
 IXbr. vir tam nobilitate quàm doctrinâ omnigenâ
 præstantissimus, disertissimus, & R. M. Daniæ Se-
 cretarius intimus, ac Slesvicensis Præpositus ex his
 terris evocat⁹ est. Quibus addo, ob pertinacē, quo
 me prosequuti sunt amorem, favorem, juvenes mo-
 destos, literatos, optimos, heroo apud Megalo-
 pyrgenses sanguine progenitos quatuor, qui Rho-
 dopoli

dopoli valedictâ, septem Lunarium annorum interstitio, mirabili & miserabili, diuersis in locis fato concessere. Prior ingentis patrimonii hæres & philomusus **PARIS HANN**, ex Italiâ non ita pridem reversus, semetipsum sclopeto, quod infeliciter movet, Idibus Maiis in arce suâ medium trajicit. Alter **EUGENIUS à COLLEN**, patris septuagenarii supremum columē, Basileæ Rauracorum, Rheni vortice, in quo per æstum recreabatur, absorptus, pro Italiâ quam cogitabat, cælum 16. Augusti adit. Tertius **ADAMUS REVENTLOV**, omni arte liberali politissimus, & magni animi adolescens, relictis Musarum castris Martia sequens, in iisdem cum multis aliis mense IXbri. periit. Quo & Hamburgi ad Albim **NICOLAUS VÖEGELERUS J. U.** Licentiatu, vir inprimis eloquens & facundus, multisq; nominibus clarus, ejusdem urbis Hamb. tandem Consul magnificus, ætatis suæ climacterico difficili sexagesimo tertio mortuus est. Hunc vivum & præcipue, nobilesq; & cives ut amabant in septētrionalibus locis, ita illum sibi ereptum dolebant. Ultimus **GEBHARDUS CARDORFF**, juvenis ecastor eruditus & integerrimus, quo nihil fuit modestius, probius, diligentius, III. KL. Xbris, noctu ex laqueari arcis superiore decidens collum frægit. Ejuscemodi pænè fatum in Galliâ, antiquâ nobilitate & bellicâ virtute illustris **FRIDERICUS RANZOVIUS**, Henrici illius regû in Ducati-

bus Vicarii filius, Joannis equitis aurati nepos obit, dum fugatis hostibus, rariore comitatu castris longius abscedens, & regis Galliaë partes, præterquam quòd quinq; expeditionibus feliciter prius interfuisset sequens, naturæ debitum, at sceleri latronum indebitum, à quibus ex infidiis sclopeto, suis à latere absentibus, transyerberatus persolvit, & pro militiâ terrestri caelestem nono Xbris, ætatis tricesimo subit, non sine acerbissimo suorum & potissimum carissimi patris luctu, qui præpostero naturæ ordine, heroico suo climactere, unius anni spacio, non solùm hoc filio in Galliâ, Catharinâ filiâ in Daniâ, Catharinâ nepte in Germaniâ, nec non duobus fratris sui Pauli filiis, Daniele itidem in Galliâ, & Joanne in Poloniâ: verùm etiam Rege Friderico Danico, & Friderico Duce Holsato, Dominis, præter expectationem viduatus est.

ANNO
1586.

Ex Theologis eminentissimis ex hac vitâ primùm MARTINUS CHEMNITIUS SS. Theologiæ Doctor perquam celebris, ecclesiæ Brunovicensis Metropolyta, Aprilis octavo, suæ ætatis sexagesimo quarto: Et JOANNES LOERBERIUS monasterii Riddageshusiani Archimandrita dignissimus, 23 Octobr: nec non THEODORICUS SNEFFIUS excellentis ingenii & eloquentiæ admirabilis vir, almæ Tubingensis Academiaë professor, nono die IXbris, morbi sui critico, cum vixisset annos sexaginta unum, diesq; septem, discessere. Quos anno sequenti

quenti JOANNES WEDMANNUS, olim Popponis Comitis Hennebergensis, deinde Joannis Friderici Saxonis ad captivitatem usq; & tandem Prutenicæ aulæ sacerdos, postridie Februarii in Borussia: & TIMOTHEUS KIRCHNERUS, Academiæ Julicæ olim pullulantis Doctor; mox Ducum Saxonicæ pastor aulicus 13. Februarii in Saxoniâ: nec non innumeris in lucem editis scriptis famosus, Pomezanensis Dioceseos in Borussia Episcopus, JOANNES WIGANDUS XXI. IIXbris excepere.

ANNO
1557.

Ex ICTIS clarissimis amissimus pridie Nonarum Martii, omni virtutum genere præstantem, & juris civilis doctrinâ singulariter eruditum, NICOLAUM CISNERUM, Imp. Cameræ adfessorem primum, quemadmodum tertio Nonarum Februarii, PETRUM BEUTERICHUM, qui, præterquàm quòd LL. Doctor, præstantissimus etiam militum fuit Ductor, & ab hinc septennium, cum copiis suis ex Helvetiis & Gallis conscriptis, in Alsatiâ, Ferdinando Austriae Duce transitum prohibente, viam vi sibi aperuit, suumq; agmen incolume Bonnam ad Joannem Casimirum, cui erat à consiliis, deduxit. Amissimus item vel potius præmissimus omnium Jurisconsultorum hæc nostrâ tempestate vivetium Coryphæum MATTHÆUM WESENBECIUM, qui suis paratilis artificiosâ methodo in formam, à multis antea, etiam ipso Cicerone, deploratam redegit, &

ANNO
1586.

ANNO
1587.

nunquam intermorituris lucubrationibus univ-
 sum jus ita illustravit, ut non magis opus stupen-
 dum, quàm utile dici reverà mereatur. Amifimus
 item MICHAEL TEUBERUM Juris
 utriusq; & ingenuarum artium longè callentissi-
 mum, Saxonix Electoris Cõsiliarium, sine quidem
 pio, religioso & placido, sed non sine maximã Aca-
 demix Vitebergensis, cujus Professores hic & ille
 erant principes, jacturã & naufragio, quæ hoc
 Ictorum pari tam brevi tempore viduatur.

Calendis Jullis LEONHARDUS BADE-
 HORNUS, Philosophix & J. U. Doctor, incli-
 tæ facultatis juridicæ Lipsensis senior, & judicii
 supremæ Curix Electoralis adfessor primarius,
 & Reipub. exconsul: nec non trium ordine Ele-
 ctorum, Mauricii, (à quo ad concilium Tridenti-
 num, ubi Sleidano & Fabricio testibus, orationem
 præclaram & luculentam habuit, ablegatus) item
 Augusti laudatis. memoriæ, & Christiani hodie
 Saxonix Electoris Cõsiliarius, in ipsa senectū-
 tis suæ maturitate, anno scilicet ætatis septuagesi-
 mo septimo, qui est undecimus climacter hebdo-
 maticus, & multis præstantissimis viris, Petro Bem-
 bo, Bartol: Saliceto, Joviano Pontano & aliis fa-
 talis, placidè è terreno diversorio ad certissimum
 domicilium sibi in cælo constitutum migravit. Ar-
 gentinæ octavo Novẽbris MICHAEL BEU-
 THERUS, polyhistor & Nestor alter, nec non
 Ictus & historicus eximius, similiter ad meliora
 regni

regni pervolavit. Et tandem sexto Idus Xbris
 panè supra hominem eloquens orator, nec non
 politicus, Jurisconsultus & poëta eximius, multo-
 rumq; principum Consiliarius & Reip. Lunæbur-
 gensis Syndicus, HENRICUS HUSANUS,
 ætatis 51. Lunæburgi supremum mortalitatis vitæ
 diem egit.

Ex Medicis & Philosophis primas retinentibus
 per mortem in vitam trāsīit, Feb. 10. ADAM⁹ ZVI-
 GERIUS, vir non canis modò venerandus & annis,
 verùm etiam multiplici doctrinâ suspiciendus, en-
 neatico 10. id est, anno 20. & Apri. 12. JOANNES
 VISCHERUS archiater & philosoph⁹ Tubingensis
 Academiæ celebratissimus, hebdomatico suo no-
 no, seu ēneatico magno, ex septies novē vel novies
 septem numeris constante, & senibus omnibus pe-
 riculoso, anno nimirum sexagesimo tertio: quem
 admodum JACOBUS SCHEGKIUS Euro-
 pæ Philosophus summus, & Protomedicus, ejus-
 demq; Universitatis Professor præclarus, ætatis
 septuagesimo sexto, Maii 9. has terras reliquerunt.

Enumeratis Heroum plurimorum funeribus, quæ
 ceu prodigia, scaturientium malorum sunt progno-
 stica, frequentes rerum vices, bella, cædes, tumultus,
 hac dieteride facta, rudi à nobis penicillo de-
 lineata subjiciemus, & candido lectori, ipsam ve-
 ritatem ex his commentariolis succinctè breviter-
 que concinnatis quasi hausturo, simplicis ac so-
 brii pocillatoris fidem probabimus.

In

ANNO
 1587.

90
 90

Nota

ANNO
1586.

69

1587.

In Poloniâ, Stephano Bathoreo, rege sapientissimo, literatissimo, KL. Xbris, non sine secessione, de qua hîc non est dicendi locus, demortuo, electionis comitia ad vicesimum Junii diem anni sequentis, Waravizæ celebranda à regni primoribus indicta sunt, ubi in ordinario conventu & campo propatulo cis Vistulam, dimidio ab urbe miliari destinato, variisq; hinc inde rebus prius ventilatis, remotiorum principum Legati auditi, & ab Archiepiscopo quatuor Candidati, PIASTUS, MOSCHUS, AUSTRIACUS & SVECUS propositi sunt, quos super, cum amicè inter se convenire non possent, senatus in duas factiones disscissus est. Cancellarius magnus & Archimarescalcus cum suis complicibus, SIGISMUNDUM Suecum Anno 66. die Junii 20. natum, ex Jagellonicâ & regiâ stirpe, quæ ducentos Poloniam annos rexit, & septem inauguratos reges, sicut & Piastæa totidem produxit, nono Augusti regem Poloniæ renunciant. E contrario Comes Gorcanus, & Sboroviani, præteritis reliquis præhensatoribus, oppressam suorum suffragiorum in priori concilio libertatem excusantes, eunt in alia omnia, & MAXIMILIANUM Austriacum, A. 58. Octob. 12. natum, regem in suo ab aliis separato conventu Augusti 12. salutant. Qui præsens præsentibus statim copiis competitori bellum facit, adituq; eum prohibiturus Cracoviam arctâ obsidione premit, quam paulò post ab exercitu Cancellarii urbem sartam

privati commodi & favoris aulae gratiâ, mutationem religionis, Calendarii, bona Ecclesiastica, munitiones urbis, mercaturam Lithuanæ nobilitatis cum exteris, duas partes vectigalium, jurisdictionem aduersus nobiles in urbe delinquentes perfidè cessissent, & proditoriè multa contra Rempub. egissent.

Quæ omnia cum ipsi rigidis quæstionibus subiecti, & mox sponte fuissent confessi, à totâ civium communione accusati, & tandem capitis damnati sunt. Nuncio hoc in aulam delato, Rex, qui illos innocentes & enormiter læsos in comitiis Grodnæ habitis 19. Martii pronuntiârat, magnas indignationis flammâs concipiens, collegii maioris tribunum, civiumq; advocatum ad tribunal suum peremptoriè evocat, & eos præsentiam sui facere recusantes, ut contumaces, perjuros, & Tragœdiæ Rigenfis antesignanos proseribit, & contractis militum copiis in vicinos urbi agros exercitû adducit, adq; Dunæ ostium munitionem seu propugnaculum arcendæ classis, si qua ex alto ventura esset subsidiaria, ædificans, nullam spem gratiæ, ni sine ullâ conditione se dedant, superessio declarat. At ecce in ipsa præpe rerum omnium desperatione & epitali, Rex regum summus, præsentis suo numine interveniens, cives inter sacra & saxum, inter incudem & malleum, quod dicitur, constitutos, subitanèa regis morte ex ipsâ necis fauce eripit, ereptos ita exaltat, ut primarii ex hostibus

non-

nōnulli ad fidem regi demortuo debitā eos adhortarētur, & deterfis ob repudiatas ante cōditiones offensionibꝫ ad prorogādum amicitiam invitarent.

UNGARIA tanta annonæ scævitiā periclitata ANNO
fuit, ut quidam alimentorum inopiā adacti, im- 1586
manissimo Christianorum hosti proprios liberos
vendidisse, & in perpetuum servitutis jugum man-
cipasse: quidam parvulos suos, quos ulterius to-
lerare non sustinebant, crudeli misericordiā moti
in Danubium projecisse & suffocasse dicantur.

Similis caritas in Lotharingiā, Galliā, Belgico,
& Coloniae scævit, ubi frumenti Molderum, cujus
usitatum pretium esse solebant, quinq; vel sex flo-
reni Colonienses, his annis 24. venit.

In ITALIA his annis magna fuit annonæ pe- ANNO
nuria. Nam & Perugia, quæ totius Hetruriæ 1586
proma conda dicitur, extremā frumenti inopiā
laborare cœpit. Vnde grave dissidium & peri-
culosissimus tumultus inter cives, qui avehendis
frumentis annonam attenuarant, incruduit, quo
Cardinalis Spinola Genevensis legatus, ibidem tū
hærens, fermè fuisset interceptus, nisi fugā mor-
tis discrimen declinasset.

ROMÆ circa id tempus Sixtus V. Pontifex infa-
næ magnitudinis 107. scilicet pedes longum, duo-
decim in calce, & in vertice sex pedes latum, Obe-
liscum ex uno lapide solidum ex Neronis circo in
aream Divi Petri summā omnium admiratione ad-
ductum erigit, totamq; urbem novis ædificiis &

plateis ornat, sicarios patriæ hostes infestos Italiâ expellit, difficultatem annonæ levat, honestas aliquot puellas dote castas & illocabiles, ~~_____~~
~~_____~~ honestè elocat, mirabilem justitiæ rigorem in fontes, cujuscunq; conditionis aut status fuerint, exercet, & passim per urbem lictores, forfices gerentes, qui paratâ executione, cujuscunq; sexus obviis, longiora illa subucularum plicata collaria deponere nolentibus præscindant, insolentesq; vestes detrahant, constituit, & talem in suo hoc Pontificatu se gerit, ut statuat meruerit æneam, quam Romani in Capitolio hac inscriptione ipsi erexerunt:

Ob sicarios communis patriæ hostes, totâ Italiâ pulsos, difficultatem annonæ levatam, aqua ductus renovatos, totamq; urbem pulcherrimis ædificiis ornatam, S. P. Q. R. Sixto V. Pont. max. posuit.

ANNO
1586.

☉

1587.

In GALLIA, cum jam præ foribus esset annus octuagesimus octavus, etiam Erynnis infernalibus claustris soluta, ferales tumultus & tragicas turbas exfufcitavit. CAROLUS enim BORBONIUS, HENRICUS GVISIUS, & alii pontificiæ religionis principes, cum regem Henricum III. ex Aloisa seu Ludoicâ Vaudemonitii Comitis filiâ hæredem nullum suscipere, & jus successionis ad Henricum Navarræum descendere animad-

animadverterent, coactis undiq; copiis & occupatis aliquot urbibus, se unam catholicam religionem, & Regem catholicum non hæreticum tenore legis Salicæ, quâ cavetur, nullum in Franciâ regem, quantumvis sanguine proximior, nisi catholicum eligi debere, conservaturos & agnituros publico programme ostendunt. Navarræus sibi vim & injuriam factum iri intelligens, vicissim necessariam sui defensionem suscipit, & licet à P. P. anno 86. tanquam hæreticus sit excommunicatus, & inhabilis ad successionem declaratus, permissu Angliæ Reginæ & Germaniæ principum, in ditione eorum aliquot equitum turmas colligit. Quæ in Alsatiam mense Julio ad diribitionem & reliquum exercitum Helveticum pertendunt, pluresq; ibidem hebdomadas commorantes direptionibus, incendiis & rapinis grassantur.

Tandem ROBERTO GULIELMO BULLIONÆO & FABIANO à DONA ducib⁹ iter ingrediuntur, viamq; sibi per Lotharingiam vi & virtute suâ aperiunt. Quibus ad Mosellam obviat hostis Guisius, remoram iisdem, ne cum Navarræo jungantur, injecturus. Nuncio ad regem delato, actutum ipse desiderio excipiendi copias flagrans per dius pernoxq; viam facit, & in itinere cum duce Joicuse, vestigiis suis à tergo semper insistente, & quovis pretio ad prælium cogente decimo Octobris ad pugnam venit, quæ ei tam feliciter cessit, ut pænè fidē exsuperet,

cum in isto conflictu ad 12000 hominum & Galliae magnum Ammiralium Joieuse, cum principibus nonnullis periisse constat. Dum in hoc totus est, exercitum Germanum, relicto calle jussu contrarium ingressos, & seipos locis periculosis inter medios hostes implicasse, non significato protectionis consilio accepit: quo factum, ut maxima pars equitum illorum in pagis vicinis residentes nocte diem Galli secuta fusi & oppressi sint, multis praestantibus, iisdemq; nobilibus viris, qui sanguine genus obsignarunt, miserabiliter captis, dissipatis, trucidatis. Nec minori clade affectus est Fabianus a Dona, aliquot turmas equis & pedibus stipendia facientes secum habens, in oppido Aenu, quod pervigilio neglectum, ipso die Martini inalbescente, ex improvise per Guisianos, hostem Martinalia celebratum, & profundis poculis se largius invitaturum subolentes, adortum, expugnatum & direptum est, Germanis altum dormientibus partim captis, partim trucidatis. Baro a Dona belli dux in tanta fortunae, cujus ipse, ut inquit, faber fuit, iniquitate, superato saltu muro, qui alias sanctus est, mortem praesentem cum uno atq; altero a manu servo aegre evasit. Helvetii fas fidemq; violantes, inconsulto domino cui sacramentum dixerant, ignominiosa defectione ad Gallos transeunt. Equites Germani, quos belli calamitas reliquos fecerat, inermes, aegri, nudi & pedites pleriq;

cum

cum quinq; tantum ex turmarum equestrium viginti uno Præfectis, in Germaniam redeunt.

Dominus Castillonius prædicando æternum facinore, & contumace in dominum fide, per medios hostes cum suis perumpens, suo se regi stitit.

Et sic perquam magnus hic exercitus, qui equitum quinq; millibus, peditum verò 20000. constitit, obbrutescente suâ securitate, & atrocibus in Alfatos amicos rapinis labem sibi metipsum perpetuam inurens, totiq; Germaniæ maculam adspersgens ingravem, superiores omnes victorias infeliciter hoc exitu foedè corrupit.

ANNO
1586.

In ANGLIA, quam transmarinam Saxoniam Bonifacius nominat, occultas conspirationum aliquot telas, regni proceres cum Scotâ, tentatis etiam ex gynæceo ad id duabus virginibus, de Reginâ è medio tollendâ orditi sunt. Quòd cum summi regum ac regnorum conservatoris, & scelera ulciscantis singulari beneficio mirabiliter esset reiectum, Regina statim, nobiles quatuordecim ejus conjurationis architectos, in vincula conjici & veritate in quæstionibus extortâ, judicio reos sceleris peractos, Septemb. 21. minutissimis icibus excarnificari, ac debitâ proditoribus poenâ affici jubet. His domi vix peractis, en in propinquâ Hiberniâ novum lolii genus expululat. COMES enim ARRANIÆ & FARNHUSTIUS BARO Scoti, à regni Senatu proscripti, communicatis cum Guisii cõsiliis, eadem

Angliæ regina

&

& quidem majora tentant, dum Hiberniam transmittentes summo conatu 3000. silvestribus freti in Connaciæ provinciam perrumpere, omnemq; regionem devastare gliscunt. Sed quod ferè semper fit, fraus nulli benè succedit, tum, cum maximè putant fallere, falluntur, & fraudis suæ poenas pendunt: sic quoq; hi omnes suo sibi jumento malum accersentes in proprium mucronem incurrunt, & à RICHARDO BINGHAMO viro bellicosissimo nobili clade affecti funditus prosternuntur. Atq; ita Angliæ Regina non solum domi piorum angelorum excubiis circumvallata dolosas insidiarum plagas evasit, sed etiam in Hiberniâ eodem tempore hostibus fermè omnibus occisione sublati, perinsigni victoriâ potita est. Per idem similiter tempus ex Americâ, quæ & India Occidentalis seu novus orbis dicitur, (non quòd veteribus incognita, sed quòd, dum diu latuisset, nostro sæculo rursus detecta sit) maritimarum expeditionum peritissimus Archithalassus FRANCISCUS DRACO, cum primo aditu promontorium viride, & totam S. Dominici insulam Hispaniolam cæsis Hispanis cepisset, ejusdemq; oppida, castra & propugnacula diripuisset, naves plurimas pecuniâ ac mercimoniis pretiosis saburratas, abductis secum 254. machinis intercepisset, impotenti sanè prædâ, millionibus aliquot æstimatâ onustus, incolumis ad Regīnam revertitur. Et paucis mensibus interjectis, alterius quoq;

quoq; classis Britannicæ Archigubernius, itidem captis ex S. Thomæ Lusitanorum insulâ duabus navibus, quarum altera viginti quinque millia coronatorum continens in Angliæ portu periit, cum dictæ insulæ toparchâ captivo in Angliam salvus appulit. Vbi tandem post novendecim annorum custodiam MARIA Scotiæ Regina (quæ Jacobo V. Stuardo Scotiæ Rege patre: matre verò Mariâ, Claudii Lotharingiæ & Guisii Ducis filiâ, cujus familia Carolos illos magnos & Cæsares produxit quamplurimos, prognata fuit, & primum nupta Francisco II. Galliarum Regi, deinde Henrico Stuardo suo sobrino, ex quo præsentem Scotiæ Regem Jacobum VI. anno 1565. Junii 19. natum reliquit) perduellionis accusata à Regni senatu, adhibito Regiæ sententiam subscribentis calculo, condemnatur, & in arce Fotheringhamo, factâ fidei suæ catholicæ immotâ confessione, & spherulis aliquot precatoriis recitatis, octavo Februarii, securi percussâ, capite plectitur. Cum paulò antè equestris Anglici ordinis vir primarius STANLÆUS ad Hispanos, quibus tamen iurandum non dederat, apostata defecisset, & DAVENTRIAM ad Insulam cum Sutphanæ propugnaculo, suæ à Lycestrio Holladiæ Governatore fidei commēdatam, metu supplicii, quod sibi quoq; prodicionis morbo affecto paratū subolebat, Parmæ Duci perfidiosè tradidisset. Qui consiliis cum Rege Philippo communicatis, & his

E

sup. m. 19. Junii 19. 1565. nat.

Daventria 1565

1587

in

in potestatem urbibus redactis, illatæ præteritæ æstate injuriæ vindictam coquere seriò incepit, quod cum Dracus animadvertisset, simulq; classē Lisibonæ in opido Cales ingentem ad oppugnandum Angliam apparari ex Epibatis inde venientibus didicisset, ad idem opidum cursum suum dirigit, & in ipso ejus portu triginta sex naves omni genere commeatus, & classico instrumento instructas reperit, quas de improvise adortus partim diripit, partim incendit, potiores abduxit, & hac ratione carissimam ab hostium adventantium irruptione patriam, quam sâguine madefactum iri nemo non arbitratur, tutam hoc anno fecit.

AUGUSTÆ TIBERII seu Ratisbonæ, ubi aliquandiu à tumultibus solitudo fuit, similiter ab Ecclesiarum ministris super religionē variè tumultuatum est. Digladiabantur enim istic nonnulli, verbis non verberibus, stilo non pilo, etiam publicâ pro concione de usurâ atrociter, sine fine, sine modo, magnumq; ferè incēdium, quod sine homicidio vix extinctum iri putabatur, intra urbis viscera excitassent, nisi ventilatis à prudentissimo senatu utrinq; causis, quinq; hæreseos opifices, doctrinam veram adulterantes, suos errores agnoscere nolentes, maturè fuissent capite diminuti, & ab officio remoti.

ANNO
86. & 87

AUGUSTÆ VINDELICORUM novi tumultus & dissidia inter urbis senatum & Ecclesiæ ministros hoc anno rursus exuberarunt. Senatus

natus omnes verbi divini præcones, quod jus eligendi & vocandi concionatores sibi denegarent, & templorum antistitibus cum Ministerio tantum peculiare dicerent, Julii hujus 13. officio privatos, ante Solis obitum, urbis suæ pomœriis excedere mandat, collectisq; majoribus præter præsentés veteranos in urbe copiis, novos aliunde accitos in ejectionum loca substituit, frustra frementibus & indignantibus reformatæ religionis civibus, qui hos tanquam hæresin olentes repudiabant, illorumq; ministerio uti detrectabant.

IN HERBIPOLENSI DIOECESI, plerosq; Augustanæ confessionis religionem exosculantes solum vertere & auctorem suorum bonorum facere, relicto sibi dodrante, Episcop' Julius coëgit, quod cum Lantgravius Hassiæ Guilielmus didicisset, tantum apud dictum Antistitem intercessione suâ perfecit, ut rursus sopito priore impetu incepto abiret.

ANNO
1586.

TUBINGÆ æstate fermè adultâ in Philosophicis comitiis & publicâ Magisterii renunciatione undequinquaginta Candidati, numero post conditam ibidem Academiam maximo, laureâ secundâ insigniti sunt.

ANNO
1586.

DUCATUS JULIACENSIS, nec non Monasteriensis, Colonienfis, Argentinensis, Episcopatum urbes & opida, partim ab exercitu Germanico, partim ab Hispanico & Guisiano, partim à statibus, hoc anno tam graviter, tam misera-

ANNO
1586.

1587.

biliter, direptionibus & incendiis afflicta, vastata, prostrata sunt, ut cuius etiam lapideo cordolum excitari inde posset, eorumq; municipes falsis lacrimis altum dolorem concoquentes, ita angariis militaribus sunt excarnificati, ut farcinis compositis fugam capessere, quam semiuustos & nudos suarum domuum parietes inhabitare maluerit.

ANNO In BELGICO, quod plus minus triginta annos
1586. sævissimis bellorum tempestatibus continuè fuit perculsum, incendioq; flammæ civilis calamitosè depastum, nondam tumultuari desitum est.

Provinciæ quæ ad Parmensem necdum defecerant, in Regiæ Angliæ tutelam se conferentes, ejusdem Consiliarium ROBERTUM DUDLÆUM Comitem Lycestriæ, gubernatorem generalem, publico edicto, Febr. hujus sexto constituunt, qui ex eo die præcipuis Hollandiæ, Selandiæ ac Brabantiæ propugnaculis nova præfidia securitatis imposuit, unde novo bello Hispaniæ Rex est implicitus. Decemdio post MARTINUS SCHENCKI^o statuum præfect^o WERLAM Episcopæ Coloniensis in Westphalia opidum, illucescente die vi occupat, & paucis interjectis diebus appropinquantium hostium metu ampla prædâ & captivorum turbâ abductis, iterû Parmensi & suis complicibus Hispanis relinquit, qui ineunte Junio etiam GRAVAM & VENLO munitione & naturâ loci firmissima opida, profligatis acriter Gravam defendentibus Anglis, recepe-

ceperunt, & quadringentis militibus, quinque centurionibus, octo signiferis & duodecim decurionibus amissis, sibi rursus subjugarunt. Hoc victoriae cursu elati Novesium pergunt, ac illud herbam porrigere nolens proximo mense oppugnant, oppugnatum caedibus & incendiis miserabilem in modum depopulantur, urbemque penitus universam, Achario civitatis FRIDERICO CLODIO ex fenestra suspenso, veteranisque & civibus numero innumero crudeliter mactatis, praedae & libidini militum subiiciunt. In HOLLANDIA inter ordines & ejusdem gubernatorem Lycestrium feralia dissidia inflammata sunt, quod apprimè illorum rebus fuit perniciosum. Lycestrius edito execrabili maledicentiae veneno delibuto in Hollandiae ordines, mense Octobri, apologemate, alienissimum se ab illis prorsus declarat, eosque tanquam modicae fidei homines & vacillantes inculcat. Hollandi crimen purgantes, simili apologiam mordaci respondent. Quibus factis commotus Lycestrius in Angliam rediit, ubi deinde mortuus est.

ANNO
1587.

In DANIAM reverso a conventu, quem 18. Julii Lunæburgi cum Saxonico & Brandenburgensi Electoribus instituerat, rege Friderico, statim illust. Megapoleos Princeps Udalricus cum conjugè Elisabetha, ex vicino Varnæ fluvii ostio trajiciens, Regem generum, & filiam Reginam unigenam Cronenburgi inivit. A quibus cum

ANNO
1586.

magnificè fuissent uterq; excepti, & duos integros menses retenti, tandem ab iisdem Giedsgardam in Falstriae insulae portum rursus deducuntur, ubi Austro continuè reflante aliquot hebdomadas ventos secundos & maris tranquillitatem aucupantes consumere coacti sunt. Etsi autem hic locus septem tantum miliaribus ostio Varni distet, ita ut caelo tranquillo conspici possit, subditiq; omnes pro domuitione felici vota suscipientes Deum flatus prosperos orarent: tamen Æolus tot diebus, tot septimanis (quod rarè antea accidisse quisquam meminerat) illust. principibus operam suam commodare recusavit. Et, si quando tritone ad aquilonem verso spem bonam nautis faceret, aut malaciâ subitâ Oceanus languescebat, aut æstuantibus undis alternabantur procellæ. Vnde ex facili colligere est, a Deo opt. max. cui venti & maria obediunt, hæc non sine causâ ita administrari, qui interea nostram principem eo loci commorantem febre corripit, & tandem per mortem in beatam vitam traducit. Cujus funus, peracerbo hoc casu confectus, summo sui cum discrimine maritus Udalricus Princeps optimus in Megapolin reduxit, & Gustavo in regnum suum monumentum deposuit. Vulnere hoc vix dum sanato, vix dum solutis principi optimæ supremis, en novum, ne prior calamitas sola esset, infligitur. Dum animi gratiâ Duce exspatiato, ministrorum incuriâ, dextra pars Gustavoviensis aulæ

aulæ flammis miserè, mense Decembri, consumitur, quam magnanimus & invictus Heros, conscriptis hinc inde redemptoribus sequenti anno splendidè reædificavit ac reparavit.

Inter ditionis Megapolitanæ Principes, cum nonnihil controversiæ paucis ante annis exortum esset, hoc anno coram Aug. Cæs. Majestatis Commissariis Lunæburgi res tractari cœpta est. At ecce sub ipsam actionem institutam Commissariorum antesignanus Episcop⁹ Lubecensis EBERHARDUS ab HOLLE, nescio quo omine, fatis abripitur. Vnde actio omnis iterum suspensa optatum exitum non sortita est.

ANNO
1586.

In SAXONIA ADOLPHUS Comes à Mörse, nomine Elisabethæ Angliæ Regiæ ad bis mille equites & duas legiones peditum mense Julio conscribit, quas ad Lockâm monasterium collectas paulatim Wildeshusium deducit. Cum autem promissum stipendium non ex pacto solveretur, hostis verò nihilominus appropinquare diceretur, non diutius se vanâ spe lactari ferètes, Holfatiæ Ducis Adolphi die emortuali, Calendis nimirum Octobris universæ copię iterum dilapsæ sunt, ad extremum Friderico Ranzovio Henrici Vicarii filio, cum suis 400, quos ducebat, equitibus, discedente.

ANNO
1586.]

Ex his omnibus, candide lector, existimare habes, quàm longè critici illi cuncta paralogisantes, & ante tubam epinicia fulminantes, à vero
crassa

crasâ suâ impudentiâ, lapsus sum, imprudentiâ dicere volebam, exorbitarint; quàm bellè contrario Ranzovianis & aliorum Astrologorum vaticiniis eventus subscripserit. Ex his itidem videre habes, quanto seditionum & bellorum æstiva vicina regna concutiantur, quantæ fatales mutationes, calamitatesq; Ecclesias & imperia manent. Macti his igitur agnoscamus ultimi temporis fata, flectamus animos ad patientiam, & mitigationem pœnarum petamus, minimè spernentes Deorum monita, prænuncia signa, asiduisq; precibus Deum fatigemus, ut quidquid reliquum est ævi, sine cæde, sine bellis, quantum fieri potest, piè & placidè traducamus.

LIBER SECVNDVS.

1583

ROSTAT nunc illud & illud tempus, iste & iste annus, annus, inquam, supra millesimum quingentesimum octuagesimus octavus, quem non solum nosmetipsi mirabilem, variabilem, formidabilem advertimus, sensimus, cognovimus: Sed etiam maiores nostri, verè talem futurum, jam pridem prædixerunt. Inter hos non parvi nominis existit JOANNES REGIOMONTANUS, Mathematicus summus, qui princeps rationem erigendi figuras cæli, quibus nunc Astrologi potissimum utuntur, adinvenit, & à MATTHIA CORVINO Ungariæ Rege, crebro eruditorum colloquiorum gratiâ mensæ societati adhibitus, maximo honore affectus, & ob dedicatas sibi triginta annorum Ephemerides octingentos aureos Ungaricos dono accepit. Hic aliquanto ante, quàm Romæ anno à partu matris semper virginis 1475, ætatis suæ 42. in vivis esse desijt, prognosticon seu vaticinium quoddam, cui eventus probè respondit, de anno præsentis in hanc ferè sententiam edidit:

Post mille expletos à partu virginis annos,

Et post quingentos rursus ab axe datos.

F

Octo.

Octogesimus octavus mirabilis annus

Ingruet, & secum tristia fata trahet.

Si non hoc anno totus malè concidet orbis,

Si non in nihilum terra fretumq; ruet.

Cuncta tamen mundi sursum ibunt atq; deorsum

Imperia, & luctus undiq; grandis erit.

Eadem JOANNES STOEFLERUS, perquam insignis & experiens Astrologus de anno hoc mirabili vaticinatus est. Et nostro sæculo Cimbricæ ille nobilitatis apex, Heros generos⁹ HENRICUS RANZOVIUS, Reg. Majest. Daniæ in Ducatibus Vicarius ac Consiliarius, in suo de Climactericis libello, Lipsiæ, Coloniae & Antverpiæ ante annos plus minus decem typis descripto non diversa his verbis prædivinavit. Certissimum est (inquit) regna mutari divinitus certis periodis ex decursibus astrorum, DEO immortali fideribus veluti instrumentis ad hoc utente, & insignes aliquot fiderum concursus destinante, quæ mutationes aut conversiones plerunq; annis climactericis, id est, annis septenariis ac novenariis invicem in se multiplicatis, contingunt. DEUS enim omnia numeris variis, certo ordine ac mensurâ mirabili colligavit. Sed tamen numeri non sunt solæ causæ secundæ harum mutationum, neque præcipuè corpora cælestia, vel concursus & revolutiones fiderum, &

obscu-

obscuraciones luminarium : DEUS enim solus transfert regna & constituit, Daniel. 2: sed sunt signa designantia fatales rerum mutationes. Quare, cum hebdomatici & enneatici anni alicuius regni coincidunt, & quasi consentiunt cum conjunctionibus magnis ac varijs, nec non luminarium defectibus, metuenda est certè magna eius regni mutatio, quod habet cum prædictis aliquam cognationem, & certò concludendum est, hoc fieri his temporibus, cum in aliquâ provinciâ, vel religio mutatur, vel suboriuntur intestinæ dissensiones, & fatales discordiæ, & fœdera inter imparis conditionis principes contrahuntur, exteræq; nationes in auxilium vocantur, à quibus incolæ opprimuntur. Vel cum omnes status alicujus regni inopiâ rerum ac inediâ laborant, aut innumeris diuitiis abundant, quæ duo extrema homines æquo animo ferre non possunt. Cum autem annus Christi 88. (qui est annus mûdi 558. secundû supputationē Bucholceri, & aliorum haud contemnendorû chronologorû) sit climactericus: Continet enim is numerus in se septies bis centum, & viginti septem, atque etiam septuagies viginti duo, & septies septem, non dubium est, quin maximi motus, & fatalis quædam mutatio, **NON UNI ATQUE ALTERI REGIONI ET REGNO, SED TOTI TERRARUM ORBI** impendeant. Præsertim cum etiam causæ cælestes non obscuræ, & duodecim Planetarum in diversis signis conjunctiones,

duæq; Eclipses concurrant. Et quod amplius,
 mundus in dies singulos senescens fit languidior,
 atq; *ἐκκεντρώθητα* Solis mutatam esse à Ptole-
 mæi temporibus manifestè deprehenditur. Pro-
 inde, cum in illâ superiori firmâ ac durabili in ali-
 quot sæcula naturâ, mutationes summas animad-
 verterimus, nullum est dubium; quin inferiores
 naturæ, ex superioribus pendentès, ut homines,
 terra, urbes, regna, imperia, majores vicissitudi-
 nes & mutationes nunc ac in posterum sint ha-
 bituræ. Idem in tractatu suo de magnarum con-
 junctionum prædictionibus Astrologicis ait: O-
 MNIMUM temporum historiæ testantur, com-
 missiones Planetarum & Eclipses Solis ac Lunæ,
 regionibus plurima damna, hominibus incommo-
 da, principibus mortem præfagire. Cum igitur
 & hoc anno 1588. tam conjunctiones duodecim
 in diversis signis, quàm Eclipses duas habueri-
 mus; sine omni controversiâ, nefaria consilia
 & facta, motus, seditiones, bella, cædes, pestes,
 inaudita genera morborum, obitus illustrium prin-
 cipum & perexcellentium virorum inopinati, ac
 demum ingentes calamitates, in regnis, in pro-
 vinciiis, in urbibus, in toto terrarum orbe subse-
 quentur. Et mehercule non suprâ dicta solum
 subsecuta sunt omnia, verum etiam multò majora,
 graviora: adeo ut vehementer quorundam ho-
 minum audaciam mirer, qui publicis scriptis hunc
 annum quasi levem & nullius fermè momenti
 elevare

elevare audent, & ea interim nobis promittere, quæ ne aureum quidem sæculum habuit. Sed ne longius extra septa discurrat oratio, exemplis prædicta corroborabimus, ac initio ostenta aliquot, quæ plerunq; præcedunt, quoties calamitas insignis impendet, præfabimur.

In **HOLSATIÆ** oppidulo **APENRADIO**, **ANNO**
 quinq; dierum interstitio, civis quædam geminos **1588.**
 peperit, alterum Februarii nono, qui erat dies
 Lunæ Saturnalium, alterum decimoquarto ejus-
 dem, Sabbati die: contra illorum opinionem, qui
 mordicus superfœtationem pernegant. In **Dith-**
marfiâ & vicinis locis sexto Iduum Februarii, ac
 ipsis rursus Idibus quinq; in aëre vidimus soles.

In nonnullis **Poloniæ** partibus mense **Majo** su-
 bita calamitas imbre lapideo insolenti, cujus quan-
 titas columbini ovi magnitudinem adæquabat,
 omnem siliginem ejus tractus ita collisit, percuf-
 fit, adussit, ut vomere terram de integro aratrare
 & sementem rursus facere necessum fuerit. Idem
 in **Megapolitano** & **Holsatico** Ducatibus, eodem
 ferme tempore factitatum animadversum est.

Gryphiswaldiæ, quæ ob navigationem & **A-**
cademiam urbs **Pomeraniæ** famosa est, **Maij** 22.
Xiphias seu piscis gladius, variis literis & signis,
 puta crucibus, gladiis, vexillis, ensibus, ligone,
 pugionibus, equorum capitibus, navigiis &c.
 notatus, captus est.

Vinariæ, **Junii** 26. aëre temperato & claro

Sol repentè obscuratus, funestam admodum & cruentam faciem induit, ac eâ toto die, cum gladii stricti figurâ in ore, conspiciendum se præbuit.

Postridie quàm hoc factum, prope urbem Salfelt petra seu rupes Culmerberg dicta, prodigiôsè se aperiens, finitimis omnibus consternatis dirupta est.

Augusti nono, quo Succus in Poloniâ Rex est acclamatus, haud procul hinc, pertenax quidam lautioris fortunæ, multis non incognitus Euclio, cujus genus, nomen, & avaritiam nobilem silentio prudens sepelio, panes aliquot secundarios furno indit, qui palâ rursus extracti sanguinem miraculosè lacrimabant, & paulatim in cinerem dissoluebantur.

PRÆMISSIS iterum ostentis, quæ à summo totius vniversitatis moderatore tanquam appropinquantium malorum præludia, etjam hoc anno nobis ob oculos constituta fuère: proximum est, ut eodè ordine, aut certè non multum dissimili, signorum effectus, magnorum scilicet principum & virorum doctorum obitus, bella, tumultus &c, breviter perstringamus, cum nemo tam non dico per Germaniam, sed per Europam hospes sit, nemo tam aversus à vero, nemo tam excors & stupidus qui ea cum summâ cōsternatione non animadverterit, aut saltem gustum eorundem non perceperit.

ANNO
1588.

I. IPSIS HUIUS anni Calendis Januarijs optimus & illustris Heros ROBERTUS BULLIO-

NÆUS

NÆUS ex nobilissimâ Ducum Clivensium, & Comitum de Marchâ familiâ oriundus, cum ex infelici contra Guisios expeditione Genevam reuersus fuisset, ibidem ex morbo dolore animi contracto, juvenis adhuc vitam deservit.

2. Hunc mense proximo excepit HENRICUS Ludovici filius, princeps Condæus, qui fortunæ utramq; paginam, justus & tenax propositi, perferens, solum patriæ aliquandiu vertit, & tandem à propriâ vitæ sociâ toxico potionatus è medio tollitur.

*at uxore trimoha
condem feximty*

3. Aprilis die quarto, sereniss: & potentiss: Daniæ Rex FRIDERICUS eius nominis secundus, memorandæ virtutis, celebrandæ auctoritatis, & excelsi animi princeps, matris Europæ jam jam labantis columen, columna, decus, in regia arce Andersehov, ad extremum vitæ halitū compos mentis & loquelæ, piè admodum, amplissimo gloriæ immortalis patrimonio sibi comparato, animam servatori reddidit.

4. Mense Majo PHILIPPUS Marchio Badensis, sponsam Gulielmi Cliviæ reguli filiam expectans, & nuptias immensis sumptibus adornans, in urbe Badenâ ad sextum lapidem ab urbe Argentinâ distante, exanimatus in culcitâ, die ingruente repertus est. Quod ipsum Ladislao Ungariæ ac Bohemiæ regi, Alberti Imperatoris posthumo, similiter sponsam Magdalenam Caroli Francorum regis filiam expectanti olim accidisse legimus.

Argen-

5. Argentorati, pridie Nonas Julias, Comes Witgensteinus, Præpositus Colonienſis, & Canonicus Treuerenſis ac Argentinenſis, GEORGIUS à SEIN, paulò ante immedicabili morbo victus, & reformatam religionem colens, ætatis ſuæ climaterico difficili ſexageſimo tertio obdormivit.
6. Cracouiæ, ſub idem tempus, profundæ liberalitatis & mirabilis animi princeps HENRICUS Dux Lignicenſis & Brigenſis, ex generoſiſſimis Polonorum regum natalibus, per complura ſæcula, nuſquam intercifa maſculorum ſerie ad hæc uſque tempora propagatis, genitus, morte interceptus defecit.
7. Menſe Septembri MARGARITA, Ezardi Friſiæ orientalis Comitidis, & Catharinæ Suecæ filia, Annæ Ludoici quondam Electoris, nunc Ernesti Friderici Marchionis Badenſis conjugis ſoror placidè animam efflauit.
8. Ulſtochij in Angliâ ROBERTUS DUDLÆUS Comes Lyceſtriæ, Baro Deinbigiæ, aureæ perſcelidis, & S. Michaelis eques auratus, nec non academiæ Oxoniænſis Cancellarius, vir ætate gravis, conſilio prudens, Reginæ acceptus, depoſitâ Gubernatoris & Capitanei generalis perſonâ, pridem ex Hollandiâ reuerſus, Septembris quarto vehementi vomitu morti, qui exitus eſt omnis carnis, ſuccubuit.
9. Hunc paulò poſt COMES BENBRUCHIÆ & Baro de S. Iohan de Bleza, vterq; vir militaris inſequuntur.

HEN-

10. HENRICUS Dux Guisæ, Francisci Guisij & Annæ Ferrariensis filius, Antonii Guisij & Renatæ Borboniæ nepos, Blesis die Decembris quinto decimo, qui acerrimi hostis sui Henrici III. Navarræ Regis natalis est, jubete & spectante Galliarum Rege Henrico III. vulneribus non paucis acceptis vitâ privatur.

11. Postridie Cardinalis Guisius LUDOICUS, princeps presbyter, Gallorum Regum vnctor, & ex Franciæ Paribus, quorum numerantur duodecim, primus, eo ipso in conclavi, in quo frater confossus, ab aliis percussoribus itidem conficitur.

Atque ita non tantum hi duo fratres Guisij, sed etiam eorundem pater Franciscus, bombardâ tres simul glandes continente ad Aureliam à Joanne Peltroto Meræo, anno 1563. Febr. 18 trajectus, quo ipso mense & Francisci hujus sororis filia Maria Stuarda, Galliæ & Scotiæ Regina, anno 1587 in Angliâ decollata, morte biothanatâ periêre.

12. Decembris vicesimo septimo CATHARINA MEDICEA, Laurentij III. Medices, Ducis Urbini, ac Magdaleniæ Bononiæ Averniæq; Comitis filia, Henrici II. Galliarum Regis vidua, & Henrici III. mater, naturæ debitum reddidit. Cum secundum Michaëlis Nostrodami vaticinia, tres ex filiis (primò Franciscum II. Mariæ Stuardæ Scotorum Regiæ in Angliâ postea capitali supplicio affectæ maritum: Deinde Carolum IX. Elisabethæ Maximiliani II. Imp. filiæ virum: Et tandem

G

Henri

Henricum III. Aloisæ seu Ludovicæ Nicolai Vaudemontij Comitis filiæ conjugem) regio Galliarum diademate insignitos vidisset, totum Franciæ regnum consiliis suis rexisset, & à Guisii tragicos sæpe excitans tumultus semper stetisset. Huic ab Astrologiæ peritis prædictum refert Guicciardinus, natam esse eam ad destruendum illius principatū, ad quem connubio perveniret, quod ipsum & JOVIUS historiographus, Clementem VII. Pont. Max. ejusdem Catharinæ avunculum Imp. Carolo V. retulisse testatur.

ANNO
1588.

HI SUNT, quod expiscari potui, principes viri, anno hoc mirabili fato defuncti, quò refero etiam dicto tempore infanis bellorum tumultibus captos, qui nisi fuerint reversi, mortuis de jure Romano ab ipsa captivitatis horâ æquiparantur, L. 10 & 18. ff. de capt: & postl: reversis. Eorum autem cum magnus sit numerus, potiores recēsendos duxi. In Poloniâ capitur Maximilianus Austriacus, Rudolphi Imp. frater, ac unâ Alexander Dux Prunscensis, Stanislaus Comes à Gorcâ: Palatinus Posnaniensis: Jacobus Wroniecius Episcopus Kyoviensis: Andreas Sborovius Marcellus curiæ & plurimi alij. Hamburgi à proprio fratre Francisco Magnus Dux Saxonie in custodiam traditur. In Galliâ, Carolus Cardinalis Borbonius, & Archiepiscopus Rotomagensis, Petrus Archiepiscopus Lugdunensis, Dux Jenuillæ Guisij filius, Dux Nemurius &c. in vincula abripiuntur. Præterco

tereo lubens ex Hispanicâ classe in Angliam & Belgicum abductos, cum omnes enumerare nimis longum foret.

EX primaria nobilitatis, & Senatorum choro obiit ad septimum Idus Januarij MICHAEL BRUCKEN Electoris Brandenburgici Cameraarius & Exquæstor in Custrin, vir admodum sincerus ac recti pertinax. Et paulò post KL. nimirum Febr. Hamburgi ad Albim EBERHARDUS MOLLERUS, consul ejusdem urbis magnificus, qui non solum κόσμον παρείχε τῇ πόλει, sed etiam patriæ oraculum & præsidium in Consulatu suo fuit firmissimum, cum vixisset annos 61, & tres menses, mortalitatis diem extremum implevit. Pridie Idus Febr. singulari eruditione, virtute & experientiâ ornatus JOACHIMUS ab ALVENSLEBEN, qui ex pervetustâ Alvenslebenorum olim Comitum, nunc nobilium in Marchionatu Brandenburgico familiâ (quæ Udonem Episcopum Hildesheimensem, & Bussones duos Episcopos Havelbergenses produxit) natus, aliquandiu Moguntinensi & Magdeburgensi Archiepiscopis à consiliis fuit, Erxlebiæ duas bibliothecas, publicam, & privatam pro suis liberis, omni genere librorum 5000. Joachimicis comparatorum instructissimas instituit, locos communes ex S. S. Theologia, utroq; jure, & historijs conscripsit: nec non ex tribus conjugibus liberos novendecim genuit,

ANNO
1588.

ætatis suæ 74 mortali corpore deposito, in æternam, quam anxie expetebat, patriam pie decessit. Pridie Calendarum Junij res humanas deseruit, tam nobilitate, quam prudentiâ præclarus CHRISTOPHORUS GENSCOVIVS Reipub. Rostochiensis Senator primarius, quæ octodecim duntaxat annorum circuitu, viginti quatuor amisit, cum contra totidem annis ex academiæ Professoribus, qui minimè urbis Senatui numero sunt inferiores, vix sex à vitâ recessissè manifestum sit. Junij 19. heroico suo Climactere animam exspiravit JOACHIMUS LUHIUS, Udalrici Megapolitani Ducis Consiliarius intimus, & aulæ Marscallus, vir de totâ hac provinciâ & inprimis inopiâ conflantibus studiosis optimè promeritus, quibus honestissimum munus legavit, ex quo in perpetuum eorum aliqui in academiis ali debent. Colonia Agrippinæ in Ubiis FRIDERICUS PREINER liber Baro Austriacus, generosi Baronis Sigefridi, Cæs. Majest. Consiliarii filius, cum ad Parmæ principem in Belgium deflecteret, in fine Octobris ex hoc mundi ergastulo ævi integer emigravit. In Ducatu Brunsvicensi, obiére mensè anni ultimo nobilitate & virtute eximii ACHATIVS à VELTHEM ET HENRICUS à SALDERN, hic secundo, ille duodecimo die, hic Marte & sago, ille togâ, litteris & studio Mathematico insignis, uterq; orator bonus & multarum linguarum gnarus.

Ex

Ex Theologis celeberrimis Stetini in Pome-
 raniâ **CHRISTOPHORUM STYMME-**
LIUM annos tres & sexaginta natum Februarii
 19: Nec non Calendis Martiis **JOANNEM**
FOSSANUM, & decimo sexto Aprilis **ISRA-**
ELEM RITTERUM, divinorum oraculo-
 rum interpretes claros, fatum excepisse cog-
 nitum habemus. **QUOS HELFFRICUS HAR-**
DENIUS, Ecclesiæ Marpurgensis Superinten-
 dens, Junii decimo nono, & Helmæstadii **VILBRIS**
 vicesimo quinto **TILEMANNUS HESHU-**
SIUS vir toti mundo notissimus, ætatis suæ 62.
 anno, uterq; sunt subsecuti.

ANNO

1588.

Ex Jureconsultis præcipuis, nobilis & consul-
 tissimus vir **JOANNES** ab **HALLE**, I. V. D. & Comitum
 Oldenburgici Cancellarius, Consi-
 liarius & Consistorialis magnificus, de Ecclesiâ
 Christianâ optimè meritus septimo Idus Augusti
 è vivis discessit. Nec non Maii tertio **JOACHI-**
MUS MINSINGERUS à Frondeck Juris-
 consultorum hujus tempestatis facile princeps,
 Comes Palatinus & Ducatus Brunsvicensis Archi-
 camerarius hæreditarius ac Cancellarius, editis
 aliquot præcationum sacrarum & carminum libris,
 observationum Cameralium centuriis, consilioꝝ
 decadibus, apotelesmate, nec non in Juris insti-
 tutiones ac Decretales commentariis, in arce suâ
 Altlebianâ vitam deposuit. Sic famæ celebra-
 te & optimis dotibus præstantissimus **LAMPER-**

ANNO

1588.

TUS. DISTELMEIERUS, Marchiæ Cancellarius, cum ejusdem personam annos triginta, aut plus eò, non minimà cum laude sustinisset, trium Cæsarum electionibus interfuisset, innumeras nomine Electoris Brandenburgici legationes obiisset, filium Christianum tam hæreditatis quàm officii & dignitatis successorem reliquisset, & sexaginta sex annis, decem mensibus, dieb⁹ viginti vixisset, 12. Octobris circa noctem concubiam, mente integrâ spiritum Conditori devotè tradidit.

ANNO
1588.

Ex Medicis & Philosophis præclaris, Basileæ Martii decimo eminentissimus Philosophus, Medicus, Polyhistor, & alter sæculi nostri Varro THEODORUS ZVINGERUS, academiæ doctor primarius, & tricesimo ejusdem Reipub. Archigramateus CHRISTIANUS VRSTLIUS ex hac compage corporis solutus est. Sicut & PETRUS MONAVIUS patritius Bratislaviensis, aulæq; Cæsareæ medic⁹, nec non philosoph⁹ & philologus πολύγλωττος, præstantissimi viri Jacobi Monavii I. C. frater, Pragæ Bohemorum beato fine è mortalium consuetudine quarto Idus Maii exemptus est.

DIVERTEMUS ad reliqua. Palàm est, quantis bellorum incendiis, quantis seditionum facibus, quanto omnium calamitatum cumulo, totus terrarum orbis, hoc potissimum anno fuerit concussus, afflicus, affectus. Palàm est inquam
& ante

& ante oculos omnium. Quamobrem operæ pretium nos facturos existimamus, si rem omnem quam verissimè & simpliciter complectamur, & quasi oculis subjiciamus, non ut consolidata vulnera refricemus, sed propositum nostrum testimoniis magis stabiliamus.

POLONIARUM regni Senatores Zamoiscio adhærentes superiori anno, Rodolpho ejus nominis secundo, & reliquis Electoribus vicinis SIGISMUNDUM III. Suecum à se legitime vocatum, legitime in Regem electum & inauguratum, Maximilianum contra Austriacum comitiis jam exactis, à paucissimis Regem declaratum per literas significarant, submisisse rogantes, ut Imp. Maieft. Maximilianum fratrem ex Poloniæ finibus revocaret, suæq; salutis & incolumitatis fraternè admoneret: susceptum enim iri à Sigismundo Rege ab hoc tempore ea media, quæ ad totius jam perturbati regni dignitatem & injuriam propulsandam facere viderentur. Idem singularibus ad Imp. & ejus fratrem literis dennò Suecus ipse perscribit. Maximilianus nihilominus Sueci minas susq; deq; ferens in proposito suo perstat, & minimè juri suo resignaturus exercitum conducit. Quo animadverso, Cancellarius magnus Joannes Zamoiscius Cracoviâ movens rectâ Bitzinum, quod Bratislaviâ ad nonum lapidem distat, & Silesiæ oppidum est, cum copiis contendit, ibidemq; serenissimum Austriæ Ducem

ANNO
1588.

Maxi-

Maximilianum maligno Ducum Polonorum quorundam consilio & fortunâ novercante, serò quidem, sed heroicè tamen hostes excipientem in fugam vertit, eundemq; in dicto oppido, civibus omni substantiâ spoliatis, captis, trucidatis, cum plurimis fortissimis viris ac dominis decimo quarto Januarii cepit, captum in Cronistovam non procul Lublino inferioris Poloniæ civitate arcem abduxit. Atq; hæ fuerunt hujus anni mirabilis primitiæ. Sigismundus Rex victor, accepto de Maximiliani captivitate nuncio, reverenter illum & honorificè haberi iussit, convocatisq; Proceribus de exequiarum justis Decessori suo Stephano ante sesquiannum Grodnæ in Lithuaniam mortuo faciendis tractare cœpit. Conventum est, & destinatus dies, Maii scilicet decimus quartus, quo adventante, exuviæ laudatissimi herois Cracoviam solenni pompâ devectæ, & more regio regaliter in magnæ matris gremium depositæ sunt.

Interea Austriaci, Bohemi, Ungari, Silësi, Lusatii, Moravii, Carinthii, Stirii, Tirolenses, unanimiter omnes arma induentes, vindictam coquunt, & de Maximiliano liberando cum Polonis prius agunt, qui bellum exosi Archiducem captivum relaxare non detrectant, modò depositis armis & sublatis quibusdam gravaminibus per arbitros enata controversia componatur. Quod utriusq; partis consensu deinde tentari cœptum est.

TURCARUM Imperator **AMURATHES**

ANNO

1588.

III. Selimi II. filius, ab Ottomanno Cæsare primo decimus quartus, non solum adversus Ungaros, Italos, Melitenses, Genuenses, quorum illi, plurimis ex Turcis trucidatis, primores ejus aliquot, hæ præfidiarias naves, incursionem in vicinas provincias facientes, interceptere: verum etjam in Oriente adversus Persarum regem infeliciter pugnavit. Qui præterquam quod hæreditarium illum nostrum hostem insigni clade affecit, Euroden Bassam exercitus Turcici Imperatorem cepit, præcipuos militiæ duces fugavit, deleuit, etjam ingenti, famosa & percelebri Asiæ urbe Taurino, cum tribus aliis non contemnendis rursus potitus est. Turca acceptam cladem intelligens ingentes irarum concipit æstus, & cum vindictam capere non posset, captivorum omnia bona fisco adjudicat, & militum ex Persiâ redeuntium nonnullos in frustra disseccari jubet.

ANNO

1588.

In Italiâ **SIXTUS V. P. P.** promulgato universali jubileo supplicationum ferias indicit, severe mandans ut derelictis profanis, quilibet præfixo tempore solenni ritu ac festâ veneratione beatae Mariæ & sanctorum tutelarium Deorum opem, ad hæreticos vel in viam reducendos, vel in totum extirpandos implorent. Quibus peractis, Elisabetham Angliæ Reginam, tanquam rebellem & perduellem hæreticam, ac putridum membrum ab Ecclesiæ catholice corpore separatam anathemat-

H

tis

tis fulmine percutit, regio titulo, dignitate & re-
 gno diminuit, ac omnes totius provinciæ Anglicæ
 vafallos, à juramento præstito immunes pronun-
 ciat. Post id ex merâ liberalitate, & plenitudine
 Apostolicæ potestatis, nec non auctoritate Vica-
 riatuſ omnipotentis DEI & beati Petri & Pauli A-
 postolorum, suapte sponte, nemine petente, totum
 Angliæ regnum Philippo II. Hispaniarum Regi ca-
 tholico donat, idq; ut primo tempore inuadat, ca-
 piat, occupet, & Hispaniæ ac Britanniæ regis titu-
 lum ex hoc die usurpet, liberam potestatem facit:
 eatenus tamē, ut regno devicto, ab Apostolicâ sede
 Romanâ idem veluti feudū perat. Hispanus acce-
 pto hoc à P. P. evangelio, etsi pluribus, quàm quispi-
 am alius in toto orbe Christiano Monarcha, ditio-
 nibus dominetur, & solus 9. cultissima regna, Hi-
 spanicū scilicet, Arragonense, Granatense, Siculū,
 Neapolitanum, Mediolanū, Lusitanū seu Portuga-
 liam, Novam Indiā & Floridā, exceptā Burgundiā
 & Belgici 17. provinciis. (quæ in quatuor Ducatus,
 7. Comitatus, quinque; Domina, & Marchiam unam
 rursus diuisæ, 236 vrbes, pagos circiter 6270 possi-
 dent) sibi subiecta habeat: tamen oblatum Angli-
 cum secundā jam vice non repudiare, sed armis si-
 bi vindicare constituit, & in hunc finem impoten-
 tem suam classicam molem, toto triennio diversis
 in locis apparatus convenire oppidò jubet.

ANNO

* 588.

In Galliâ incendium illud tempestate superiori
 scintillulans, nunc demum conflagrat. Lutetiæ Pa-
 risiorum

rision & Guisianæ factionis cives legitimi Regis præ-
 fidia in sui securitatem in urbe, & quidē locis oportu-
 nis, disposita depellūt, & quibusdā regis interfe-
 ctis nova substituūt. Rex insidiis nefariis, machina-
 tionibus clandestinis & populari petulantia cuncta
 confundi, seq; suaq; edicta sperni videns ex vrbe
 in oppidum Chartres discedit. Interea Henricus
 Guisus enudatis veteribus odiis, armamentarium,
 thesaurarium, regiam, firmioraq; alia urbis loca
 occupat, ac cuncta pro arbitrio Parisiis disponit.
 Deinde Legatos ad Regem, omnium confœdera-
 torum nomine ablegat, qui fidem & observanti-
 am S. Ligæ Regi declarando dissidij & diffidentia
 faces in Espernonium Ducem coniiciant, genera-
 lem ordinum regni conventū petant, ἀμνηστία
 præteritarum offensionum rogent. Rex huius in-
 famiæ insolens Primores urbis ad defectionem in-
 clinatos intelligens, populo, foro & scenæ, quod
 dicitur, inseruit, atq; Blesis mense Septembri comi-
 tia indicit. Ubi de totâ formâ gubernationis re-
 gni deinceps instituendâ, de rege in ordinem redi-
 gendo, de Navarreo & hæreticis regno excluden-
 dis gravissimi propositi sunt articuli. Guisus au-
 tem, ne ejus tractationis videretur opifex, aberat.
 Quocirca Rex non leuibus iudiciis exploratū ha-
 bens, quid de se statutum sit, quâ ratione Guisium
 ad comitia pelliceat meditatur. Tandem invento
 consilio, initio Decembris in confessu ordinum, se-
 turbarum & bellorum pertæsum, & posthac quie-

tem ac otium secuturum, imperioq; nunciū remissurum fingit, paternè admonens ut in eam cogitationem incumbant, quis suo loco substitui debeat, se quidem ad id negotium præter Guisium magis idoneum scire neminem. Quæ cum ad Guisium essent perlata, ipse spe amplâ suffarcinatus 14. Decemb. Blesas advolat, & postridie ad Regem tanquam de re arduâ cum eo locuturum in cubiculum avocatur, ubi statim eodem iubente & præsentem multorum ictuum turbâ trucidatur. Ludovicus Cardinalis Guisius voce periclitantis cognitâ, fratri suppetias laturus accurrit, sed depulsus ab armatis, unâ cum Carolo Borbonio Cardinali, & Petro Archiepiscopo Leodiensi, Duce Jenuillæ, Duce Nemurio, in vincula coniicitur, & postero die, illo ipso in loco, quo frater occisus, custodiis reliquis relictis similiter vitâ spoliatur. Nec his animum suum Rex explevit, sed eorundem cadavera, capitibus prius amputatis, in palatij foco, sulphure & calce vivâ instructo, comburi, cineresq; partim in aëra spargi, partim in Ligerim projici jubet. Ut ita in pseudoregum corpora etjam elementa quatuor se vindicarent. Regina mater de omnibus, quæ filius patrârat, certior facta gravissimè consternatur, & duodecimo simul ab obitu Guisij die, cujus factiones alverat semper, vitam deponit. Parisienses Reginam matrem vixisse, & vtrumq; Guisium crudeli mortis genere sublato edocti, extemplò Henricum Valsium Regem suum, tanquam Herodem

impiū,

Impium, & immanem tyrannum proscindentes urbe propriâ excludunt, & CAROLUM Ducem Mainum, Guisiorum fratrem gubernatorem Franciæ constituentes nihil ad defamandum Regem legitimum præmittunt. Unde maximus Galliarum regni motus & intemperies insequenti anno expullularunt.

Helveticæ civitates Catholicæ, Luceria, Uria, Suizia, Silvania, Tugium & Friburgum (septima earum Soloduro detrectante) Mediolani Maij decimo octavo, in templo Mariano, multâ solennitate ac pompâ cum Philippo Hispanorum Rege sempiternum amicitiaæ fœdus percutiunt, ac in mutuâ securitatem datis invicem muneribus conjurant. Quibus confectis etjam primariæ ex sex reliquis, Tiguro, Bernâ, Basileâ, Schaffhusiâ, Claronâ & Abbatiscellâ protestantium religionem amplectentibus, Argentorati Junij nono fœdus renovant, atq; in eius rei perpetuam memoriam aureum & argenteum nomisma, cujus epigraphe lateris unius erat: FOEDERIS CUM TIG: & BERN: INTI HOC $\mu\eta\mu\acute{o}\sigma\upsilon\upsilon\upsilon\nu$ S. P. Q. A. F. F. Alterius autē: MAJORUM LIBERTATI SERVANDÆ, cudunt.

ANNO
1533.

In Montis-pelicardi Comitatu, factâ à Guisianis & adjunctis confœderatis clandestinâ impressio-
ne, adeo tyrannicè anno ineunte fuit grassatum, adeo immaniter sævitum, ut magisne Barbari an

ANNO
1533.

Christiani nostrâ hac tempestate, inauditâ crudelitate nobiliores existant, dici vix queat. Profecto si utriusq; tyrannis ad sacoma rectè trutinetur, Scytharum superpondiû non reperio, ita justo æquilibrium sibi omnia respondēt, nec quoquo versum faciem inflecto, Guisianorum humanitatis vestigia agnosco. Qui non modo dictam provinciam nulla præeunte offensâ, incendiis immaniter corrumpendo, deformando, vastando, obuios quosvis inermes ac discinctos, vitamque lamentabili quiritatu deprecantes, letalibus vulneribus exanimant: verum etiam lautioris fortunæ homines, nare sagaci indagatos, temporibus illorum, naturalibusq; funibus constrictis & arctè adductis, horrendum in modum extorquendæ pecuniæ excarnificant atq; discruciant. Virginum honestarum & matronarum pudicitiam, nullâ habitâ ratione, ferarum ritu nefariè in præsentia parentum & maritorum delibant. Quæ ad militandum Veneri inhabiles, illas omni pudore expugnato, ferro idoneas reddere conando conficiunt. Nuncio hac de re ad agnatum Wirtenbergicum perlato, actutum ardentissimo isti paroxysmo medicinam commodâ adhibiturus, subitarias cohortes sub signis educit, utq; omnes Vasalli sui in armis sint, intimat. Quod ubi Guisij cognovêre, pedem retrahunt, & ingentem pecoris vim abigendo fugam capeunt. Quæ aveni ex frumentis non poterant, omnem humanitatem exeutes aut Vulcano tradunt, aut foris seu al-

vi excremētis conquinant, aut arenis mistis adulterant. Et sic exsaturatæ immanitatis, quam persequi ulterius mens exhorrescit monumentis erectis hostimentum & meritam talionem prætimentes retrocedunt.

In Alsatia, Lotharingia, Norico, & quibusdam aliis Alemaniæ partibus, tanta fuit pestilente lue simul irrepente annonæ difficultas, ut etiam ex mediocri fortunæ hominibus nonnulli ulterius seque suosque honestè habere nescientes animum desponderint.

ANNO

1588.

BELGICUM bellorum æstu prorsus fascinatæ, & Bellicum rectius dici ex eo apparet, quod reliqua Europæ regna, bello leuiter concussa, post unam atque alteram messes bipatentibus ulnis libentissimè pacis ideam excipiant. Hoc verò totos triginta annos chronico infortunio miserè exagitatæ, ne quidem etiamnum eius umbram exosculentur. Vnde tot urbium præstantium cadavera, tot millia hominum patrio solo ejecti, tot numero in numero millia, ferro, flammis, peste & aquâ sublata, quæ omnia neque hodie periodum faciunt, dum omnis generis tumultus grassetur intra & extra huius cultissimæ regionis pomeria. Dux Parmensis multus in armis est, & nunc hanc, nunc illam urbem bello infestat. BERGAMA ad Somum totius exercitus sui mole cingit, urbisque munimentum ad canales maris educit intercepturus strenuè laborat, obsessi audaciam hostis reprimentes mordicus.

ANNO

1588.

dicus se defendunt. Ille admotis machinis muralibus semel atq; iterum urbem diverberat, & omnibus viribus eam oppugnat. Cives hieme jam adolefcente hostium copias breui discessuras prævidentes, manibus pedibusq; repugnant, ac spe suâ frustratas multis captis, multis internecatis, quos inter Ducis Sabaudi frater fuit repellunt, & rerum omnium ex voto potiuntur. Parmensis cives aliter animatos quàm putârat edoctus, legiones suas, dato receptui signo, in hiberna dimittit. Interea Comes Mansfeldicus propius urbem WACHTENDUNKANUM arctissimâ obsidione aliquandiu à se obsessâ castra movet, majoribusq; eam tormentis ignem volatilè & sphæulas arduas evomentibus concutiendo coronâ invadit, & tandem post varios, eosq; non leves conflictus, post arduos confecti belli maximè cruenti labores, domino suo, cui rebellârat, iterum subjugat.

ANNO
1588.

In Diœcesi COLONIENSI oppidū BONNA, quod anno superiore exeunte MARTINUS SCHENCKIUS ex insperato occupârat, totam æstatem ab Hispanis sub Parmense merentibus obsessum, & aliquoties impugnatum est, sed à Schenckianis, celeberrimo hostium Tribuno JOANNE BAPTISTA TAXIO, hinc inde urbis infirmiora perlustrante sphærâ trajecto, contumaciter semper & fortiter defensum. Postremo tamen cum Ducem suum Schenckium opinionè diutius abesse, seq; ad propulandos hostes imparos

impares intelligerent, Otto Baro Potelitus, & Christophorus Wolff Duces, incolumitatem corporum & bonorum pacti, 19. Septemb. Carolo Duci Simæo, Philippi Arescotani filio, urbem dedere coacti sunt, qui eosdem & milites omnes cum vexillis complicatis, armis & quæ gestare possent bonis, incolumes dimittens Berxam Rhenanam usq; deduxit.

AD DEBELLANDUM Angliæ Reginam Henrici IIX. filiam, Philippi Hispaniæ Regis stупenda, ingens & truculenta classis, tanto militum & nautarum numero, tantâ principum & illustris nobilitatis copiâ, tantâ tormentorum militarium, victualium, rerum omnium abundantia, totum ferme triennium apparatus, instructa, adornata, ut majorem, vel etiam parem, prædecessorum nostrorum memoriâ fuisse non acceperimus, vicesimo Maii Ulyssibonâ solvit, & alto mari se subducens littora Lusitanica præterlegendo ad Coronin Biscaia oræ promontorium pervenit, & in itinere procellis graviusculè excepta, quatuor actuarias triremes, & quasdam è minoribus naves fluctibus absorptas desideravit. Decimoquinto Julii, qui secundum stilum Gregorianum Divo Jacobo tutelari Hispanorum deo sacer est, Coroni promontorio egressa rursus altum petit, & vicesimo ejusdem non procul à Plymnuthâ primum ab Anglis conspecta levioribus velitationibus salutatur. Junii 21. Thalassiarachus Anglicus CAROLUS

ANNO
1588.

HOWARDUS Baro, ex stirpe Ducum Norfolciæ prognatus, cum FRANCISCO DRACO inferiore Admiralio, naumachiam inire & fortunam periclitari cœpit. Quod cum ALOTSIUS PERESIUS Medinae Sidoniæ Dux, classis Ibericæ Imperator summus, & reliqui Hispani observassent, omnibus nervis restiterunt. Inprimis PETRUS VALDESIUS, dictæ classis Vicarius, ac Proprætorianæ septingentorum doliorum capacis, & 62. tormētis æneis, & 800. militibus instructæ Præfectus, qui suæ, quâ vehebatur, navis robore fretus, eò audaciæ prorupit, ut Anglos procacibus verbis irritare, ac se à reliquo comitatu sejungere auderet. Vidente hoc Martino Frobisherio & Joanne Haucknisio, quorum hic Victoriæ, ille Triumpho navibus præerat, propitii venti auras aucupantes e vestigio appropinquant, & mox lævum latus in hostilem classem obliquantes, deinde dextrum obvertentes, utrinq; tormentorum fulminibus insigniter Valdesianam diverberant, malisq; & antennis prostratis, Francisci Draci in tempore subvenientis industriâ, cum Præfecto Petro Valdesio, epibatisq; circiter 500. & quadringenties mille coronatis, præter vasa argentea, cimelia & nauticam ingentis valoris suppellectilem capiunt, captam cum adhuc aliâ similiter vehementissimè ab Anglis petita, ad littus Britannicum abducunt, ac vix Nereo, plures tormentorum tonitribus laceratas deglutienti, de-

fen-

sendunt. Posterâ die ob singularem sedati pelagi tranquillitatem nihil effectum fuit. Vicesimo tertio verò Julii Howardus & Dracus Admirali, animosissimè iterum hosti se obicientes eidem ventum antevertunt, & equorum instar suas naves summâ agilitate circumrotantes, & nullo negotio nunc dextrum, nunc lævum latus elibrandis commodissimè tormentis in hostem dirigētes, plurima damna naumachiariis Hispanis, præ fumo accensi pulveris, quid oculis obversaretur videre non sustinentibus, denuò inferunt. Illucescente die vicesimo quarto Angli omnia vela navibus suis induentes, hostilem classem rursus involare constituunt, verùm exortâ per mare malaciâ, occasio rerum rectè gerendarum evanuit. Insecuto mane acerrimus iterum conflictus, geminatis tormentorum fulminibus exoritur, in quo majores Hispanorum naves vehementer lacerabâtur, nonnullæ submergebantur, cum pluribus generosissimis equis ac mulis, quos inter medias carinas natantes, & nunc hanc, nunc aliam navem salutis causâ appetentes, Oceanus absorbebat. Vicesimo sexto mare vicissim ita leniter fuit stratum, ut propter sedatas undas nihil potuerit tentari. Proximo die, vento ab Occidente & Meridie flante, Hispani classem suam Galliæ littora versus promovent, inq; Caleti portu, anchoris fixis, quoad promissas Dux Parmæ auxiliares submittat copias, quæ partim adversis ventis, partim Selan-

dicæ classis ad ostium portus excubantis metu, adesse non poterant, commorari constituunt.

Angli fucum subolentes, consiliis initis hostes stratagemate callido, cum humanis viribus vix possint, amicis portibus submovendos inter se conveniunt. Septem igitur ex vilioribus naves, intrinsecus pice, sulphure, igne ferreis laminis & hamis instructas, vento à tergo spirante in classem Hispanorum ferendas committunt. Qui navibus hisce, & quidem ardentibus visis, horrendo clamore excitato, anchoras oppidò tollunt, rudentes altius hærentes dissecant, & velis expansis Julii 28. in fugam se conjiciunt. Quo repentino tumultu accidit, ut Centurionalis Galeatia, quam illi Capitaneam vocant, in Anglorum potestatem redacta, quædam malis & antennis dejectis in socias detrusæ, plures luxatis à tormentis carinis in profundum maris depressæ, duæ Flissingam ictibus planè conquassatæ, abductæ, aliæ alibi vi tempestatis appulsæ, fuerint interceptæ. Reliqua classis turbatis ordinibus, tutam salutis anchoram fugiendo apprehendit, & cum diebus octo continuis mense Augusto ab Archithalasso Howardo, & Draco Admiralio altero, strenuè esset persecuta, crebris ictibus à tergo ab iisdem concussa, ad extremos Daniæ & Norvegiæ fines propulsa, tandem circumnavigatâ eminus Britannia, & multis in brevibus Hiberniæ navibus amissis, in Hispaniam rebus infectis rediit. Atq; ita
hac

hac mole suâ laborans classis, quæ navium militarium grandium 125. militibus vicies mille, nautis decies mille, tormentis 2000. & duodecim milibus ducatorum, indiès Hispano Regi constabat, quæ omnem Britanniam, præeunte Pontificiâ investiturâ sibi desponderat, quæ infallibilem victoriam spe devoraverat, quæ invicem quas quilibet possideret domos & terras jamdudum distribuerat, vix à limine salutatâ Angliâ, divinitus fugata, miraculosè dissipata, mirabiliter prostrata est, cum ex universâ classe Anglicâ nulla navis, immò ne quidem scapha, sicuti gloriatur, in tot conflictibus aut capta aut submersa; nec ultra centum ex tanto classiariorum numero desiderati fuerint. Per Diem Fidium si nihil aliud hoc anno mirabili mirabile contigisset, fatis mira jam evenissent.

In NORVEGIA, quæ paucis abhinc annis fumen & penuaria cella vicinarum regionum dicebatur, & maximam partem Europæ, asellis tam arefactis, quàm muriâ conditis, arengis passis, auratis, raiis, phocis, salmonibus, & præcipuè halecibus conditaneis, quibus multa millia tonnarum annuatim impleri solebant, ita ut sæpius naves & vasa, quàm pisces, (cujus rei ipsemet testis locuples sum, qui hisce anno abhinc quarto viderim) deessent, hoc verè mirabili tempore nihil omnino, aut admodum parum captum est, non sine insigni negotiantium, promercalia sua ex his locis more consueto istuc adducentium dispen-

ANNO
1588.

dio, & incolarum incommodo non contemnen-
do. I nunc, & pisces literatos nihil portendere
dicito.

ANNO
1588.

DANIÆ REX FRIDERICUS, tam no-
mine, quàm rebus omnibus secundus, ad fratris
sui Joannis Holsatiæ Principis Agnetem Hedwi-
gem Anhaltinam, Electoris Augusti viduam, 14.
Februarii in matrimonium ducentis nuptias, Sun-
derburgum proficiscitur, unde rursus diebus ali-
quot hilariter sumptis, cum uno ac altero prin-
cipe, qui etiam longinqui ad istas nuptias venerāt,
in suam quam habet Haderslebiæ Regiam discedit,
ubi magnifico, superbo, regali apparatu JOAN-
NI GEORGIO principi Anhaltino, & DO-
ROTHEÆ Comiti Mansfeldicæ Februarii 22.
nuptias facit. Quibus finitis, cum conjugē &
hospitibus, Daniæ interioris videndæ cupidus,
fretum Balthicum trajicit in Selandiam, non ut
hic aliquandiu exspectet, sed exceptis illis hospi-
tibus, redeat in Jutiam. At ecce in itinere præ-
ter exspectationem Rex optimus in morbum in-
cidit, quo ingravescente Anderschovii subsistere,
& Reginam commorantes in Jutiâ liberos addu-
ctum remittere coactus est. Quæ cum vix traje-
cisset, revocatur ex ipso cursu celeriter, ventisq;
adversis, remigio difficili, horrendâ tempestate,
quâ plurimæ id temporis in vicinis Daniæ fretis
naves submergebantur, vitæ prodiga, sine liberis,
ad maritum Regem, magno sui cum periculo re-
versionē

versionem facit, eumq; animæ pabulo sibi pro-
 spicientem, & de omnibus rebus statuentem in-
 venit, qui paulò post inter medias preces, & suas
 & suorum, quatuor filiabus, & filiis tribus, atq;
 hos inter CHRISTIANO IV. undecenni fi-
 lio, Rege novo, relictris, exuvias mortales in terrâ
 deposuit, Anderschoæ quarto Aprilis, regiminis
 anno tricesimo ineunte, ultra quem aut circiter
 maxima pars Regum Danorum imperio non præ-
 fuerunt: ætatis verò enneatico sexto, id est,
 quinquagesimo quarto, circa quod tempus sere-
 nissimi Regis antecessorum non pauci similiter
 excessere. Funus regium Rodtschildii, Junii
 quinto conditum est, tantâ pompâ, solennitate,
 impensis, ut saltem vestimenta lugubria satelliti-
 bus, cantoribus, scholasticis, & pauperibus data,
 pannusq; ater parietibus templorum & atriorum
 regionum affixus, circiter 30000. thalerorum
 constiterint. In hujus Regis optimi perpetuam
 memoriam, vir omni doctrinarum genere, & na-
 talium splendore nobilissimus HENRICUS
 RANZOVIUS, ejusdem in Ducatibus Vicari⁹,
 pulcrum ex calce fusili monumentum prope Sege-
 bergam in viâ regiâ, propriis sumptibus exstru-
 xit, & sic efformavit, ut nō modò in † Pyramidem
 assurgat, sed etiam huic substructum facellam ex
 quovis latere repræsentet arcum triumphalem.
 Quinetiam eidem sacello ex piâ devotione addi-
 xit 800 tetradrachmas, quarum reditus annuos
 quot-

quotannis feriâ tertiâ Pentecostes, peractis sacris, & proximè sequentibus tribus diebus, per presbyteros & diaconos Segebergæ opidi ad refectionem centum pauperum distribui ordinavit, eâ tamen lege, ne illi reditus à diaconis ad alios usus conferatur, neve hæ eleemosynæ alio in loco distribuatur. Præter hæc quoq; in ejusdem Regis honorem egregium erexit * Obeliscum formam ejus referentem, quem à D. Augusto juxta Mausoleum Romæ erectum, Sixtus Quintus Pont. Max. ad Basilicam S. Mariæ majoris in Exquilinum nunc transtulit. Qui quidem Pontifex, qui architectus & ædificator mirabilis, egregius talium operum admirator fuit, Ranzoviani obelisci iconem videns summo opere ejusdem magnanimitatem & æmulationem commendavit, & ingenuè se, qui veteres tantum Obeliscos erigeret, ab eo, qui novo sumptuososq; opere de mōtibus novos excideret, superari confessus est. Et architectum Dominicum Fontana de Moli, cujus operâ in admirandis ædificiis & operibus suis usus est, quem eo nomine nobilitavit, equitem de la Guglia constituit, & annuâ pensione mille ducatorum donavit, ad se vocans & Obelisci Holsatici iconem exhibens de Ranzovii hac magnificentiâ, multis contulit, planè volens, ut in Holsatiam se conferens, oculatus testis Ranzovianorum operum ad se rediret. Verùm morte præventus, hanc architecti sui legationem non instituit.

Ad Viatorem.

Nō hęc vel vivo vel
Saxo, nec ligno,
Pyramides quondam varias
Summibus eximīs,
Pyramidem struxit similem
Sūtibus innumeris,
Illa viro claro aut fortes
Hic regi forti,
Illa situ bello bellas; Ion
Hic splendore gra
Illa quę erant Latie tan
Hic quę miraclo
Cum non ex lapide aut li
Et tamen ex omni
Cedite Pyramides Roma
Nam claret pari

Hoc monumētum cōstat py
illa informa arcus
cellū, in perpetuā
Virtutis D. Frider
&c. ab Henrico
cario, Domino in
pēsis in via regia
tructum Anno Do
latis agente 67.
Si pia majorum vi
Virices su

cōcto fabrica cōstat
facta sit ūde, rogo?
Roma inclita struxit
sumtibus innumeris.
Ranzovius Heros,
sumtibus eximīs.
qui vicerat hostes,
Rex Friderice, tibi
geq̄ micantes,
vem cumq̄ decore parena.
quam miracula terrę,
non minus esse potest.
gno, nec structa metallo,
parte sit artis opus.
nā, cedite prisca.
li Ranzoviana modo. P.L.

ramide & sacello, ita ut sub
trūiphalis sit sitū sa-
memoriā Honoris ac
rici II. Danovii Regie
Rāzovio ejusdem Vi-
Bredēberg. propriis im-
prope Segebergam ex-
mini 1588. annum a-

olas monumēta viator,
rias experiēre brevi.

OPVS ABSO-
LVTVM DIE-
BVS CCXX.

74. * *Typus Obelisci*

Hoc diadema sonū ut
Sic tua laus nusquā,

Hoc opus exstruxi Henricus
Numinis in laudem,
Et simul in Danalim Fri
Totiusq; mei seminis

AB ORBIS PR
A CHRISTO
ÆTATIS

Quid Latii mirare obelis
Desine, Ranzovius
Ah quid dico parem, non
Italia almatuus: Ro
Quæ struis Idolo tantum
Hic uni ac trino,
Tu Civi statuas statuis
Patribus hic patri
Qui Regum claro claro
Factusq; aeternum
O valeant Latii, Latia
Arte, decore, jugo,

talis est.

vētis spirantibus edit:
Rex Friderice, fileit.

Ranzovius omne
Conditor alme, tui:
derici Regis honorem,
atq; domus.

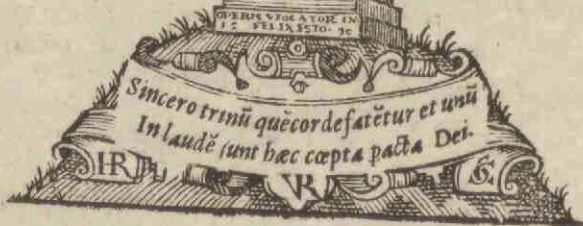
INCIPIO—553.
NATO—1591.
ANNO—66.

cos, care viator,
condidit arte parem.
est: sed pulcior ipsi
ma superba tuis.

mera vana profano,
quod struis, omne DEO.
persæpe celebrè,
& principibusq; viris.
rum sanguine nati,
promeruere decus.
les vincit hic unus,
laude, nitore, situ.

Obeliscus altitudine

pedum—52

Sincero trinū quecordesatetur et unū
In laudē sunt hæc cepta palca Dei.

Monumento Regis Daniæ Friderici II. quod 75.
inſcriptionibus exornatum ante oculos poſuimus,
addere libuit Germonis Regis Daniæ, qui in in-
ſcriptione Cæſar nominatur, monumentum ab
Haraldo Rege filio ædificatum. Sciendum autem,
quod Dani, cum propter defectum ſaxorum Py-
ramides ac Obeliſcos extruere minimè potuerint,
olim in memoriam Regum ac Heroum ſuorum ex
terrâ coacervatâ ingentem molem montis inſtar
eminentem ſtatuerint.

Templum ſive ſacrarium duobus conjugum ſo-
cialibus buſtis interpoſitum plumbo tectum.

Lapis ſepulchralis, qui in altitudine habet ul-
nas quinque & dimidiam, in circuitu 9. In uno la-
tere formam hominis, ut vides, exhibet, in al-
tero latere literas in ſequenti tabulâ expreſſas.

Mons ad ſeptentrionem, qui habet altitudinem
46. ulnarum, latitudinem 360. ulnarum, ampli-
tudinem in ſuperiori parte 112. ulnarum.

Fons funditus ex ſaxis exſtructus, ex quo in-
dies aqua hauritur à circumjacentibus populis,
in circuitu habet 47. ulnas.

Mons ex altera parte verſus meridiem eſt altus
37. ulnas, in circumferentiâ 431. ulnas, in ſuper-
ficie eſt amplus 157 ulnas.

F litera ubi notata, eſt inſignis magnitudinis
lapis paulò minor quàm ille, qui apud templum
inter duos mōtes collocat⁹ eſt. Et ut melius omnia
intelligantur, toti⁹ monumēti typum hic ſubjeci, nec
non formam alphabeti, qua tunc tēporis idioma-
te Cimbrico ſive Danico uſi ſunt, unâ cum inſcriptione.

K2

Adjice-

A.

B.

C.

D.

E.

F.

Adjicere etiam hîc volui, cum spacium effer vacuum, pauca de monumento FROTONIS, qui tempore nativitatis Christi regno Danico præfuit, quiq; regnavit vivus annos quinquaginta, mortuus tres, ut Saxo Grammaticus testatur. Deportabatur enim exanimum corpus, non in funebri lecto, sed regali vehiculo gestari videbatur tanquam invalidus senex. Nec satis virium compositi id muneris à milite, tum etiam extincto ab amicis tributum est, donec tandem secus Weram Selandiæ pontem saxi agrestibus magnificè extructum, situm inter civitatem Rodtschildt & arcem Friderichsburgum in collis congesti sinistrâ parte, versus Friderichsburgum funus tumulavere, superimpositis de more lapidibus. Affirmatur eo loci Frotonem mortis ac bustilocum exoptasse, ubi regni sui præstâtissima haberetur provincia. Hujus monumentum etiam Hiarnus Danicus Poëta quatuor versibus decoravit, qui ita in latinam linguam versi sunt, propter quos versus illum diademate ornatum à populo scribunt.

Versus hi sunt:

*Frotonem Dani quem longum vivere vellent,
Per sua defunctum rura tulere diu.
Principis hoc summi tumulatum cespite corpus
Æthere sub liquido nuda recondit humus.*

Addere

DEO TRINO ET UNI SACRUM.

ANNO
1578.

D. Friderico I. Christiano III. Friderico II.
avo, patri ac filio, Danorum Regibus, victoriosis
ac bene de se meritis, H. R. duorum posteriorum
in Holfatiâ Vicarius, nec non parentibus, tum sibi
ac uxori suæ, filiis ac filiabus & posteris posuit.

VERSUS MERIDIEM

Conspicitur horologium solare, quod præter
horarum discrimina indicat signum Zodiaci, in
quo Sol annuatim versatur, ortumq; & occasum
ejusdem, sequentibus additis versibus:

*Umbra horas Phœbi designat climate nostro,
Nodus, quod signum Sol tenet, arte docet.
Num solitum mutet post plurima secula cursum,
Phœbus, posteritas sera notare potest.*

VERSUS SEPTENTRIONEM.

*Regibus ut gratum Danis se ostenderet, ac his
Sanguine quos junctos conjugioq; tenet.
Regibus hæc struxit, cōsanguineisq; columnam,
Ranzovius, Cimbris qui vice Regis erat.*

Corollarii loco libuit adjicere inscriptionem salini aurati, quod
Henricus Ranzovius Christiano IIII. Regi Daniae moderno electo, Fri-
derico II. filio (Anno Domini 1577. Aprilis 12. hora 4. post meridiem
nato) cum Fidasusor in Baptismo ejusdem adhiberetur, dedit.

Deus trinus & unus, largiatur huic Regio Nato
abavi

abavi sui Christiani felicitatem & fortunam : Pro-
 avi Friderici I. mansuetudinem & benevolentiam :
 Avi Christiani III. pietatem & clementiam : Fri-
 derici II. patris sui magnanimitatem & prudenti-
 am : ac horum Regum omnium, suorum majorum,
 contra hostes suos gloriosas victorias. Hæ enim
 virtutes ex tot Regibus & paterno regio sangui-
 ne in illum defluxere, talesq; decent tot Regum
 prolem.

Aliter Senarijs conversum.

Qui trinus atq; unus DEUS regit omnia,
 Te clare Regum sanguis, & flos principum,
 Qui fonte Christi sanguine es lotus puer,
 Faciat DEUS virtutibus clarescere :
 Abavi det hic fortunam amicam & gloriam,
 Qui Christianus nomine hoc primus fuit :
 Aviq; pietatem det & clementiam,
 Qui Christianus hoc secundus nomine :
 Patrisq; magnum animum, & parem prudentiam,
 Qui Fridericus hoc secundus nomine est :
 Donetq; majorum simul victorias,
 Qui bellicosâ hostes subegerunt manu.
Fortes creantur fortibus : boni bonis :
Virtusq; regia filios Regum decet.
 Tu Christiane nomen hoc abavi, ac avi
 Servans, eris felix, bonus, fortis, pius.
 Florere te cernat potens Septentrio.

ANNO
1588.

In Holfatiâ, FRIDERICO DUCE, & FRIDERICO Daniæ Rege, Holfatiæ principibus demortuis, Philippus Adolphi filius, Frederici Ducis frater gubernationem rursus adiit, & sumpto à civibus rusticisq; fidelitatis juramēto, etiam Equestris ordinis viros de homagio præstādo sollicitavit. Illi, indictis Chilonii 16 Septembris comitiis, primo aditu, non quidem in fidem ejus jurare recusant, sed etiam sibi liberam ex Holfatiæ principibus, quem velint, toties, quoties provincia vacaverit, eligendi esse potestatem prætendunt. Attamen paci conservandæ ad id paratos, si jus venandi in monasteriorum silvis sibi relinquatur, & tenore privilegiorum Episcopi Slesvicensis libera electio permittatur, aliq; gravamina ab ipso & Regiis libertati suæ contraria tollantur. Danici Senatus regni & Philippus Princeps, generalem privilegiorum confirmationem, qualem à patribus acceperant, offerunt, sed duos istos de Episcopâ & venandi jure articulos, donec Rex & Princeps adolevisent, seponi cupiunt. Nobilitas in postulato suo constanter persistat: quo factum, ut rebus cunctis pendentibus & infectis discessum sit. Soluto hoc conventu novus iterum indicitur, spe factâ meliori, de mediis quibus ad pertinacem concordiam perveniri possit, seriò deliberatum iri. Verùm non dissimilem priori & hæc comitia eventum habuere, cum Equestris ordinis nonnulli invale-
tudinē

rudinem, nonnulli sua funera (quorum hoc semestri spacio ex solâ tantum nobilitate Holsaticâ utriusq; sexus, non quidem peste, sed diversis morbis exstinctâ, ultra 40. sunt numerata) excusantes, præsentiam sui facere non potuerunt.

HAMBURGI, FRANCISCUS Dux Saxoniae Laoburgensis, fratrem natu majorem, Ducem MAGNUM, Gostavi Sueciae Regis generum, Erici XIV. & Joannis III. quorum sorori Sophiae assumptâ pellice nuncium remiserat, affinem gravissimis de causis, quas lubens prætereo, captivum detineri curat, & impetratâ tandem ab Imp. Maj. veniâ, Calendis Juliis Ratzburgum abducit, ubi hodie custodiae traditus manet.

ANNO

1588.

In VANDALO SAXONIA, & finitimis provinciis, præter omnem lucrionum, frugum pretia intendentium, & granaria laxare nolentium spem, mirificè mirificus Deus summum annonæ incendium laxavit, ita ut minoris omne frumentum, quam tempore elapso fuerit divenditum.

ANNO

1588.

Quo animadverso unus & alter illorum insanæ tenacitatis & avaritiæ Euclionum desperabundi, ex seipso literam longam facientes, laqueo vitam finierunt. Idem Pragæ factum est, ubi Plutus quidam, quòd vini copiam in cellariis cōpressam, justo pretio, & in tempore non vendiderat, semetipsum ad arborem in proprio vineo Sept. 20. suspendit.

ANNO

1588.

In AN SÆ plerisq; civitatibus, tantus numerus

hornotinorum abigeorum, aleonum, stellionum, parricidarum, grassatorum, lavernionum, sicariorum &c. societatem invicem alentium, cruce, rotâ, gladio sublati sunt, quantus ab omnium nostrum adolescentiâ, rarò admodum, aut nunquam.

ANNO
1588.

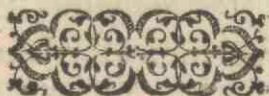
Religio

In SAXONIA & proximè adjacentibus provinciis, post varias habitas disputationes, Augustanæ confessionis Religio variis in locis mutata est. Ac ut pauculis complectar, nullus sub Sole locus, nullus angulus, nullus tractus superest, qui hoc potissimum anno, non expertus sit vicissitudines quasdam singulares, quarum aliæ humanum captum exsuperant, aliæ stuporem penitus aliquantò de ijs cogitantibus injiciunt.

Ex quibus de integro liquet, immotas Astrologorum adhuc consistere rationes, & minimè vanas illorum prædictiones, secus quàm scioli nonnulli putârant, fuisse. Vt autem benevolus lector primaria illa, quæ anno XIIIC. præfenti, jam pridem multorum sermonibus atq; vaticiniis notato ac nobilitato, in toto passim orbe Christiano gesta sunt melius cognoscat, ea Eteostichis quibusdam à diversis viris comprehensa hic ruminabimur. Gratias primùm agentes DEO optimo maximo, qui nos tot calamitatum myrmeciiis, tot periculorum iliadibus, tot malorum fluctibus circumvallatos, hisce temporibus, sanctorum suorum Angelorum excubiis protexerit, Deinde suppliciter rogantes, ut posthac quoq;

nos.

85.
nos salvos umbrâ manus suæ conservet, & justa
paciſ halcyonia largiatur.

I.

MAXIMILIANVS ARCHI-
dux Austria, & Polonia Rex electus
capitur Anno 1588.

AVstricte CapIVnt ReX ÆMILiane PoLoni:
SVECVs It, & regni ſceptra PoLona CapIt.

II.

HENRICVS CONDÆVS
veneno tollitur.

ConDæVs patrlâ elICIt Vr, CraſſoqVe Veneno
CogIt Vr egeLIDæ fata ſVblre neCIs.

III.

FRIDERICVS DANIÆ
Rex moritur.

Rege hInC abrepto FRIDERICO DanIa LVget,
VIX ILLI poſthaC par habItVra CapVt.

IV.

L3

STEPHA-

STEPHANVS REX POLO.

nia humatur.

HeV StephanI regIs non MortIs honore CarentIs
 ACCIpt eXCVLto VIscera, terra, sInV.

V.

PHILIPPVS MARCHIO BA.

densis moritur.

MarChIo pertrItI sVbIt sVa fata PhILippVs
 FVnere; sIC LVCtV fors saCra Læta rotat.

VI.

JOANNES TAXIVS AD

Bonnam trajicitur.

Non faVsto CaDIIt ah sCLOpetI TAXIs abICtV,
 TertIa post PasChæ CVI fVIt atra Dies.

VII.

JOACHIMVS MTNSIN.

ger moritur.

FrVnDeklæ, Vt Malo nIt VIIt ter PhœbVs abaXe,
 Æthereos petIt gLorIa gentIs agros.

VIII.

LAM.

87.

LAMPERTVS *Distelmejerus obit.*
SoLVitVr In CIneres trIbVLI CognaMIne præ-
Et gnato LIInqVIt CVncta parata fVo. (stans,

IX.

ROBERTVS DUDLÆVS

Comes excedit.

GarterII soCIVs præCeLLens Marte RobertVs
AngLICVs è VIVIs fVnere Carpit Iter.

X.

HELVETII ARGENTORATI

fœdus percutiunt.

ArgentoratI popVLVS HeLVetIca sanCIt
FœDera, LVtçClas GVISIVS InDe CapIt.

XI.

GERMANI *in Galliâ pereunt.*

GalLIa te MaCtat fera tVrpi VVLnere TeVto,
Et trVce SeqVanIcos ense CrVentat agros.

XII.

HISPANI *sub Angliâ classem amittunt.*

CLassIs Ibera perIt peLago fVbVersa BrItannIs,
HIInC statVIt VInDeX CLara trophæa DraCo.

XIII.

HENRICVS *Guisus Blesis interficitur.*

GVISIVS

38.
GVIsIVs à GaLLI ConfossVs MILite, In.atos
ConVerſo CIneres Corpore, VaſtVs obit.

XIV.

Similiter Cardinalis Guifus interficitur.

PōtIFICIs qVeM CōIVrans ſaCra tVrba gaLero
Ornârat, ſterCVs GVIsIVs & CInIs eſt.

XV.

CATHARINA MEDICEA

Regina Francia defungitur.

GaLLICa qVando ſeneX CasV CatharInare-
Tres parLLI natos VIDIt honore frVI. (Ceſſit,

XVI.

CONCLUSIO.

Chriſte Mane, VenIVnt Inſtâte CrepVICVLa
Ne ſVglat Pletas Integra, Chriſte Veni. (noCte,

LIBER III.

39.

LIBER TERTIVS.

SI QVIS præsentium rerum statum non oscitanter intueatur, qui sanè per-quam horribilis est & metuendus: Si quis hæc tempora ad veterum historias conferat, quarum plena sunt totius antiquitatis monumenta: Si quis præteritarum calamitatum cicatrices, quæ passim recrudescencia vulnera ostentant, & imminantium periculorum ideas attentè perlustret: An non totus cohorrescet? An non cum quadam *συνωδεία* tristissima multa expertus, anxie plurima metuet? An non veris veridicorum hominum vaticiniis album calculum adjiciet? Vaticiniis inquam, quæ jam seculis aliquot, non multorum mortalium, sed innumerarum gentium animos non leviter conturbârunt.

Etsi autem nemo sit, qui templa cæli sancta se subijisse, & cū architecto summo sermonem, quem ad nos Majestatis illius jussu, in animorum nostrorum cruciatus denunciaret, contulisse, aut entheo aliquo spiritu afflatum se asserat: tamen inferi non potest, neq; nostro, neq; superiori seculo defuisse, qui, cælo acie mentis suæ penetrato, ex astris, astrorum motibus, & Planetarum synodis, anno mirabili vel in antiquum chaos orbem

M

ruitur

ruituram, vel maximam in eo omnium rerum perturbationem futuram prædixerint. Quam verè, fati ab fati experti sumus omnes, & crebri nobiscum totius mundi paroxyfmi testificatur. Cum autem vaticiniorum illorum effectus non præcisè ad prædictum annum restringantur, sed ad insequentes duos se extendant, committere non potui, quin servato priori ordine, & ostentis denuò præmissis, eosdem hîc subjicerem.

ANNO
1589.

Julii 22. Henrici III. Galliarum Regis emortuali, Solem contra naturam, cælo fudo & sereno, sub ipsam meridiem ad instar Eclipsæ obfuscatum Michaël Eyzingerus narrat.

Exeunte Augusto, quo potissimum tempore cervi naturalibus desideriiis angi incipiunt, Dux Holsatiæ Philippus in venatu cervam cornutam, in Cimbriâ & vicinis Balthici maris locis nunquam visam cepit.

In LIVONIA non procul à Tharbtâ, quarto Idus Septembris secundum stilum veterem, sub antemeridianam decimâ, figura cruci similis, præferens quasi dextram versus securim, versus sinistram verò manubrium, & stupendus exercitus, crepitu maximo tripliciter inter se concurrens, in aëre conspicitur.

In Svanzia, quæ Holsatiæ provincia est, Cispui pago, mense Decembri monstrum informe, cidari Turcicâ, naso & oculis leporinis, ventre turgido & amplo, umbilico viridi & oblongo, pedibusque varis in lucem editur. Mense

Mense Februario Cometa ad Balthen apparuit, ANNO
 quorum proximis 42. annis sex, & nullum impu- 1590.
 ne vidimus.

In Cimbricâ Chersoneso, & vicinis maritimis
 locis, intenso, infrequenti & insolito frigore ma-
 ria ac flumina ad unius atq; alterius ulnæ altitu-
 dinem congelati sunt.

Fretum Codanum usq; adeò gelu incrustatum
 fuit, ut à Landescrono Scaniæ oppido Hafniam
 in Selandiam pedibus potuerit transiri.

In Phrisiâ orientali, paludibus & stagnis præ-
 durâ glacie concretis, non pauci pro advehendis
 aliunde ad adaquandum jumenta aquis, octo so-
 lidos, non pauci decem & plures quotidie insu-
 mere coacti sunt.

Pulsa hiemis infandæ sævitiâ, subsecutus est
 ardentissimus ardentissimæ ætatis æstus, quæ
 non modo stagna mediocria exsiccavit, fossas ex-
 hausit, segetes tetrâ uredine adussit, hortorum
 germina suffocavit, sata quævis, præsertim de-
 fatigati & arenosi soli, terræ superficie tenus mi-
 rabiliter depavit, sed etiam summum summo &
 meâ ætate inaudito calore, ardore, per totam
 Europam, omnium rerum incendium simul exci-
 tans, annonam excandefecit.

Ineunte Martio, prope Gustrovium apud Me-
 galopyrgenses, in stagno Gutoviensi, piscis mon-
 strosus, in cujus lateribus æra anni 395. literis
 numeralibus erat perscripta, captus est.

Ad oppidum Schoeningæ, terra hiatu vasto se prodigiosè aperuit.

Haud longè ab urbe Stendaliâ Marchicâ, pagani cujusdam forda, vitulum carneâ masâ instar amiculi collaris oblongi rugati circa collum & pedes primores vestitum, enixa est.

Viennæ in Austriâ quinto Septembris, quo Romæ Sixto V. denato, Urbanus VII. Cardinalium suffragiis Pontifex eligebatur, sub noctis vigiliam tertiam, semel atq; iterum vehemens & horrendus terræ motus obortus est, quo turres urbis primariæ labefactatæ, templaq; & ædes plurimæ conquassatæ sunt, & aliquot hominum succubère.

Similem motum, non ita pridem Moraviæ oppidum Caunitz totum prope quatesecisse, & superiori anno Cordubæ in Hispaniâ monasterium pulcerrimum, pluresq; ædes confregisse, compertum est. Et quidem ut plurimum mense Septembri, præ reliquis, terræ motus, pestes, cædes, & omnia malorum genera in terris exuberare & oriri solent.

Apud Prutenos candentes globi & vexilla sanguinea, nec non pugnarum simulacra, & pærelia Solem propemodum æquantia in aëre crebrò sunt conspecta.

In Italiâ, in Ulbiis, & aliis quibusdam locis, paulò ante Pontificis mortem, stella quædam nova visâ est, Planetam putârunt, sed neq; cernitur

nitus fuit, neq; caudatus.

Ne autem longiori circuitione utamur, rectâ ad scopum collinabimus, & rursus illustrium præstantiumq; virorum (quorum operâ in hac mundi senescentis canitie, & rerum fermè omnium agone, templa, curia & scholæ potissimum indigebant) elapso biennio denatorum obitus referendo nomina exprimemus, ab interitu eadem ob illibatam singulorum famam vindicaturi.

Martii die quarto HEDWIGA WIR-
TENBERGICA, Ludoici Hassiæ Lantgra-
vii uxor carissima, Sophiæ conjugis Friderici Sa-
xonis soror, extremum vitæ spiritum maximâ in
Deum fiducia emisit.

ANNO
1589.

Eo ipso die ELISABETHA Christiani Sa-
xonix Septemviri filia depositum DE O simi-
liter reddidit.

Porro Ecclesiæ & Musarum nutritius, litera-
rumq; Evergetes JULIUS GVELPHIUS,
Brunsvigensium & Lunæburgensium provincia-
rum princeps, egregiâ Hermopoli Academiâ,
quam suo de nomine Juliam indigitavit, & Hen-
rici Julii filii sui natu majoris, ejusdem Universi-
tatis primi Rectoris natali, XV. nimirum Octob.
Anno 1576. introduxit, inæstimandis sumptibus
fundatâ, quinto Nonas Maii, Sole ad occasum
vergente, in arce Lycaoniâ religiosè admodum,
ætatis sexagesimo primo, morti occubuit.

Maii decimonono ANNA MARIA Brandë-
M3. burgica

burgica, Georgii Marchionis filia, Christophori Ducis Wirtenbergensis relicta vidua, Ludoici mater, pertinaci erga DEUM pietate, terrenis valedixit.

Ad id tempus Cardinalis FARNESIUS multæ prudentiæ & provecæ ætatis homo, Alexandri Farnesii Parmæ Ducis gentilis, & Apostolicæ sedis Cancellarius debitum carnis solvit.

Francofurti ad Viadrum illustris & generosus dominus LUDOICUS, Comes ab Eberstein, Academiae pro tempore Rector magnificus, in flore juvætæ vernantis lætissimo, in ipso gloriæ culmine, Musis & Doctorum coronæ imperans VII. Id. Quinctilis, dum Viadro tenerum corpus abluendum, nequicquam sollicitè periculum metuens committit, pede non firmiter fixo in gurgitè abreptus, cum Laurentio Andreae Zochii, Brandenb. Cõsiliarii, & I. V. D. filio, dulcissimâ lucis usuram tristissimo fato reliquit. Quo itidem ante annos plures, lavandi gratia in flumen Armeniae Seram descendēs Fridericus Imp. Quo Hartmannus Imp. Rodolphi Habsburgensis filius in Rheno: Quo Gerhardi ducis Slesvici filius Henricus in fluvio Sliâ: Quo Franciscus Gonzaga Dux Mantuæ Imperatoris Ferdinandi gener in lacu Mantuano: Quo Hermannus Ludoicus Friderici Palatini Electoris filius, summo suo, luctu perierunt.

In Sueciâ circa finem Julii MARIA, Caroli Finlandiæ ducis conjux, Ludoici Electoris Palatini

tini filia, è vitâ excessit.

In Galliâ HENRICUS III. Henrici II. filius, Francisci nepos, ac in ordine Rex sexagesimus secundus, qui è sacro βασιλευς susceptus, primùm nominatus est Alexander Eduardus, postea verò Henricus, venenati cultri ictu 22. Julii, duodequadragesimo ætatis nondum exacto, exanimatus est, quòd plurimis abhinc annis, biothanatum scilicet ipsum futurum, Gabriel de Marvifiâ sequentibus versiculis prædixit.

*Cum Rex Henricus regnabit in ordine natus,
Hic rex bis factus, tam re quàm nomine gratus,
Lilia vir fortis propriis avellet ab hortis.
Rex cadet, & vulgus, militia Fræcica, clerus,
Ense, fame, & flammâ, luctuq; sitiq; peribunt.*

Eidem etiam, Mathematicus & Astrologus eminentissimus Petrus Turrellus, qui & ante centum plus minus annos, Francisco captivitatem fuit vaticinatus, simile hisce verbis præfagiit.

*Astrologus, vates, hæc nuncio mæsta, nepotes,
Corpore qui grâdis, rex tertius ordine fratrum,
Prædiras edet cædes Lanio ipse suorum,
Quas propter surget civili Francia bello:
Proh dolor: & procerũ præceps cadet ista duello.*

Nors

*Non erit una fides, non lex, non unicus & rex,
 Multi sed reges, leges & religiones.
 Serviet haud minimis in partes scissa ruinis:
 O Deus, à variis sævè lacerata tribunis.
 Sic ruet infelix per reges Francia, cives,
 Antea quæ felix per reges Francia dives.*

ANNO
 1590.

Pridiè Calend. Febr. ARCHIEPISCOPUS
 PRAGENSIS supremum vitæ cursum imple-
 vit, ingenti sui desiderio relicto, ut etiam è lon-
 ginq̄ advenientes Prælati summâ magnificentiâ,
 & cultâ oratione ejus manibus justa persolverint,
 & postremum officium debitis solemnibus præ-
 stiterint.

Calendis Februarii JOANNES ERNE-
 STUS Bogislai XIII. Pomeraniæ principis fi-
 lius quadrimulus, Bardi ex hac luce subtractus est.

Ejusdem mensis 15. CHRYSOLITA seu
 GRISELIS Bathorea, ex fratre Regis Stephani
 Christophoro Transilvaniæ Duce procreata, Jo-
 annis Zamoiscii, Poloniarum Archicancellarii cō-
 jux, partus difficultate victa, in immotâ Augu-
 stanæ religionis constantiâ, à qua ne latum qui-
 dem recessit unguem, precibus ac minis patru
 & mariti Catholici, quem etiam in ipso nuptiali
 sacro, cum ab Episcopo Pontificio se sponso suo
 iri copulatum præsentisceret, repudiare, & mor-
 tem

tem potius subire non fuit verita, finem vitæ fecit.

Hanc biduo post PHILIPPUS senior Comes ab Hanow, famæ celebratissimæ Heros, ad patrium cælum, mūdānis spretis, suspectās, insequitur.

In Galliā CAROLUS BORBONIUS Cardinalis, & Archiepiscopus Rotomagensis, Henrici Navarræi patruus, quem Franciæ Rex Henricus III. Valesius in Comitibus Blesensibus Anno 88. in custodiam conclusit, & Henricus III. Navarræus, post dicti Regis mortem carceri mancipatum retinuit, & Galli Catholici Regem exoptarunt, imò constituerunt, septuaginario major in custodiā vitæ cursum implevit.

Aprilis 2. ELISABETHA Saxonica, Augusti Electoris filia, Christiani soror, Joannis Casimiri Palatini uxor, per mortem ad semper mansuram patriam translata est.

Calendis Julii, sereniss. princeps CAROLUS, Ferdinādi Imp. filius, Maximiliani Imp. frater, Rodolphi hodie Imp. patruus, ex celeberrimā Archiducum Austriæ familiā, apud quam per 310. annos, non translatis aliō sceptris, dignitas Imperator, quos jam produxit 10. fausto auspicio resedit, oriundus, relictis ex uxore Mariā Gulielmi Baviariæ Ducis filia, & Ernesti Archiep. Col. sorore, aliquot liberis, impletisq; 50. ānis & mēse uno, à vitā discessit.

Vinariæ Julii 21. sub ipsam operationem Eclipsis SOPHIA, Christophori ducis Wirtenbergici filia, Friderici Gulielmi Saxonie Ducis conjux,

N

septimi

septimi partus dolore debilitata ætatis suæ 27. id est, enneatico tertio ex hoc lacrimabili hospitio integris ad extremum usq; vitæ halitum animi sensibus, rebusq; omnibus, quæ ad morituros pertinent, sanctè ac piè compositis cæleste diversorium intravit. Atq; ita ex hac pervetustâ domo Saxonicâ evoluta quatuor annorum circulo, novem hujus sanguinis principes mors abstulit atra.

Obiit autem Vachij Hessorum, ubi spem proliis datam abortu præcidit, suiq; fœtus cui hujus lucis usurâ frui negatum fuit, sepulcrum optima princeps effecta, mortuum enixa est, quem tristi funere post mater fuit insecuta. Eluxit in hac pietas magna, prudentia sexu major, vitæq; integritas maxima, ut non immeritò patriæ corona dicta fuerit, atq; ob virtutem non tantū illustri conjuge, sed etjam vitâ perpetuâ digna judicata sit. Nam sacrarum literarum meditatione à teneris unguiculis delectata, illam vanis mundi hujus delicijs omnib°, adultâ etjam ætate, prætulit. Adeo à teneris assuescere multum est. Tandem ipsi mors vitæ similis contigit. Nam constantiam in confessione veræ fidei edendâ ad extremū usq; spiritū retinuit, omniq; curâ in solo Deo positâ, terrenorū plane fuit oblita, ac prudens, composq; mentis à præsentē illustris. principe marito stipulata est, ut quâ ipsa prima institutio, ac quotidiana meditatio, exemplumq; domesticū exigent à se veræ religionis professionem, eidem & ipse constantissimè adhæreret: atq; ita ad societate & verbi & vitæ cælestis maritū utriusq; a-

more flagrantē invitans, omnis carnis iter fortiter ingressa est. Hujus incomparabilis principis obitū singulare prodigiū præcelsit, quod pias mentes nō potest nō cōmovere. Nam cornu cervinū, quod triplicatum insignia sua representat, post annos 20. pl⁹ minus à cervo abjectū, & parieti more solito affixū bidui spacio sanguinem copiosissimè destillavit 19. & 20. die Septembris Anno M. D. LXXXIIX.

Mense Augusto SABINA Brunsvicensis, Julii Ducis, piæ memoriæ, filia, Henrici Julii soror, mortem juvenula oppetiit.

JACOBUS Marchio Badensis, remisso à majoribus suis cultæ religioni Lutheranae, ad Catholicam inclinans nuncio, ipso die Ecclesiarum consecrationi deputato, cum ad parendum necessitati secederet, diarrhoeâ & morbo Epileptico corripitur, quibus aliquot dies miserabiliter afflictus, Augusti tandem septimo, hebdomatico quarto exacto, & ætatis undetricesimo inchoato, animam efflavit.

Romæ XISTUS vel SIXTUS V. Pont. Max. qui Felix Pernetus antea dictus, in pago tenui Montalto, civitati Formianæ proximo, obscurioribus parentibus ortus, & meritis suis sacratis. ad tantos honores erat evectus, ætatis suæ sexagesimo nono, Pontificatus verò quinto jam expleto, vitam simul cum dignitate, Augusti die decimo septimo deposuit: miro sanè Pontificum fato, qui tot ut plurimum annos in gubernatione

vivunt, quot numeros continet assumptum ab illis in electione nomen, ut teste Saurio, Alexander II. secundo, Clemens III. tertio, Victor IV. quarto, Pius V. quinto, Leo X. decimo, Gregorius XIII. decimo tertio, & hic SIXTUS V. quinto regiminis sui anno finito mortuus est.

Huic successit Joannes Baptista de Castanea Genuensis Cardinalis S. Mazzello, qui URBANUS VII. nominari volens, in ordine 240. à Petro numerando Pontifex factus est, & haud longè post enneatico suo octavo, id est 72. ætatis anno, antecessoris vestigia calcat.

In Cimbricâ Chersoneso, magnanimus princeps, juvenis, PHILIPPUS, Anno Christi 1570. Augusti 10. natus, Adolphi Ducis Slesuici & c. è cujus prosapiâ septem utriusq; sexus proximo quadriennio occubère principes, filius, asthma te, phthisi, & peripnevmoniâ consumptus, in ipsâ vernanti juventute, ætatis scilicet vicesimo primo, regiminis tertio, mensis Octobris decimo octavo, mundo longùm valedixit. Qui mensis familiæ Daniæ Regum plerumq; est fatalis. Obi ère enim illo, & quidem uno & eodem Octobris die primo, Anna Augusti Saxonie Septemviri conjux, Daniæ Regis Friderici II. soror, & Adolphus Friderici I. filius, hujus Philippi pater: Nec non Joannes Holfatiæ dux cælebs, secundo Octobris. Sic Dorothea Christiani III. uxor septimo Octobris, & Elisabetha Friderici I. filia,
Magni

Magni quondam & Udalrici Megapolitanorum Ducum conjux, Idibus Octobris, & hic Philippus 18. Octobris, & plures alii Cimbricæ stirpis Duces, quos brevitatis causa omitto, hoc mense naturæ concesserunt.

Ex principum Consiliariis, provinciarum optimatibus & præstantissimis nobilibus, ipsa Epiphania nobis abstulit omni laude cumulatam **FRIDERICUM SCHULENBURGIUM**, heroa septuagenarium, qui præter illam quam conjux sua decrevit pauperibus pecuniam, peculiares 10000. Joachimicos certo loco depositos moriens legavit, è quorum redditibus duodecim afflictioris fortunæ studiosi stipendiarii in Academiis ali & sustentari debent: Vt & Idus Martiæ virum eximium & longè gentium clarum Julii principis Brunsvigii Consiliarium **BARTOLUM RICHIIUM**.

Martii 29. heros undiquaq; nobilissim⁹, rerum omnium præsertim antiquitatis peritissim⁹, & trium ordine Imperatorum Consiliarius intimus **FLORIANUS GRISBECK** à Grisbach, relictis non modo in arcis suæ Mulfelsianæ Bibliothecâ multis literarum operibus, & passim in Boëmiâ splendidis ædificiis, tanquam æternis perpetui nominis monumentis, sed etiam, quod mirum, ex unâ conjuge quatuordecim filiis, & filiabus decem, ætatis septuagesimo octavo exacto, mortalitatis exuvias deposuit.

Idem fecit 12. Augusti, R. M. Daniæ à Con-
siliis, ejusdemq; Cancellarii magnifici, quondam
aulæ magistri Henrici Ramelii focer, DANIEL
RANZOVIUS, ex antiquâ Ranzoviorum ori-
undus familiâ, quæ antè Caroli magni tempora
exstans, nihil aliud quàm bellicosissimorum mi-
litum, magnanimorum virorum & literatorum
heroum quasi perpetuum huc usq; fuit seminari-
um, ex quibus hoc temporis curriculo centum
& undeviginti masculini saltem sexus (nullus men-
tior) adhuc divino munere spiritum trahunt, qui
arces munitas, castra & nobilium domicilia, ultra
septuaginta in Regno Daniæ, Norvegiæ; in Du-
catu Slesuicensi Holsatico, Lunæburgensi, ac infe-
riori Saxoniâ, præter domos & palatia in urbibus
vicinis sita, possident, ac in illis merum & mistum,
veluti Comites & Barones in Germaniâ, impe-
rium obtinent.

Pridie Calend. Septembris pulcerrimæ Suevicæ
urbis Ulmæ consul, majorum imaginibus, & pro-
pria virtute inclytus SEBALDUS WESLE-
RUS ætatis tricesimo, ex hac terrenâ in cælestem
curiam emigravit.

In Daniâ mense Octobri, cùm natalium splen-
dore, tum propriæ virtutis famâ percelebris CA-
ROLUS DANCÆUS, Galliarum Regum apud
Christianum III. & Fridericum II. Daniæ reges
legatus, animam egit. Quem avitis stemmatibus
generosus Baro ALBERTUS ab HEIDECK,
morbo

morbo intercute Ansbachii exanimatus, & in Gallia, Navarræ Regis Consiliarius JACOBUS SIGURIUS Pardelianus, è Germaniâ revers⁹, non supervixerunt. Et Decembris 27. S. C. Mai. Curiaæ supremus magister ADAMUS à DIE-TRICHSTEIN liber Baro in Nichelsburg, circumvecto ætatis suæ gnomone mortis punctum attigit.

Patavii, quò tanquam ad primum aut certè secundum in orbe omnium disciplinarum liberalium emporium studiorum gratiâ profectus fuerat DANIEL RANZOVIUS, nobilissimi viri Petri Ranzovii, Danorum Regis Friderici (à quo ordine Danico, nempe aureo Elephante cum turri donatus est) Consiliarii filius unicus, in ipso juventutis flore, ætatis decimo octavo, id est, enneatico secundo impleto, immaturâ morte vitam finit.

Die Paschatos fato fungitur tam natalium splendore, quàm propriâ virtute conspicuus, ANNO ASM⁹ 1590.
RUMORIUS Cimber, qui licet ex antiquissimâ Alefeldiorum prosapia genus paternum deducat, iisdemq; insignibus utatur: tamen cognomen, à proavis ob crebros quos crebrò excitârant hinc inde tumultus, ita primùm Germanico Idiomate appellatis, unâ cum hæreditate accepit, & constitutâ peculiari familiâ, priori nomine exoleto, in hodiernum usq; diem obtinuit.

Argentinae, quæ Repub. & Academia celebri præclara

præclara, turriq; editissimâ insignis, & horologio artificiosissimo admiranda urbs est, in primo ver-
nantis juventæ flore, Octobris die quinto, ætatis
agens Climactericum 21. & diligentem bonis li-
teris operam navans, CAJUS RANZOVIVS
Dethlevi Ranzovii filius, qui inde in Holsatiam
deductus, & in monumentum filio & sibi erectum
Oldenburgi illatus est, magnum sui desiderium
& luctum vtrique parenti relinquens, obiit.

Pragæ trium ordine Imperatorum Consiliarius,
Prætorio præfectus & archigerō, vir in expediendis
negotiis promptissimus in judicio dexterimus, in
consiliis felicissimus, in officio fidelissimus, erga
omnes humanissimus JOANNES de TRAU-
LTON liber Baro in Sprechenstein, naturâ satie-
tate vivendi jam expletâ, ut qui ad annum plus mi-
nus octuagesimum pervenerat, extremum vitæ spi-
ritum edit.

ANNO HAMBURGI in omni bonarum literarum
1590. genere eruditus JOHANNES NIEBUR, præ-
clarissimi & amplissimi Laurentij Niebur olim Pro-
consulis filius, qui in celebrioribus Germaniæ &
Galliæ academiis versatus, deinde Secretarii mu-
nere per annos viginti, diversis legationibus fe-
liciter expeditis, functus, inq; ordinem adscitus
Senatorium Anno 1580, & paulò post ad amplif-
simum Proconsularis dignitatis fastigium evectus,
per decennium huic officio ad dulcissimæ patriæ
publicam utilitatem summâ vigilantia, summâ fide
præfuit,

præfuit, & cum vixiffet A. 57. M. 6. D. 24. pridie
KL. Sext. vitam fatò debitam patriæ faluti folvit.

Roftochii feptimo Calendas Decembris, eque-
ftris ordinis vir, & multis nominibus fufpiciendus
CHRISTOPHORUS BUTZOVIVS, Reip.
conful primarius, de me & meis, quòd apertè cõ-
fiteri non erubefco, optimè promeritus, cum ad
conventum Reip. & Academiae fenatorum in col-
legio fratrum inftitutum tenderet, repentino fatò
in plateis, præfentibus reliquis confulibus, corre-
ptus decidit, & nullo doloris factò indicio, nullo
verbo prolato, fine corporis aliquo motu, tem-
poris momento inftar bullæ evanefcens expira-
vit, ætatis fuæ 81. id eft, enneatico nono, quo
ipfo, & quidem natali fuo die recurrente, divi-
num Platonem, Cicerone, Senecâ & Cenforino
teftibus, mortuum legimus.

Marchio Rentius, EMANUEL LALANVS,
Caroli filius, Parmenfis in re militari locum te-
nens, i 7. Decemb. Montibus Hannoniæ morbo
fublatus eft. Noicarmius item. Chimaicus prin-
ceps Carolus Philippi ducis Airfcotani filius, lectò
adfixus eft. Marchio ille, totius Belgii erat &
ingenio & rei militaris peritiâ & virtute ac fortunâ
nobiliffimus, cujus obitum lugent.

Anno 1591. fepto die Februarii ANNA SO-
PHIA, Ducis Megapol. JOANNIS ALBER-
TI conjux, ALBERTI primi Ducis Boruffiæ
filia, cum 15. annos marito principi optimo fu-
perftes

ANNO
1591.

perstes fuisset, inter horam 1. & 2. pomeridianam in oppidulo ducatus Megapolensis Lubz fato concessit. Hujus obitus, licet in annum, ut dixi, nonagesimum primum inciderit, de quo in presentia nostri instituti non est verba facere: tamen cum recens admodum sit, & in ejus ferè initium cadat, non alienum à nostro proposito duxi, cum ordine enumeratis Heroibus sub finem præcedentis anni denatis hanc quoque Heroïnâ conjungere. Circa hoc tempus obiit itidem Dominus à Reid.

ANNO
1589.

Ex sacrarum literarum Doctoribus, primò **MARTINUS CROMERUS**, Episcopus Warmiënsis in Borussiâ, qui Poloniæ Regum historiam continuam usque ad Sigismundum I. contexit, Martii 13. ad humanæ vitæ consuetudinis metam pervenit: Cui successit Andreas Bathoreus Cardinalis, patrûelis Stephani Regis, tremantibus & frustra repugnantibus Borussis, qui tenore privilegiorum ad episcopam suæ gentis hominem postulabant.

Deinde **DAVID VOITUS**, cum annos 15. Regiomonti apud laudatifs. principem Albertum seniore, & totidem in scholâ Jenensi, & duos Vitebergæ Superattendens docuisset, ætatis sexagesimo fermè exacto mortalitatem explevit. Quem postridie in nullâ Musarum officinâ non ex-politus **HENRICUS MOLLERUS** Hamburgi secutus est.

Januarii septimo Tubingæ Suevorum Academiæ

miæ Cancellarius JACOBUS ANDREÆ, ANNO
 vir toti Europæ notissim⁹, & πολυγραΦώτατος 1590.

celeberrimus, ætatis 62. communis naturæ debi-
 tum deposito carnis onere solvit. Februarii se-
 cundo JOANNES KITTELIUS urbis Ge-
 dani multos annos Metropolita animam ponit.

Islebii HIERONTMUS MENCELIUS
 primus ibidem reformatæ doctrinæ Evangelista,
 completo ætatis 73. āno, Februarii decimo quinto
 vitæ satur & humani ævi pertæs⁹ è medio excessit.

In Daniâ 30. Octobris moriens defecit PAUL-
 LUS MATTHIÆ, Roschildiæ Episcopus &
 Academiæ Hafniensis professor præcipuus, cli-
 macterico suo 63. vir tam verâ pietate, quàm do-
 ctrinâ omnigenâ perexcellens. Cujus verum en-
 comium Disticho, quo per προσωποποιίαν,
 sibi fatalem succinens anagrammatissimum, induci-
 tur, vir opt. Henricus Gerlacius complexus est.

ANNO
 1590.

PAVLVS MATHIÆ.
 AH VVAS PALMITE.

*Christo palmes eram viti insitus, huic virui: at jam
 Exuico AH VVAS PALMITE ferre nego.*

Ex Jurisconsultorum eminētissimorum collegio ANNO
 Brunsvigæ oppetiit LUDOLPHUS SCHRA- 1589.
 DER, Academiæ quondam Francfordianæ pro-
 fessor, & Cæs. Maj. Marchionum Brandenburgen-
 sium, Ducum Megapolensium, Brunsvicensium,

Lunæburgensium multorumq; aliorum Confiliarius.

Calendis Martiis vitâ destituitur multijugæ eruditionis scientiâ florens DIONYSIUS GREMPIUS J. C. eximius. Et Aprilis decimo, J. C. illud culmē & verè dæmonium JACOBUS CULACIUS. Sic quoq; fatali necessitati, duobus proximè exactis annis concessere, totius Europæ lumina clarissima ANDREAS GEIL, JOANNES BODINUS, FRANCISCUS HOTOMANNUS, unanimiter omnes magnâ & excellenti I. V. peritiâ multis modis illustres, et variis scriptis, solidaq; eruditione celebres, quorum obitus diem & mensē hac in urbe indagare mihi non licuit.

ANNO
1590.

ANNO
1589.

Ex Medicis & Philosophis commemorandis, insignis Astronomus & Geometer TILEMANNUS STELLA, qui multis admirabilibus inventis & singulari suo ingenio, verè fuit clarissima stella, omnibus Germaniæ principibus nota, Feb. 18. ætatis 64. inter vivos agere destitit.

Post hunc archichoragorum sapientiæ princeps, literarum ac literatorum in Germaniâ nostro sæculo triumvir, superstibus adhuc Davide Chytræo, & Justo Lipsio, collegis, JOANNES STURMIUS, vir mehercle cum superioris ævi hominibus citra scrupulum conferendus, incanum caput, ætate justâ anno scilicet 82. famâ illibatâ, rebus omnibus feliciter atq; ex animi sententiâ compositis, V. Id. Martii terræ reddidit.

Porro

Porro ob excellentem doctrinam faciendus maximus, hodierni Academiae Rostochiensis Rectoris magnifici Gulielmi Laurenbergii focer, PETRUS MEMMIUS, Udalrici principis Megapolitani, ejusq; generi Friderici II. Danorum Regis quondam ἀρχίαργος, & dictae Universitatis Rhodopolitanae professor ordinarius, Lubecae, quò ab ampliss. Senatu vocatus, decimo septimo Julii, annum agens LVII. fatali necessitati letho satisfecit.

Antuerpiae in totius Europae emporio famosissimo, linguarum plurium cognitione, & doctrinâ multiplici cumulatis. ille typographorum doctissimus, qui nullis laboribus, nullis sumptibus, in re literaria promovenda pepercit CHRISTOPHORUS PLANTINUS, mense Julio vitam relinquit.

Et Pragae omnium disciplinarum, & potissimum rei Medicinae doctrinâ supra hominem eruditissim⁹ JACOBUS SCUTELLARIUS, à S. C. M. in corporis sui tutelam, & sanitatis conservandae praesidium adscitus, praedicta à se ipso longè ante mortis die & hora, Calendis Decembris, supremum halitum effudit.

Francofurti ad Viadrum casu planè insperato, ANNO
eruditione incomparabili, Medicinae & Philosophiae professor JODOCUS WILLICHIUS, 1590
quadragesimo septimo, diebus quinque exceptis, anno impleto, Julii V. vinculis corporis exutus est.

Tandem etiam NICODEMUS FRISCHLINUS Poëta Cæsar. Comes Palatinus, Philosophus & Medicinæ Doctor doctissimus, multis scriptis clarissimus, qui sæpius propter Grammaticam exilium passus, & amplius semestri spacio in carcere ab illustrissimo Wirtenbergenfium Duce detentus fuit, cum spem nullam liberationis videret, ex altissimo propugnaculo (*Nohen Neiffen* vocant) per funem sese demittere expetens, rupto funiculo in terram prolapsus, vitâ miserimè posuit.

QVOS ex oculis nostris ereptos, magnæ matris gremio, illustres & præstantes viros etiam hac dieteride, mors rerum domitrix commendavit, docuimus: Superest in alium campum pergamus, in quo, quanta bellorum ilias, quantus calamitatum thesaurus, quantum malorum pelagus, totam penitus Europam pervaserit, tanquam per transfennam lustrabimus. Is autem cum latè se extendat, per anticam viciniorem ingrediemur.

POLONIÆ Regis Sigismundi & Imperatoris Rodolphi ac reliquæ domus Austriacæ Legati, de ANNO 1589. Maximiliano Austriæ duce ex custodiâ liberando, post varias variarum rerum difficultates & disputationes Bentinæ habitas, tolerabilibus utriq; parti conditionibus, hoc modo tandem negotium confecere: Vt MAXIMILIANUS sine λύτρω liber discedat: Offensiones Christianæ tranquillitati condonet, Libloniam restituat: Titulo
Regio

Regio Poloniæ renunciēt. Ad fines Silesiæ deductus securitatem seu juratoriam cautionem de non vindicando præstet: Damna mutuò compensentur: Fœdera inter Poloniæ, Ungariæ, Bohemiæ regna, & totam domum Austriacam renoventur: Rex Poloniæ majoris honoris gratiâ ad Sac: Cæs: Majest. præteritarum offensionum ἀμνηστία, & transactionis confirmationem petitum, legatos mittat: Sacra Cæs: Maj: juxta formulam conceptam præsentibus Legatis Polonicis, sicut vice versâ Rex Poloniæ præsentibus Legatis Cæsareis jurejurando pacem & fœdus confirmet. His ita peractis mense Junio, Archidux Maximilianus, à Rege Sigismundo primum honorificè salutatus, ad constitutum in Silesiæ finibus locum à Polonis comitat⁹ venit, qui ab Hūgaris nōdum ex pacto jusjurandum dedisse certiores redditi, eundem à viâ in custodiam reducunt, ex qua tamē non multo interposito tempore, cautione de Ungarorum consensu secuturo factâ, dimissus, & ad designatum juramento præstando locum deductus est. Ubi cum esset perventum, sereniss. Archidux Maximilianus, (qui non modò nomine Maximilianum Imperat. patrem refert, sed etjam facie omnino repræsentat: Qui 12 Octobris die, quo pater Anno 1576. obiit, eodem die Anno 1558 in lucem est editus: Qui ut pater in Poloniæ Regem, sic & ille est electus: Qui ut pater Poloniæ regnum, sic & ille non est adeptus. Qui ut pater titulo Re-

gio

gio & regno, sic & ille renunciare noluit: Summa, qui animo, virtute, moribus, naturâ & cunctis in rebus patri est ipsissima proles) causæ bonitate, & equitum Cæsarianorū cohorte, Polonicâ firmiori, fretus, ob justas & graves, quas caussabatur, rationes, superiorem transactionem, se incio ut plurimum confutam, ratificare, ac eulogium de non vindicandâ injuriâ præstare præcisè negat, & Polonis nihil tale expectantibus relictis, rectâ Pragm ad Imperatorem fratrem, multâ procerum manu dimidio ab urbe miliari obviam venientem, 21 Sept: contendit. Per eos dies, Cosacci more suo atrociniâ excercentes, naves quasdam Turcicas deprædantur, Koslavium, unius à Kassâ diei itinere oppidum maritimum, subitâ impressione opprimunt. Tabernas plurimas diversis ijsq; pretiosissimis mercibus Turcicis refertas partim inflammant, partim diripiunt, & prædæ vi maximâ asportatâ ad lustra sua retrocedunt. Quibus injuriis Tartari & Turcæ irritati vicissim magno agmine in Podoliam & vicinas Poloniae provincias irruunt, homines misellos numero innumero prosterunt, obvia omnia incendiis corrumpunt, totum ferè districtum ad vastitatem redigunt, rapinis devastant, & multa millia captivorum abducunt, quorum tamen maximam partem Poloni, hostem insigni strage designatâ fugientem, persequentes, masculâ suâ vittute ex unguibus eius iterum eripiunt. Dum hæc aguntur, Revaliæ cum patre Joanne

anne Svecorum Rege, Reipub. causâ, Rex Sigismundus residet, qui eâ re subitis auribus accepta, haud longè post, patre, filium in Sueciam secum abducturo, invito, ad Polonos reditum ejus ferme desperantes iter suum convertit, & Legatos Constantinopolin pacem renovatum mittit. Turca pacem expetitam Polonis non abnegat, sed & hæreditariam fore pollicetur, si vel catholicâ religione averruncatâ Mahometicam idolomaniam amplecti, vel annum tributum ve Tigales pendere parati sint. Quod utrumq; illis facere non fuit integrum, qui extremam belli aleam emissis diffidationum seu renunciationum literis hostiliter sibi denunciata subire, quàm libera sua colla servitutis jugo submittere malunt, minimè nescij tyrannum Perficis bellis satis superq; districtum teneri. Sed hic paroxysmus, per totam Europam supra modum elevatus, citò evanuit, constitutâ inter Turcam & Polonum per Angliæ Reginæ Legatum firmâ pace, ut ex literis, a Turcâ ad Polonum & Anglam missis manifestò liquet.

In Conventu Augusti die decimo, ab Equestri Poloniæ regni tribu in civitate Colo celebrato de Duce belli potissimum in ordinem redigendo actum est. Ut idem posthac Legatos peregrinos non audiat: Absq; consensu Regis cum hoste non agat: Cohortes temporarias non alat: incio Rege militem non conscribat: Insignia victoriæ tanquam regalia monumenta Regi, partâ victoriæ,

P

tradat.

tradat : Redituum rationem in Comitibus reddat : Cum sit limitum custos, in finibus interregni subsistat : Neq; ipse se, aut submissas personas in posterum in actum electionis ingerat : Vocatus equestri ritu triginta ad summum hominibus stipatus veniat : Interregni tempore in potestate senatus sit : Votis & suffragiis Regis & procerum, tam ipse, quàm Cancellarius eligatur. Actum est etidem de liberâ Regis abeundi vel manendi potestate, de minuendis tributis, de modo legitimæ electionis Regum, de legibus & judiciis bene constituendis, & nonnullis alijs imperij gravaminibus ; quod tempus palam faciet.

In comitiis Warfaviensibus, 2. Decembris ANNO Gregoriani, 25. Novembris Juliani inchoatis, pro-
1790. positum est de articulis Nobilitatis 31. in conventu Colensi, superiori Augusto, deliberatis, an recipi vel reijci debeant? De Turcis & Tattaris placandis : de stipendiis militum Reipublicæ solvendis : de provisione Regis augendâ : & repetita ex proximo comitio capita, tum nondum definita.

Cæsaris Rodolphi legati duo, ex ordine Ecclesiastico & politico delecti summæ auctoritatis viri, ANDREAS FERIN Episcopus Vratislavienfis, superioris & inferioris Silesiæ Capitaneus supremus, & Dominus STREIN, qui, equitibus, ausim dicere, pluribus quàm trecentis comitati, comitiis interfuere, 13. Xbr. auditi sunt, à quibus superioris comitij constitutionis, typis excusa

Cusæ (Ne quis in electione Regis Poloniæ deinceps aliquem ex Domo Austriacâ nominet , aut suffragio suo commendet) abolitio , veterumq; pactorum ac fœderum renovatio petita fuit. At detentis in septimam usq; hebdomadam legatis Cæsareis , tandem 20. Januarij stilo novo responsum , si Maximilianus archidux se sistat , & jusjurandum à se Polonis promissum præstet ; in proximis comitiis , quod justum & ex Reipublicæ dignitate sit , constitutum iri.

Zauschius Turcicus , à Bassis missus , moram Polonorum , in declarandâ animi sententiâ , de pactis cõventis tandem præstandis , Cæsarem suum mirari dixit. Idem Beglerbegus ad Cancellarium scripserat.

Goinitz Tattaricus stipendia non soluta flagitavit. Anglici , & Borussia Ducis , aliq; nuncij tardius admissi sunt.

Articuli Nobilitatis in congregatione Colensi sanciti , à Nunciis terrestribus , in comitiis , unanimi consensu comprobati sunt.

TURCO , centum quadragenæ (zimmer) pellium zabellarum , quas in compensationem damnorum à Cosaccis illatorum flagitaverat , & magnus ad Portam illius legatus decretus est.

Tattaris promissa solutio 20000. Ungaricorum , & pelliceæ ovinae , annuatim dandæ.

Hæc pecunia ut cum stipendiis militum conficeretur , contributiones indictæ , & Judæis census capitalis impositus est.

Ad Regis provisionem, Tenentariis, qui præfecturas regias, earumq; usumfructum tenent, quarta reddituum pars detracta.

Anglico legato, petenti Residentiæ Elbingensis prorogationem, literæ datæ, quibus id denegatum est.

Vicecancellarii officium, quod Albertus Baranovius, jam Episcopus Plocensis, hætenus tenuit, Rex Joanni Tarnovio contulit. Zamoiscium importunius adversantem, quod verbis durioribus existimationem regis læsisset, rex in Senatu petentem veniam, in gratiam recepit.

Castellanus Podlassus, qui ex Sueciâ Regem adduxerat, regis gratiâ prorsus excidens, aulæ valedixit.

Legatus, per quem cum Moscho pax firmata, in reditu extinctus est, sed literæ ejus & Moschi in comitia allatæ, de felici pacificatione testatæ sunt.

ANNO.
1589.

RIGÆ IN LIVONIA ad intestinas civium dissensiones distrahendas, & concordiam in urbe conciliandam, ablegati à Sigismundo Poloniæ Rege Commissarij, Consules duos exfules Julij 17. pristinæ dignitati & fortunis restituunt: in collegij majoris Tribunum, civiumq; Advocatum, tribus ante annis à Srephano Rege proscriptos, præter expectationem publicè animadvertunt: præteritorum ἀμνηστικίαν sanciunt: cum civitate nomine Regis transfigunt: Castellum ad Dunæ ostium diruunt: Calendarij Gregoriani

ani receptionem, ac Jesuiticæ religionis liberum in urbe exercitium ad futurorum regni comitiorum cognitionem, si forsan deprecari possit, reijciunt. Sed potius ab Hercule clavam, & expumice aquam. Comitibus enim finitis, ad imperium Regis, societatis Jesu fratres antea expulsi, Julij die decimo quinto rursus in urbem introducuntur, ijsq; templa duo, Jacobi scilicet & Mariæ Magdalenaë possidenda traduntur, frustra gementibus & frementibus Augustanaë confessionis Ecclesiarum ministris ac civibus, qui Pontificiam religionem in solas terras deportari, & sibi reformatam relinqui laborabant.

INTER SUECUM & Moschum atrox bellum integrascit. Exspiratis induciis utrinq; ad Ruffiæ fines de pace prorogandâ Legatos mittunt. Moschus pacem non detrectans, arces suas superiori bello in Livoniâ & Ruffiâ à Sueco occupatas sibi restitui prius cupit. Suecus iniquissimum ejus postulatam judicans bello parva bello tueri se paratum ostendit. Quo responso Moschus exulceratus, illicò gladios Sueco acuit, & educit quæ in procinctu habebat signis arcem Jammogrodum 24. Jan: obsidet, & præfidiis firmis destitutam opinione celerius, citra omnem molestiam, dimissis liberè capitaneis ac militibus suam esse facit. Fortunâ sic adspirante, ulterius ad Narvam Rufficam, IVANGRODE, id est, domus seu arx Joannis, dictam & fluvio tan-

ANNO
1590.

tum à Narvâ Teutonicâ diremptam progreditur, eamq; impotentissimo exercitu cingendo ad deditionem sollicitat, quam cives præcisè abnegant. Moschus opidanorum mente intellectâ urbem coronâ invadit, & machinis muralibus, quarum nonnullæ aquali tubo, humani capitis magnitudine, nonnullæ medico malo perfimiles, nonnullæ duodecim pondo æquantes ferreas pilas evomebant, diverberat, continuosq; pyrobolos & malleolos in illam immittit. Cives pertinaciter resistentes eodem globorum grandine respondent, & statim se suosq; aliquot dies defendunt. Postremum ultimam belli aleam experti, & à caduceatore de deditione iterum admoniti, cum ad propulsandos & sustinendos ulterius hostes se impares, & oppidò infractos intelligerent, nec minimum quidem, muris globorum ignitorum fulminibus passim dirutis, insultum perferre possent, Narvam enervatam hosti dedidère, hac conditione, ut incolumitatem omnibus corporum ac rerum permittat, annales treugas constituat, & contentus arce Coporiâ, atq; reliquis subjugatis, vasa colligat. Quibus receptis, Moschus promissa factis persequitur, & firmis imis ibidem præfidiis relictis, signoq; receptui dato, militem reliquum in Muschoviam secum abducit, paratus etiamnum in utrumvis vel cum Sueco mutæ pacis fœdera percutere, vel bello decernere. Suecus de clade suorum eductus, graviter excandescit, & procerum suorum
alios

alios dignitatibus & bonis feudalibus tam ad beneplacitum, quàm in perpetuum à Rege obtentis exiit, alios loco movet, alios custodiæ mancipat, quod eorum machinatione, pecunia, commeatus, miles, in Livoniam destinati, in Sueciâ fuerint retenti, naviumq; arresto detentæ dimissio facta, quod Esthoniæ Ducatus Polonis promissus, quod perniciosi illius disfidii inter R. Maj. & Finlandiæ Ducem, fratres, faces subjecerint, quod rebellârint, & in ipso articulo cum exercitu non advolârint.

Postid fratri suo reconciliatus fortissimum rursus exercitum colligit, militesq; hinc inde ad inferendum Moscho bellum conscribit. Ad quod etiam tum amicis officinis relictis descendunt ex Germaniâ, ex Poloniâ, & reliquis Europæ partibus operæ complures, ut venales animas tanto citius Plutoni propinent.

PRAGÆ Bohemorum illibatæ quondam famæ civis propriam filiam, quod sine suo consilio domo pedem extulerat, immani diritate & furore inflammatus pugione transfadigit, mortuamq; fugâ sibi consulens in plateis relinquit. Similia parricidia superiori ævo rara, hisce duobus annis contingere plurima.

In Lusatiæ oppido Laubingensi, filii tres perversi senem patrem, spe suâ diutius viventem, à quo vitam acceperant, vitâ crudeliter privant.

In oppidulo Walsrade, ut factu ita dictu fœdo parricidio, detestabilis quidam nebulo, patri sibi

ANNO

1589.

60.

1590.

in

in communi lecto accubanti, magnâ vi (si honor
castis auribus) naturalia, cur me genuisti sceleste
exclamans, extrahit, & hocce modo e medio tol-
lit. Rhodopoli maritus, nescio quo furore per-
citus, propriam conjugem cultello exanimat, &
facinore commisso semetipsum carnifici invito
vinciendum tradit. Superfedeo plurium exemploꝝ
cômemortione, quæ prælo committi intuta, & au-
ctori periculosa. Nota sunt satis ea loca omnibus,
ubi frater fratrem, filia matrem, mater filiam, puer-
pera partum execrabili parricidio oblidit & fu-
tulit. Summa, in toto terrarum orbe storge ex-
sulat, pietas pessum it, humanitas animam agit,
perversitas regnat, scelus viret, crudelitas solum
figit, ut nunc demum illud Ovidii quadret:

Vivitur ex rapto, non hospes ab hospite tutus,
Non focer à genero, fratrum quoq; gratia rara est.

ANNO
1589.

VIENNÆ in Austriâ, Imp. Maj: Confili-
arius SEBASTIANUS à PLAWEN, si-
gillum & manum Imp. adulterare, tabulasq; signa-
tas & publica instrumenta falsarius corrumpere,
deprehensus, post annuam custodiam, pridie Ca-
lend. Decembris prius decollatus, igne ad cineres
redigitur.

ANNO
1589.

CONSTANTINOPOLI, (quæ olim
Romanorum, antequam magnâ Romani Imperij
jacturâ, anno 1453. à Mahumete Turcâ expu-
gnaretur, nunc verò Imperatorum Turcarum se-
des,

des, & totius orientis caput est, ac tria miliaria Germanica cum dimidio in ambitu complectitur) Mense Martio legionarij ex Persiâ reversi, adjunctis sibi Janizaris ob non solum justo tempore justî valoris stipendium, ad Imperat: regiam certatim confluunt, ibiq; motâ seditione in tantum furere occipiunt, ut etjam ne quidem ipsi Cæsari se parafuros minarentur, nisi potissimos parachactas, Græciæ nimirum gubernatorem Beglerbegum, & regni quæstorem exhiberet. Turca, Ottomanorum familiæ ferè proprium esse, violentâ morte perire, non ignarus, ad sedandum decumanos illos fluctus, & eximendum prædictos duos, sibi instar animæ propriæ charos, mortis faucibus, omnem rudentem primâ quidem fronte movet. Ast ubi nec pretio nec precibus rabiosorum militum furorem inhiberi posse subolet, invitus admodum utrumvis potestati eorum permittit, quibus ilicet capita abscindunt, & nullo non probri genere adhibito per urbem Paschali die circumducunt. Hoc immani, ne dicam crudeli spectaculo nondum satiati legionarij, etjam vico Judæorum ignem submovent, qui in immensum vi tempestatî excitatus adeo vires sumpsit, ut in potiore urbis parte, ultra duodecim domorum millia absorpserit, & pretiosissimæ merces ac gazæ, quas rabies ignis reliquas fecerat, à militibus, spoliis & rapinis inhiantibus deprædatæ, perierint. Simile incendium in eadem urbe, regnan-

te Basilisco, instructissimam & clarissimam illam bibliothecā, Δώδεκα μυριάδας βιβλίων ἀποκειμένων ἐν αὐτῇ ἔχουσαν, hoc est, in quareposita erant centum viginti librorum millia, deplorandā clade absumpsit, quemadmodum id scriptum Zonaras historicus, ac Malchus Sophista Byzantius reliquere.

ANNO
1589;

IN ITALIA, & potissimum in Marcâ Tarvisinâ tanta cælestium aquarum vis decidit, quanta retroactis nostrâ memoriâ annis nunquam. Venetiis (quæ octo, teste Neandro, in circuitu miliaria Italica, insulas viginti quinque, parochias sexaginta duas, monasteria quadraginta unum, pontesque publicos quadringentos comprehendit, quæ quotannis è solo vectigali vicies centena ducatorum millia capit, quæ super palos & paludes in mediis aquis exstructa urbs est, sine muris & portis potentissima, ac multis nominibus per orbem uniuersum famigeratissima) in tantum mare Adriaticum succrevit, in tantum urbis canales continuo cataclysmo exuberarunt, ut non modo omnia mercaturam facientium promercialia, sed etiam urbem totam undis obrutum iri iurares. Huiusce tam diutinæ & crebræ eluisionis culpam in Chymicum quendam Emanuelem Gravum, ac si magicis incantationibus eam excitasset, plebs Veneta coniecere, qui ad id tempus Venetiis commorans multis verisimilibus circumstantiis,

se certò post varias variorum impostorum imposturas, metallis imperfectis suam perfectionem redditurum, plumbumq; & Mercurium in aurum sive solem, ut ipsi loquuntur, conversurum amplius: Senatui, cujus opem implorabat, pollicebatur.

IN HETRURIA, Umbriâ, Apuliâ, & reliquis circumjacentibus Ducatibus, principes Itali omnes suorum provincialium delectum agunt, militem colligunt, præsidia augent, partim hospitem peregrè advenientium, partim Bannitorum in Mediolanensi Ducatu subsistentium metu. Romani Pontificis Sixti V. resolutionem, essetné Ligæ partibus subscripturus, an Navarræum hæreticum in sanctæ matris Ecclesiæ gremium recepturus, hætenus Ligæ sacrae vinculo constricti extorquere non potuerunt. Ejusmodi cunctationis causæ multiplices seruntur. Non desuere, qui ob plurima Gallorum Regum quovis tempore Romanis præstita officia id intermissum: Nec desuere, qui nimiam Hispani, ac quotidie magis ac magis adolescentem potentiam Pontifici suspectam fuisse affirmare aulint, usq; eò ut placatum se Navarræo, ac nunquam à se emanatam illius excommunicationem optarit, & accepto nuncio, Hispaniæ Regem in Galliis patriæ liberatorem salutatum, in gravissimum morbum melancholicum incidit, quo die septimo mortuus. Cudat, quam velit, quisq; pro suo arbitrio opinionem; Hoc cer-

ANNO
1590.

tum est, minimè eū (licet multi adhuc in illâ hæresi habitent) cicutam bibisse: Medici enim resectum cadaver examinantes intestina omnia sana reprehenderunt, & certa melancholiæ indicia mortis causam dedisse invenerunt. Populus Romanus & Banniti morte sancti patris cognitâ magnos tumultus exfuscitant. Hi per magnam Italiæ partem & maximè circa urbem hostiliter grassando, illi erectam Pontifici statuâ evertere conando, quod tamen à Senatu, & nobili Columniensium familiâ, ad comprimendum horum furorem præsidia valida hinc inde collocante, fuit impeditum. Cardinales conclave ingressi, Nonis Septemb: Urbanum VII. novum Pastorem proclamant, qui duodecimo ab Electionis die similiter obiit. Huic successit Cardinalis NICOLAUS SFONDRATUS, natione Mediolanensis, Episcopus Cremonensis, qui tenui corporis imbecillis texturâ, anno ætatis 64. nocte mediâ, 9. Decembris Pontifex electus, nomen sumpsit GREGORII XIII. Eius pater Consiliarius fuit regii senatus Mediolanensis: Jurisconsultus erat, & Poëta præclarus. Hunc PAULUS III. cum propter opinionem doctrinæ ac prudentiæ, quâ præstabat, tum propter usum rerum civilium, quo pollere credebatur, in numerum Cardinalium, eius uxore, quam duxerat virginem, mortuâ, cooptavit, tantique fecit, ut eum sibi in pontificatu coadiutorem, sibiq; eum sufficere, quod antea nemo unquam

quam cogitârat, tentârit. Sed propter concilium Tridentinum, quo abusus tolli videbantur, & alios Cardinales qui pontificatum prensabant, frustra.

HISPANIÆ REX Philippus II. multarum nuptiarum maritus, quatuor legitimi tori conjugibus privatus (primum MARIA Lusitaniæ Regis filiâ, ex qua Carolum, jampridem defunctum, genuit: Deinde MARIA Henrici VIII. Angliæ Regis filiâ, Elisabethæ præsentis Reginae sorore: Tertio ELISABETHA Henrici II, Gallia Regis filiâ, ex qua suscepit Catharinam, Carolo Emanueli Sabaudia Ducis nuptui traditam, & Isabellam adhuc virginem: Quarto ANNA Maximiliani II. Imperat. filiâ, prænominati Imperat: Rodolphi II. sorore, ex quâ procreavit Ferdinandum & Jacobum, quorum hic novennis, ille in cunis obiit, & Philippum III. adhuc superstitem, tredecim plus minus annorum puerum) hoc suo ætatis decrepitæ lethifero senio, utpote qui difficili climactere superato, ingreditur sexagesimum quartum, ducturus dicitur uxorem quintam BRIGANTINAM Portugalem, ne posthac scrupulus aliquis restet, quò minus Lusitaniæ regnum pacificè, jureq; optimo cum suis hæredibus possideat. Præsertim cum Antonius ex legitimo matrimonio per Ludovicum patrem non sit editus, ideoq; (ut ait) ad regnum inhabilis. Ad hæc Eduardi Portugalem relicte filiæ, quarum

ANNO
1590.

*Nota di: roye
philippe hispanie*

*philippe q. ferreij
13 annorum*

Philippus III.

Q 3

natur

natu major Mario Alexandro Farnesio Parmensi Belgij Governatori nupsit, totum totius regni, quod usq; habuere, jus in eundem transfulerint, adeo ut solus Portugaliæ seu Lusitaniæ Rex legitimus sit & existat. Idem Philippus Hispaniarum Rex, nomine Filiarum Valesiano sanguine oriundarum, in Galliæ regno semet non minimum juris, publicato donationis & ordinationis cujusdam Galli Regis instrumento, quo aperte cautum est, ut Valesianæ familiæ lineâ masculâ deficiente, proxima feminea in Picardiâ & nonnullis aliis provinciis succedat, habere prætendit, & ejus rei gratiâ aliquot Hispanorum millia Parmense Duce in Galliam immisit, cum ut ordinationem hanc regiam exsequatur, tum ut Parisiensibus, aliquot prius pignoris loco in Picardiâ urbibus acceptis, subveniat. Quid futurum, res ipsa cum tempore declarabit.

ANNO 1589. GALLIARUM REGNUM, (quod regnum omnium in Europâ est potentissimum, sicut Mediolani Ducatus Ducatum præstantissimus: Flandriæ Comitatus Comitatum opulentissimus: Lutetia Parisiorum urbs urbium amplissima: Haga patens pagus pagorum omnium uberrimus & maximus) intercalatæ pœnæ usuram Deo vindici daturum, & prorsus ad vesperam vergere, fatalium mutationum, horrendarum & tremendarum diffusionum inter Regem & gregem subortarum protasis satis declarat. Parisienses fomitem incendii

cedij subministrantes, legitimo suo Regi urbe excluso ob interfectos Guisios hostilia omnia denunciant, ejus statuas, insignia, nomina ubiq; minuunt, radunt, expungunt. Horum loco alibi crucem, aliubi Christum flagellatum, arundinem manu gestantem substituunt. Multiplicitatibus præfagia illum tanquam Christiernum Sueciæ alterum regno eijciendum spargunt. Armamentariis regiis ut suis utuntur, Ductores & Duces belli eligunt. Opes quisq; suas ad futura stipendia offerunt. Suspectos in vincula conijciunt. Omnia edicta Parlamenti nomine Regis abrogato intimant. Summa, tanto ad debellandum Regem fervore, tanto ad sumendum de eo vindictam furore, tantâ indignatione, conspiratione feruntur, vix ut linguâ exprimi queat. Ac id Sorbonæ seu Theologicæ facultatis collegij septuaginta virorum auctoritate, qui populo percontanti, An salvâ conscientia contra Magistratum hæreticum, cui religione sit obstrictus, se armare, unire, ac eum persequi possit, responderunt. Omnes totius regni incolas à fidelitatis juramento Henrico Vallesio olim Regi præstito, qui à majorum suorum vestigiis exorbitans, hæreticæ pravitati sub larvâ devotionis studeret; nullam pietatem redoleret; immoderatâ vectigalium exactiōe subditos exinaniret; fœdera cum hæreticis percuteret; Navarræum successorem declararet; Publicam fidem præfente sacro sancto Christi corpore, quod mox in
testi-

Testimonium erat recepturus, Judæ animo scelus
 anhelanti frangeret; Henricum Guisium, homici-
 darum, mercenariorum operâ in liberis comitiis
 miserrimè funderet; Cardinalem LUDOICUM
 GVISIUM, principem presbyterum, primum
 Franciæ Parem, & sacrum Gallorum Regum un-
 ctorem sacrilegâ nefariorum satellitum manu tru-
 cidaret; liberos & immunes esse, ac licitè & bonâ
 conscientia contra illum ipsum se armare, unire, e-
 umq; cum adhærentibus persequi posse, juxta con-
 stit: Innocentii IIII. in concilio Lugdunensi re-
 latam, Cap: 1. §. sacri a probat: concil: de homi-
 cid: in 6. & cap: ult: de poe: His peractis, Caro-
 lus Majnius ab ordinibus Franciæ Catholicis Præ-
 fectus rei militaris summus constitutus fratrum
 Guisiorum necem, & Romanæ religionis defensi-
 onem prætendens, plures urbes Lugdunum, Am-
 bianum, Aurelianum, Rothomagum in suas par-
 tes trahit, & hinc inde copias conglomerat. Rex
 Henricus Parisiis propriâ urbe (quod ab ultimo
 regni principio decessorum suorum contigit nulli)
 exclusus, vicissim ad arma & sui defensionem
 animum applicat, & quomodo contumaciæ fre-
 nos semiexsul injiciat, omnes nervos intendit.
 Ducem Mainium, & Aumalium læsæ Majestatis
 reos proscribit, Regem Navarræum, pacto prius
 cum illo foedere, regii sanguinis proximum decla-
 rat, legatumq; toti exercitui præficit, & tandem
 rebus omnibus constitutis, rectâ obsessum Lute-
 tiam

tiam cum cōpiis contendit; omnino sperans urbem sanas admonitiones admittere nolentem, arctissimæ obsidionis incommodis, victus necessarij penuriâ, & intestinarum procellarum rabie brevi subactum & victum iri. At ecce dum in castris secundo ab urbe lapide, in pago S. Clodovei Rex commoratur, Dominicani ordinis & 23. annorum monachus Jacobus Clemens, Lutetiâ veniens generalem procuratorem, cum literis Regi inscriptis accedit, sibiq; eas offerendi potestatem, & Regem de maximi momenti negotiis alloquendi, ac mandata sua ore tenus exponendi copiam dari petit. Rex nihil mali suspicans hominem admittit, qui porrectis literis mox cultello venenato ejus ilia tanto impetu perfodit, ut culter inguinibus adhæresceret. Quem Rex ipse, magno clamore excitato, vulnere eductum, percussori vice versa in caput infligit. Interim adsunt satellites, & monachum ulterius trajiciunt, trajectum fenestrâ eiiciunt, & haud multò post carnifici quatuor equis dirumpendum, ac igni comburendum committunt. Rex vulnere accepto, initio quidem nihil periculi subesse ratus est, at quum postridie agona extremum spe citius appropinquare animadverteret, Henricum Navarræum successorem designat, Franciâq; Regem ac heredem salutat. Quibus factis compos mentis & loquelæ, nullâ ex Aloisâ seu Ludoicâ Nicolai Vaudemontii Comitis filiâ, prole relictâ, spiritum placidè

*Non aude
Stygius Plu
to tentare,
quod aude
Effrenis mo
nachus, ple
naq; frau
dis anus.*

cidè emittit. Atq; hoc modo Henricus III. Valesiorum novissimus, sacratissimi Dominicani ordinis Monachi Jacobi Clementis Senensis Galli, cultello venenato, quemadmodum olim Henricus VIII. Imperator sacratissimi Dominicani ordinis Monachi Joannis de monte Politiano, Senensis Itali hostiâ venenatâ, sublatus, & tota stirps Valesia exstincta est. Postridie à Regis hujus cæde, Henricus III. Navarræus in ipsa tumultuum epitali novus Rex Franciæ acclamatus, præsentibus in castris principibus, solenni juramento se catholicam Romanam religionem in iis, quibus nunc est, Franciæ locis salvam conservaturum, nihil in eâ innovaturum, legitimi generalis concilij decretis ac cognitioni staturum, coronæ officiaris, proceribus & reliquis statibus privilegia sua confirmaturum, ac tandem enormis nequitiae feloniae & infidelitatis in demortui Regis personam patratae, justitiam exsequuturum, sanctè promittit. Econtrariò Galliae Pares, Principes, Nobilesq; præsentès Navarræo, tanquam Henrico ejus nominis IV. Franciæ & Navarræ Regi, suo Regi ac Domino, fidem & obedientiam jurant, omnemq; opem & humilimum obsequium vitæ ac fortunarum ad parricidium vindicandum, & rebelles exterminandos sponte offerunt. Dum hæc in castris aguntur, Majnius cum civibus urbe erumpit, hostem Regis morte perturbatum jam facile dissipatum iri somnians, sed sædè ab electo

Re-

Henry 4

Rege in effusam fugam compellitur, qui obsidionem redintegraturus ad suburbia usq; castra sua èvestigio promovet, & hisce irritatus minora opidula in viciniâ occupat, ut omnem commeatum subyectionem eis intercludat, & frenum obedientiæ imponat. Parisienses verò à Mainio frigidam suffundente confirmati animos resumunt, & præfracti auxilia Hispani & S. Ligæ subinde expectantes perstant. Quo cognito Henricus IV. Franciæ Rex electus, relictis in opidis, quibus positus erat, præfidiis, in tres partes copias suas distribuit. Robur exercitus Longovillo Duci attribuit, ut in Picardis, & circum Parisios bellum administret. Cum alterâ parte Monpenserium Ducem in Campaniam ad excipiendum hostes, & retinendum in fide civitates ablegat. Tertiam secum Diepam, quæ maximæ oportunitatis ex adverso Angliæ in Normanniâ urbs est, abducit, ubi Ducem Mainium ingētibus delectorū militum copiis, sua vestigia insequentem, & urbem obsidere infudantem insigni clade afficit, & rursus Parisios repellit. Quò rex quoq; promovet, & tria eius suburbia hostiliter invadit, superat, excidit, tantâ prædâ ditatus, ut militum etjam spem superârit, & major judicata, quàm cujuslibet opulentissimi opidi direptio. Hinc rursus in inferiorem Normanniam descendit, ibiq; nunc hanc urbem revertit, nunc illam deditionem voluntariè facientem sibi subjugat. Cum Mainio, bellatore acer-

ANN O

1590.

rimo, sæpius non multo milite, acie configit perfortiter, præsertim ad Meulanum & Druidum urbes, ubi desideratis utrinq; aliquot mille hominibus, victoria penes eundem Regem resedit. Tandem plurimis in Normanniâ & Picardiâ urbibus occupatis, omne sui exercitus robur, omnem suam vim adversus Lutetiam, quæ ultra centies, teste Bodino lib. 5. de Repub: fuit obsessa, convertit, ac eam tantisper arctissimâ obsidione fatigare, commeatum penuriâ affligere, tormentis verberare constituit, quoad deditioem faciat, & potestati suæ se subiciat. Parisienses à primoribus urbis ad constantiam animati, extrema quævis pro aris & focis pati & designare, etiam cum suo, totiusq; urbis excidio & exitio, quàm hostem hæreticum intromittere non detrectant. Quod ubi Rex olsecit, urbem strictius obsidendo, ferocius tormentis diverberando in tantas angustias civés redegit, ut plurimi eorum famem diram, miram, & Saguntinam, commeatu passim inclinante ulterius solari nescientes, discedere; plurimi morticinâ carne (ut scribitur) ex mortuorum ossib⁹ in mortario contusis, & pugillo farinæ uno atq; altero misto, confecta vesci; plurimi ad Navarræum, qui eos non semel retrorsum ad pristina præsepia adegit, deficere fuerint coacti. Ovem divēditam scribunt 112 frācis. Pondo carnis equinæ 10 Boocis. Pōdo butyri aut olei, coronato. Vaccam vetulam & macram 116. cor. Gallicis, & ad quin-

quingenta millia fame absumptos esse. Nec dum pacem pacisci incepere, sed monachorum clamoribus, penuriae hujus infandae miseriam pro concione ita extenuantium, antequam ad mactationem & epulas filiorum deventum, famem in urbe dominari non esse putandum, totos sex menses obsidionem vilipendere. Interea temporis Mainius ubiq; locorum lectissimam militum manum, conflans, Hispanum altera manu, quod ajunt, panem, alteram lapidem ostentantem in suas partes trahit, qui Galliarum regni protector declaratus Alexandrum Parmensem cum numerosis veteranorum copiis ex Belgico abductis, & valido comitatu Parisiensibus succurrendum, eosq; obsidione eximendum ablegat. Quibus cognitis Rex Henricus, advenientes aditu prohibiturus urbem denuo vasis conclamatis relinquit. Quae futura fit tragodia catastrophe, tempus docebit. Verendum omnino bellum hoc fore longum, ac Francorum hoc imperium periclitaturum, cuius rei non tantum praesens regni status, sed etiam fatalis electi Regis sexagesimi scilicet tertij ordo & numerus, gravis & instans testis est. Qui numerus ex septenario vel novenario in se ductis existens Climactericum facit, & senibus tot annos natis aut interitum, aut periculum aliquod insigne adducit. Sed de his, cum non sit disputandi hic locus, viderit DEUS.

ANNO 1590. AUGUSTÆ Trevirorum, Coloniae, in Sueviâ, Daniâ, & nullo non loco, magnus Magorum numerus tam plebeiorum, quàm Sacerdotum, LL. Doctorum, Consulum & eorum qui existimationis & opum notâ clari existere, Vulcano instar novi holocausti oblatis sunt. Quos inter fuit vir prædives & celebris J. V. Doctor Hattenus, Electoris & Archiepiscopi Treverensis Consiliarius, qui post sex mensium custodiam cum duobus pastribus, seu animarum præsidibus, mehercule sacris, Maij 16. publicè in rogam missus & combustus est. Nec non perversissimus quidam præstigator, de quo in opidulo Bopper tria millia passuum, Colonia distans sub comite Warnero à Rifferscheid supplicium sumptum est. Qui præterquam quòd insolitis aëra sudum fulminibus ciere, tonitru, grandinem, & tempestates insperatò excitare, homines detrimento ingravi afficere, fruges excantare, segetem aliò transferre, maribus virile robur adimere, etiam se ex homine in lupum, cingulo quod remunerationis loco, abjuratâ Christo fide, à Dæmone acceperat, cinctus, toties, quoties voluit, convertere potuit. In quâ suâ metamorphosi seu *λυκανθρωπία* tredecim homines laniavit & devoravit. Id autem sive ipse sive diabolus patravit, cum certò de hominibus constet, ego differere non habeo. Interim tamen aio, ab omni ratione alienum esse, mortalem sublimem & erectum ad Dei similitudinem creatum, ex corpore

pore & animâ conformatum, rationis hospitium, in bestiam irrationabilem & cernuam transmutari. Cui suffragatur Joannes Georgius Godelmannus in suo de Magis & veneficis commentario, quò lectorem benevolum remitto.

In Belgico Alexander Parmensis urbe unâ deficiente alteram alibi occupat: nec cessant reliqui. Martinus Schenckius statuū Belgici Præfectus Geldriæ metropolin Neomagum, quod anno abhinc tertio ejectis ordinum præfidiis ad Philippi Regis obedientiam redierat, myoparonibus aliquot appellens, 2. Aug. sub noctē invadere tentat, sed civium forti contumaciâ victus & repulsus in cymbam obviam se conijcit, quâ nimium armatis focis saburratâ in Vuahali fluvio submergitur. Cadaver ejus die exinde sequenti, Stephano Neomagensium Divo tutelari sacro inventum est, & Alexandro Parmense nesciente & absente, securi capite dejecto, in quatuor partes dissectum, caput hastæ præpilatæ infixum portæ S. Antonij, ubi urbem aggressus fuerat, impositum, cetera membra per turres aliasq; portas divisa. Similem pæne fortunam alter archistrategus Adolphus Comes Nuenarius subit, dum in urbe ARNHEIM pulvere nitrato, quem sub vesperam incautius militibus distribuit, incenso prostratus perit. In Brabantia Martij die tertio, ut Græci olim durateo equo inclusi urbem Troiam, sic Mauritius Vranæ princeps durateo equo, non terrâ sed mari gradiēte.

ANN
1590.

gradiente, militibus in eundem inclusis, urbem Bredam sibi hereditariam rursus occupat, & admirabili ex Hispanorum vnguibus stratagemate liberat. Audito enim, sub vesperâ cespites insolatos in urbem navi introductum iri, ipse factâ cum naucleris pactione milites circiter septuaginta audaculos sub glebis abditos unâ trâsmittit, qui à custodiis nihil fraudis suspicantibus intromissi, circa noctis concubium navigio profiliunt, præfidiarios absente suo Præfecto, tutum stertentes traiciunt, arcemq; & urbem principi cum cataphractis subitariis adveniēti opinione celerius recuperatam tradunt.

ANNO Dux Parmensis Lutetiæ quidem succurrit, &
 1590. ei invexit commeatum, sed qui ad paucos tantum
 & menses sufficiat. Ipse ejus inopiâ in Belgium re-
 1591. verti coactus est, dimidiâ exercitus parte prorsus
 M. Xbri & amissâ, non prælio, à quo sibi cavit, sed dysenteria.
 Ianuario. exercitum, qui incolumis evasit, ad Belgij fines dis-
 posuit & suum quoq; Mayneus, ne hostis in Bel-
 gium irruat, & ut iter liberum in Galliam sibi ser-
 vet. Cui Majnio, dum redeat, exercitum illum
 suum commisit. Navarraus eum Guisiam usq;
 abeuntem profecutus est, & palantes cecidit, &
 tardantes ac vulneratos, qui sequi non poterant,
 numero mille circiter quingentos.

Quæ Parmensis circa Lutetiam supra Sequanam
 ceperat oppida, Cladovei fanum, Corbelium, La-
 gnium, aliaque, recepit. Fertur Turonibus con-
 yētum

ventum indixisse; & foederati Aureliæ ad 18. Jan. Nonnulli inducias cudi referūt, ego verò simulari.

Germani, qui duce Lodronio Comite, in Languedociâ Regi Philippo militant, nihil præstiterunt. Vix quarta pars illorum superest, morbis periēre. Danvilleus illic rerum & agris potitur, ne quid audeant vel possint.

Hispani, qui in Britanniam à primogenitâ Regis Hispaniarum, quæ se scribit infantem Gallia, missi sunt, præter portum Blavet, quem munivēre, & oppidum Hannabon ceperunt.

Navarræus auxilia colligens, Vicecomitem Turenæ, ad Elisabetham Angliæ misit pecuniæ causâ, quam est largita quadringentorum millium Angelottorum. Inde is Legatus ad Batavos venit; & à Batavis ad Landgravium. It ad Saxoniæ ducem, ut suppetiæ Navarræo ferantur, ob quam flagitationem & alia status rerum negocia N. principes aliqui convenerunt, qualis futurus exitus res prodet.

In Alsatiâ Linsæ legio militum pro Navarreno, ductore Monsunceio, colligitur.

Angla Britanniam minorem præfidiis munit, suas copias hostilibus æquans, quæ numero 4000. virorum in continētem non ita pridem erant expositæ.

Belgij status adfligitur. Nam qui ex Galliâ rediēre tum milites, tū proceres, in ediam & cætera incommoda passi, magnâ ex parte moriuntur vel decumbunt. Cogitur Parmensis legiones sup-

plere, amissis veteranis militibus: multa in administrandi ratione mutat, nonnullosq; militares tribunos exauctoravit. Rediit in Belgium amissis, uti ajunt, suorum plus quam 10000. hominum: 200. currus onustos reduxit cum infirmis, praefectis, capitaneis, tribunis militum & praecipuorū Hispanorum, qui in hospitalia totius provinciae distributi sunt, partim moriuntur, partim convalescunt.

Maienus similiter, ut Parmensis fecerat, militibus suis in finibus Galliae positis, ut à Navarræi persecutione essent tutiores, ijsq; cum suis conjunctis, pro suâ personâ Nanzeium ad Lotharingum profectus est. Sabaudus dicitur locum tenens generalis substitutus, & in Provinciâ multa occupare & munire egregiè.

Rex Corbeyl recepit, omnibus Hispanis interceptis, Lutetiam denuò premit, primates tamen ad Parmensem recesserunt, & est opinio propterea magis venisse Parmensem, quam ut omnibus opitularetur.

Legatio Imperatoris ad Hollandos, ut pacem componeret, missa, quam obiit Salentinus Archiepiscopus quondam Colonienfis, & Dominus de Reid Baro, qui in eadem legatione fato concessit, fuit irrita.

Idem fertur causam Belgij velle componere amicabilem per deputatos commissarios suos Mogūtinum, Trevirensē, Coloniensem, Saxonem, Brandenburgicum & Hessum, vñnd vmb den Religionsfrieden den Landen bey dem König anhalten. Or-

Ordinum milites, ductore Eberstenio, Paderbornensem Episcopatum ferè diripuere, & coactus est Episcopus ipsis dare, quò recederent, 12000. Rhencenses. Colonienfes Westphali dedere 18000. Monasteriensis honorarij loco, quò subditis parceretur in recessu, N. millia. Non tutum est hìc multum peregrinari & excurrere.

Bavarus est in Leodiensi episcopatu, deest ipsi facultas resistendi, nisi extraneum vel Hispanum militem accersat, qui etiam gratis venire non vult. Sic patent provinciæ deprædationibus & irruptionibus.

ELISABETHA Angliæ Regina, doctrinarum studiis & multarum linguarum peritiâ florentissima, in suâ mirabili Gynæcocratiâ, cui triginta duos annos heroico planè spiritu virgo præfuit, eò processit audaciæ, ut potentissimo Hispaniæ Regi hostilibus incursionibus in eiusce regnis negotium facere, & caipsa ferro ac igni tentare non vereatur. Mense Aprili validam classem cum Antonio Portugaliæ Rege exsule, Francisco Draco, & Noricio Ducibus in Hispaniam misit, ubi in Coronæ portu primum omnium multas Hispanicas naves omnis generis bellico apparatu instructas cepit. Post id in Tagi ostium discedens, oppidum Cascais & Ulyssiponæ suburbium, militibus expositis, occupavit. Qui paucis post diebus ab Hispani exercitus hinc inde confluentis mole, in naves suas, non sine magnâ utrinq; acce-

ANNO

1589.

ANNO. 1589. ptâ clade repulsi, plurimas Hanseaticarum ad Balthen civitatum naves frumento onustas, in ipsis portus Ulyssiponæ faucibus intercipiunt, & secum in Angliam ob sevientem in totâ classe luem ulterius progredi non sustinentes, abducunt.

EX HELLESPONTO Danico, cum classe bellico instrumento instructissimâ, comitantibus regni Thalasiarchâ magno Petro Munck, Stenone Brade & Breidone Ranzovio, Henrici Vicarii filio, Senatoribus, multisq; aliis nobilibus, ANNA, Friderici II. filia Connestablio seu Archimarscalco Scotico, nomine Regis sui Jacobi VI. cui erat desponsata, Croneburgi summâ solēnitate ac regali pompâ per Ecclesiæ ministrum Augusti 20. juncta, & solito, magnis procul absentibus dominis, more in communem lectum adlocata, Calendis Septembribus Scotiam versus, inauspicatò admodum solvit. Præterquam enim quòd continuis procellis & dubiis ventorum flatibus in mari sex hebdomas fuerit jactata, semel atq; iterum ad Scotiæ fermè promontoria delata, toties inde rejecta, etiam cum summo vitæ discrimine, relicto fatiscenti, quo vehebatur, navigio, & ascenso alio, in Asloënsē Norvegiæ sinum rursus appulit. Id sive fati, seu malorum hominum, ut fertur, culpâ, ego non disputo. Hoc saltem affirmo, infelicem omnino classē hanc existitissē, quæ neq; Scoticas juxta, hīc inde eūtes & redeūtes, vela facere, neq; naves suas laterib⁹ solutis rimas

rimas prodigiosè agentes, musci comâ fatis stipare,
 & sentinâ exinanire potis fuit. Quod ubi sponsus
 Rex juvenis à suis accepit, ipse vitæ prodigus om-
 nni remorâ, omni periculo postpositis, ex Scotiâ
 in Norvegiam adductû sponsam contendit, quam
 in arce Aggershusianâ propter Asloam ventis o-
 peram dantem invenit, & matrimoniali copulâ suo
 à sacris concionibus interveniente, & hagiogra-
 pha memorante 23. Novembris eodem in loco
 sibi adjungit. Inde in Daniam à focu & regni
 quatuorviris invitatus terrâ proficiscitur, ibiq; 21.
 Januarii Croneburgum appellens hiemem matu-
 rius solito irrepentem exigit. Ad eum verè novo
 Udalricus conjugis avus matern⁹, princeps Megap.
 trajicit, ut & Henricus Julius Brunsvigius, qui
 die Paschatos cum Jacobi Scotiæ Regis uxoris so-
 rore Elisabethâ regali magnificentâ Coronobur-
 gi præsentè affine Rege nuptias celebrabat. Quib⁹
 finitis, classe reparatâ, feliciore alite, vento se-
 cundo 20. Aprilis rursus oram solvit, & Calendis
 Maiis in Scotiam cum novâ Reginâ, quæ non
 multò post ibidem à procerib⁹ regni coronata est,
 feliciter pervenit. Jacobo Scotorum Rege
 abeunte etiam Udalricus Megapolitanus, princeps
 ecastor tantis nepotibus dignus, & canis vene-
 randus & annis, utpote qui anno 1528. Aprilis
 22. natus, ingreditur hodiè difficilem hebdoma-
 ticum, & post eum Henricus Julius Brunsvicensis
 se recipiunt: ille in Megapolin, hic in ditionem
 S 3 suam

suam Brunsvicensis, ubi tanto apparatu, tantâ pompâ, tantis tormentorum tonitribus, hastiludis, tantâ frequentâ principum (quorum unius mensæ aliquando assidentes utriusq; sexus numerati sunt undequinquaginta) Reginam socrum novam nuptam sibi adducentem, in arce suâ Lycœoniâ 20. Junii excepit, ut vix linguâ exprimi queat, & fatius sit superfedere iis, quàm leviter delibare.

ANNO
1590.

HOLSATIÆ provinciales, cum suis dominis de privilegiorum suorum gravaminibus disceptantes, multis sæpenuerò conventibus irrito exitu celebratis, tandem Henrici Ranzovij Vicarij, & Senatoris in Ducatibus prudentissimi, in legibus & privilegiis patriæ optimè exercitati, & reliquorum consiliariorum operâ, industriâ, diligentia, Flensburgi transgêre. Regij commissarij, NICOLAUS CAAS, regni Cancellarius, heros sapientissimus, nobilissimus, doctissimus, nec non MANDRUP PASBERG Senator, & HENRICUS RAMELIUS aulæ Magister ac Consiliarius nomine Regis sui CHRISTIANI, IV. nondum ex ephebis egressi cautionem de secururâ justo tempore privilegiorum confirmatione Holsatis præstant. Dux PHILIPPUS coram privilegiâ eorum solenni more, juramento confirmat. Quo peracto utriusq; Ducatus Prælati, nobiles, cives & vasalli omnes flexis genibus, prædictis regiis Legatis nomine Regis electi, & ipsi Philippo Duci, suis legitimis dominis, juramen-

tum

tum fidelitatis, conceptis verbis 20. Maii jurant.
 Episcopo Lubecensi Joanni Adolpho, Anno
 1575. Febr: 27 nato, ejusq; capitulo, ex manda-
 to serenissimæ Reginæ & procerum Daniæ regni,
 Henricus Ranzovius Vicarius septem illos pagos,
 quos Fridericus II. felicis memoriæ, Rex Daniæ,
 ante triennium ob non refusos sumptus in recupe-
 rationem arcis Oitinentis à patre Christiano II.
 impensos, sibi subjecerat, quinto Novembris
 restituit, hac cautione, ut R. M. liberis & hæredi-
 bus omni tempore actio integra & libera reserva-
 retur, de quo coram Notario & testibus fuit pro-
 testatum.

MULTÆ & variæ, per universam Europam,
 urbes partim incendiariorum operâ, partim civi-
 um incuriâ, partim tonitru. flammâ conflagra-
 runt. Hamburgi terribile tonitruum Julij 16. cir-
 ca secundam noctis vigiliam, tantis fulminum hor-
 rendorum ictibus, tantis fulgetris empyriis, tanto
 strepitu & crepitu, ac si novissimus dies institis-
 set, exortum, illud Vandalosaxonie & Albidos
 decus, illam superbam & æriam, illam pulcerri-
 mam & vix septuagenariam D. Nicolai turrim
 miserandum in modum conquassavit, & cum cam-
 panis octo totam combussit. Domitij, quod Du-
 catu Megapolis ad Albim opidum est, improvi-
 si tonitru ignis, statim ab ipsa messe granaria fru-
 mentis plena incendit, nec multò post totum o-
 pidum, 20. nimirum Septembris templo & arce
 exceptis

exceptis, igne incuriâ propriâ excitato consumptum perit. ERPHORDIÆ, quæ eodem cum Venetiis tempore condita, & funditus anno 1472. Crantzio in Saxoniâ suâ referente, est exusta, de integro civis cujusdam negligentia, ultra trecentas ædes Julij 10. Vulcani violentiâ absorpsit. Opidum quoq; HARINGEN Junij 27. igne indomito plane in cineres redactum est. Simili æstu PROSBURGUM, præter 50. domos, multis pariter locis ab incendiariis inflammatas, totum est concrematum.

HIS EXEMPLIS ac vivis documentis ad nauseam usque à nobis demonstratum omnino confidimus, quàm illorum Astrologorum de præterlapsâ olympiade divulgata vaticinia minimè gentium philosophiæ colus aut aniles superstitiones, sed oraculis, ex tripode Pythio editis veriora extiterint.

Non enim solùm Pontifices duo, Reges quatuor, Reginae duæ, sexaginta tres, exceptis nobis adhuc incognitis, principes, & viri nobilissimi ac doctissimi plures, secundum Henrici Ranzovii in suo de Climactericis libello vaticinia, hisce annis occubere, sed etiam tota Europa bellorum rabie graviter fuit concussa. Testantur Pontifices & Hispanus, qui cum reliquis sacrae ligæ confœderatis Regem Gallia, Reginamq; Angliæ & ceteros iis adherentes terrâ mariq; armatâ vi infestârunt: testatur Turca qui Persam: Austriaci qui

qui Polonos: Succus, qui Moscum: Sabaudus, qui Genevenses, Parmensis, qui Belgas bello infestavit.

Testatur Gallia, quæ intestinis procellis afflictæ, toti Europæ periculum haud leve minatur. Nec inficiatur clandestinis machinationibus Scotia.

Testatur Germania, quæ post multiplices disputationes, dissensiones, nunc hanc, nunc illam religionem fuit amplexa, unde horrenda itidem bella exoritura videntur. Et ut brevibus concludam, testatur totus terrarum orbis, qui bello, peste, discordiis, annonæ incendio, & infinitis infinitorum malorum generibus fuit affectus, afflictus, ita ut vix dici aut scribi satis possit.

Reliquum est, ut coronidem huic operi impo-
nentes manum de tabulâ tollamus. Quocirca vice corollarii Deo Opt. Max. qui hoc exulcerato & penitus conclamato lustro, sub umbrâ alarum suarum nos in nostris alveolis inter tela intentata, inter tot bellorum incendia, inter tantam malorû omnium messem, salvos reservavit, custodivit, protexit, humili mente, supplice voce, simplice corde gratias agimus, eumque instantissimâ προσευχῇ obsecramus, rogamus, precamur, ut posthac etiam instantes calamitates à cervicibus nostris avertat, justâ iracundiæ suæ flagella vibrare parcat, nostri clemēter misereatur, & tandem decurso vitæ spatio ex hoc ex sanguini mundi senio ad maturam & cælestem piorum vindemiâ perducatur.

DE STATV
MVNDI.

Prælia crudescunt, gerit omnis natio bellum:
 Omnia terribili regna fragore crepant,
 Factio distractos in mutua vulnera cives
 Armata, & alternâ clade dat exitio.
 Usuris exhausta jacent patrimonia regum,
 Unciâq; in fœnus nulla sat esse potest.
 Non modus in victu, non est in veste decorum,
 Corpora luxuries, luxus inanit opes.
 Quisq; sui sese supra genus ordinis effert,
 Contentusq; suo denegat esse gradu.
 Nemo laborantis, nemo miserescit egeni,
 Omnis in humano corde refrigit amor.
 Integritas, sincera fides, candorq; recessit,
 Melle fluunt linguæ, pectora felle tument.
 Fœdera, contractus, commercia, pacta, forumq;
 Mille sophismatibus pervia, mille dolis.
 A centro dimota suo dispretaq; tellus
 Intremittit, horrendis concutiturq; modis.
 Æstuat insolitis agitatum fluctibus æquor,
 Eluviem moles nulla coercet aquæ.
 Degenerant partes mutati enormiter anni,
 Mensibus æstivis frigida torpet hyems.
 Tempore non alio defecit crebrius unquam,
 Luna peregrino lumine, Solq; suo.
 Nec prius ignoti toties arsere Cometæ;
 Ventorum gravior nec fuit ante furor.

Annona in pretio est, vix ære parabilis ullo,
 Unde fames multis sævit acerba locis.
 In populos spargunt diræ contagia febres:
 Nec mortis species una, nec una via est.
 Deniq; cœu longo labefacta puerpera nixu
 Anxia, semianimis plena dolore gemit:
 Sic defessa malis natura fatiscit, & optat,
 Exuvias oneris deposuisse sui.
 O immense Gigas, qui sustentantia mundum,
 Fulcimenta tenes omnipotente manu:
 O lapis absq; manu de monte revulso superno,
 Rumpe moras, cursum corripe, Christe veni.
 Destruere succidui reliquum quodcumq; colossi est,
 Exordire, tuum protinus imperium.
 In quo certa quies stat definita laborum,
 Fixus ubi nostri terminus exilii est.

148. Symbolum Henrici Ranzovii.

MORS HVIVS VITÆ, ÆTERNÆ VITÆ NATALIS,
cum signo Cranij.

Grana velut putrefacta novas meditantur aristas,
Corpus sic gignent ossa sepulta novum.

Nempe ex interitu fluit instauratio nostri,
Principiumq; boni finis acerbus habet.

Hujus Ranzovici Symboli æquipollentia.

Mors vitæ principium.

Interitus instaurat.

Corruptio generat.

Finis præteriti, principium futuri.

Victurus morere.

Miseria felicitatem parit.

Τὸ παρὸν ἔδεν, τὸδε μέλλον ἄπαυλα.

*Futura præsentia non videbunt, sed præ-
sentia futura.*

Induvia exuviarum non erunt memores.

*Πάντα παλαιὰ νέα. **

PRUDENTIVS.

Mors hæc reparatio vitæ est.

Aliud D. Pauli ab Eitzen.

Viventes morimur, morientes vivimus, ergo

Vive memor mortis, mortemq; pavescere noli.

Vita malis plena est, pia mors, pretiosa quies est.

Vitam mors sequitur, sed mortem vita beata.

Mors nobis lucrum, quia vita est CHRISTVS IESVS.

* *Quæ omnia absq; Christo rationi
erunt aut absurda aut paradoxæ.*

 LIBER QVARTVS.

 N præmissis tribus libris de proximè elapsis quinq; annis narrationem instituimus, & historicam quandam rerum memorabilium in Europâ gestarum, insertâ tam de principum quàm illustrium virorum eâdem Olympiade denatorum obitu brevi nomenclatione, expositionem continuavimus, minime nescij rem nos arduam tenui penicillo delineâsse, & quam forte plures sint reprehensuri. Verum cum ea in medium protulerim, quorum testes habeo locupletes & graves, *FAMAM* scilicet & *VERITATEM* in spem venio maximam, apud æquos rerum æstimatorum veniam mihi ultrò paratam fore. Quamquam tutius nos facturos fuisse non diffitemur, si periculosum hoc & plenum opus alex^o *avéxdoiov* reliquissimus. Adeo non solum nostra tempora literis iniqua sunt, sed quoq; hominum, et jam indoctorum, iudicia. In hunc autem à reliquis sequestratum libellum, tanquam in unum fascem, prænominatorum Pontificum, Regum, Principum, Comitum, Baronum, Nobilium, & clarissimorum virorum præcipuorum epitaphia, partim à nobis contexta, partim hinc inde collecta, congregimus, conjunximus, cum ut eorundem memo-

riam magis propagaremus, tùm ut æquo Lectori
nauseæ molestiam in superioribus legendis obortã
inhiberemus. Quod si assequar, est quod gaudeam,
& quod ad majora tentanda me exacuet. In-
terea te, quicumq; es, humanissime Lector, cæli &
terræ Imperatori summo commendo, & in novum
annum, qui est à nato Christo millesimus, quin-
gentesimus, nonagesimus, omnem felicitatem,
prosperitatem, & fortunam secundam imprecor,
Vale.

E P I T A P H I U M
Sixti V. & Urbani VII. Romano-
rum Pontificum.

Obierunt
A. C.
1589.

Pontificẽ properata volunt quid funera bina,
Vult certè his aliquid significare Deus.
Vix magna matri Sixtus sua tradidit ossa,
Mox est Urbanus contumulatus humo.
Ille ubi complèssset clarus diademate iustrum:
Hic vix regnasset quinque novemq; dies.
Vera loquor, veniam da Lector vera fatenti,
Non odium, ut dicam, nec facit illud amor.
Si mihi tam subito mors vellet demere vitam,
Essem qui nunc sum, non cuperem esse Papa.

Vos o Cardinei Patres hinc discite, quid sit
 Pontificis summi, & totius orbis honor.
 Orbis honor vanus plane est, atq; omnia vana:
 Omnibus aſt vanis vanior unus homo.

P. L.

Epitaphium Stephani Polonia-
 rum Regis.

Occidit heu columen, fulcrum, spes, ancora, fidus
 Totius regni nobile Rex Stephanus.

Obiit
 A. C.
 1586.

Nemo fuit quo pace prior nec promptior armis,
 Nemo altis potior dotibus ingenij.

Sarmaticis fœdum qui movit dedecus oris,
 Illis restituit dum Polocense solum.

Insuper adiecit multas qui strenuus arces,
 Moscorum domito per fera bella Duce,

Quod si vera licet tanto de rege fateri,
 Non habuit toto vivus in orbe parem.

Epitaph: Mahometis Persarum Regis.

Persarum moritur rex invictissimus eheu,
 Infensum nomen cui Mahometis erat.

Obiit
 A. C.
 1586.

Al-

*Almaq̄, cui debet summas Germania grates,
 A Turcis fuerit tuta quod ipsa feris.
 Quorum vim rabiemq̄, suâ virtute repressit,
 Interea pacem Christicolisq̄, dedit.
 Sed quid! non ideo mala sunt majora timenda,
 Christus, qui posthac nos tueatur, adest.*

Epitaph: Friderici II. Danorum
 Regis.

Obiit
 A. C.
 1586.

*Qui maris & terræ dominus quondam acer ad
 Et Rex externis regibꝯ horror erat; (Arcton,
 Qui decus Europæ, Charitum cura, orbis ocellus,
 Nomē habens placida Pacis, Honoris, Opum;
 Cujus & invictas experta est Suecia vires,
 Et Dithmarsa gerit terra subacta jugum;
 Hic jacet ante diem insperato funere mersus,
 Spes summas obitu debilitatq̄, suo.
 Plangent Pierides, tristissima Dania plangat:
 Nunc etenim nunc, quod plāgere possit, habet.*

Epitaph: Henrici III. Valestij Gallia-
 rum Regis.

Hic

*Hic cubat Henricus Valesiorum ultimus, olim
 Qui Rex Sarmatiæ perbreve tempus erat.
 Posthac obliquis ubi Sequana flexibus errat,
 Gallica Rex, patriæ, sceptrâ subibat, amans.
 Postremo exclusus propriâ arce atq; urbe datur
 Ense cuculligeri, non sine fraude, neci.*

Obiit
 A. C.
 1589.

Epitaph: Mariæ Scotorum Reginae.

*Stemmata Casareo, & Scotorum clara marito
 Rege: ac hoc gnato, qui modo sceptrâ tenet:
 Illa ego, quæ sata sum regali stirpe parentum,
 Hoc tumulto parvo contumulata tegor.
 Stemmata nil faciunt, nil prodest sanguine claro
 Censeri, si animum de viis error agat.
 Discite mortales, quibus est res conscia nostri
 Consilij, in dubis esse pericla viis.
 Atq; meo exemplo moniti desistite. Nam vos
 Certa, sed incerto tempore, pœna manet.
 Bis sapit alterius qui exemplo motus: & ipso
 Sit satis hoc nostro vos didicisse malo.*

Obiit
 A. C.
 1587.

Epitaph: Catharinæ Medices Galliarum Reginae.

V

Re-

Obiit *Reginæ bustum hoc Catharinæ continet ossa,*
 A. C. *Quam dominam Gallis stirps Medicea dedit.*
 1588. *Qua natos claro insignes diademate Regis*
Ordine tres vidit, prole beata sua.
Cum mortē oppetiit (quia mors rapit omnia tandē)
Perturbata nimis Gallia tota fuit.

Epitaph: Augusti Saxonix Electoris.

Obiit *Justiciâ Josaphat, David pietatis honore,*
 A. C. *Præ reliquis Salomon pace celebris erat.*
 1586. *Augustus majora refert ingentibus ausis,*
Singula namq; illis sunt data, cuncta at ei.
Ergo tot ornatus fuerit cum dotibus unus,
Quid viguit viro hoc maius in orbe Duce?

Epitaph: Adolphi Holsatix principis.

Obiit *Marte togâq; potens princeps, quo mitior alter*
 A. C. *Imperio haud rexit subdita regna suo.*
 1586. *Qui genus antiquum regali stemmate duxit,*
Danica quo gaudet sceptragerente domus.
Maxima Cimbriaca qui gloria gentis, & acer
In bellis Heros, Marte furente, fuit. Id

*Id Meta sensisti, id Gotha, id & Dithmarsica tel-
Cervici imposuit cum iuga dura tua. (lus,*

*Mortu^o hoc posuit sub marmore corpus Adolphus,
Quem Pax, Mars, Pietas, templa, scholaq³ dolet.*

Epitaphium Joachimi Ernesti prin-
cipis Anhaltini.

Virtutum basis & proavorum sanguine clarus,

Illaq³ Anhaltini firma columna soli:

Hic gelida Ernestus Joachimus membra locavit,

Injiceret duras cum soror atra manus.

Ipsam animam Christo dedit hoc e carcere missus,

Quo dace qui moritur, postmodo vivus erit.

Epitaphium Gothardi Curlandiæ & Semigal-
liæ Ducis. Hospes & Genius.

H. Quis situs hic. G. Heros patriæ carissimus. H. He-

G. Sic, patriaq³ pater. H. Quæso, quis ille? refer. (ros:

G. Gotthardus, generosa tuus Curlandia Princeps,

Spes inopum, generis Sol, Charitumq³ jubar.

Qui virtute fideq³ suâ, ac illustribus ausis

Emeruit primi nomina clara Ducis.

Obiit
A. C.
1586.

Obiit
A. C.
1587.

*Qui patriam à Moscho defendit fortiter, ipsum
Et coluit semper cum pietate Deum.*

H. Egregia dotes : dignus qui viveret ævum.

G. Vivit mente polo, perpete laude solo.

Epitaphium Friderici Holsatiæ Ducis,
Adolphi filij.

Obiit
A. C.
1587.

*Ante diem tristi rapuerunt funere Parca,
Optime Cimbrorum te Friderice Ducem.*

*Necte defendit virtus ; nec fonte repletum
Castalio pectus : nec pietatis amor.*

*Vnde tuam meritò deplorat Cimbria mortem,
Annos qui Pylios vivere dignus eras.*

*Sed mors, quod potuit, corpus mortale peremit,
Mens subiit celsi regna beata poli.*

Epitaph : Henrici principis Condai.

Obiit
A. C.
1588.

*Reliqui patriam, mundiq; extorris honores,
Et latam antiquâ nobilitate domum.*

*Vt te Chryste ducem sequerer contemptus amicis,
Et variâ graviter pressus ubiq; cruce.*

*Ob quod dum repeto natalia rura, venenis
Sublatus cogor fata subire miser.*

*Et quamvis tumulo nunc sim compostus opaco,
Nec claros cineres alta sepulcra premant.*

*Me mea facta tamen, nec non constantia firma
Aequalem magnis regibus esse facit.*

Epitaphium Henrici, Guisix & Lotha-
ringix Ducis.

*Eheu quam tragico est hac vita simillima ludo,
Cujus principium plurima lata refert.*

*Præproperas medium turbas, tristissima finis,
Testis ut Henricus Guisus est locuples.*

*Qui primum Galli dicti manus altera Regis,
Post titubante fide lethifer hostis erat.*

*Postremum jussu ejusdem, per viscera crudo
Trajecto gelida traditus ense neci.*

*Sic variant sortes, sic versat Juppiter urnam:
O felix qui vult esse, quod esse potest!*

Epitaphium Julij ducis Brunsvicensis &
Lunæburgensis.

V 3

Qui

Obiit
A. C.
1588.

Obiit
A. C.
1589.

Qui bene vixerunt, multa & monumenta relinquunt

Post mortem, illorum fama perire nequit.

*Ergo tuum nomen, Dux clare, manebit Juli
Semper, te quamvis straverit atra dies.*

Namq; tuofundata viget schola Julia sumptu,

De te qua& impositum nobile nomen habet.

Et multas firmis cinxisti mœnibus arces,

Rudera cen passim qua& jacuere diu.

Et quia mitis eras, dives, pius, atq; benignus,

Certa tenes supera nunc quoq; regna plagæ.

Epitaph. Caroli, Archiducis Austriae.

Obiit
A. C.
1590.

Qui veteres passim tumulos, signataq; gaudes

Uidere, Lector, marmora:

Hic quoq; siste pedem, presenti Carolus urna

En Archidux jacet Austria.

Cætera non dicam; Si quæris, patria dicet,

Inopes, Scholæ, atq; Ecclesia.

Epitaphium Philippi Holsatiæ Ducis,
Adolphi filij.

Conspi-

Conspicuum insolitâ juvenem virtute Philippum

Monstrârunt nobis invida fata modo.

Nam vix regna sui fratris susceperat heros,

Quando phtbisi interno victus ab hoste perit.

Justiciæ cultor, vix principe clarior alter

Hoc fuit: hinc Cimbris sollicitudo venit.

Spiritus in cælos abiit, corpusq; reliquit

Egelidum; hoc fratres quod posuere loco.

Epitaphium Elisabethæ Friderici I. Daniæ

Regis filiæ, Udalrici Megapolita-

ni conjugis.

Heroïna gravis prudens, industria, felix,

Esther sancta, vigil Sara, Placilla placens.

Principis Ulrici patriæ patris inchyta conjux,

Elisabetha suæ gentis & orbis honos.

Laus, decus, exemplar virtutum digna vocari,

Sola dat ossa solo, mente beata polo.

Epitaph: Dorotheæ Augusti Electoris filiæ, Hen-

rici Julij Brunsvigij coniugis.

Obiit

A. C.

1590.

Obiit

A. C.

1586.

Flo-

Obiit
A. C.
1587.

*Flosculus ut viola iucundum spirat odorem,
Sed perit, & finem, vix ubi crevit, habet.
Haud aliter conjux Henrici blandula Fulda
Vi morbi, in vita limine victa, cadit.
Sic cadit illa tamen, parte ut meliore superstes
In Christi capiat gaudia vera sinu.
Corporis exuviae tranquillâ pace fruuntur,
Et velut in lecto hîc molliter ossa cubant.*

Epitaphium Margaritæ, Ezardi Frisij filia.

Obiit
A. C.
1588.

*Vt lupus inmani, nullo discrimine, victu
Irruit in teneras sanguinolentus oves.
Sic fera terrigenas mors degrassatur in omnes,
Et nulli parcens obvia quaq; metit.
Te quoq; Gemma, rapit primo sub limine vita,
Quæ fueras longos digna videre dies.
Mors tibi non nocuit, sed multum profuit, inter
Angelicos dum jam vivis in axe choros.*

Epitaphium Mariæ, Ludovici Electoris
Palatini filia, Caroli Finlandiæ
Ducis conjugis.

Feminei

*Feminei exemplum sexus laudabile, Et inter
Multum laudatas gloria prima nurus.*

Obiit
A. C.
1589.

*Quam pietas, quam sancta fides, quam gratia morum,
Largaq; quam celebrem fecit ubiq; manus.*

*Patria sensisti, sensisti Suetica tellus,
Cui gravis haud domina, ast altera mater erat.*

Roma suos patriæ patres Mavortia jactat:

Quam, patriæ matrem, Suecia jactet, habet.

Epitaphium Sophiæ Christophori Wirten-
bergici filia, Friderici Gulielmi Saxoniae
ducis conjugis.

*Nomine qua Sophia Et re dicta nitentibus orbe
Virtutum cumulis condecorata satis:*

Obiit
A. C.
1590.

*Quæ patriæ patri Friderico nupta Guilhelmo,
Et spes pauperibus, Saxoniæq; fuit.*

*Quam bona Wirtembergæ dedit, torva Hassia rur-
Sustulit, hoc busto contumelata jacet. (Sum*

*Plangite nunc inopes, cecidit spes unica egentum,
Plange, tuum cecidit, Saxonis ora, decus.*

X

Sed

*Sed quid cordifluo multum indulgere dolori
Proderit? auctori is saepe nocere solet.*

*Præterea constans remanet divina voluntas,
Qua bene, nobiscum quod facit, omne facit.*

Epitaphium Joannis Alberti Comitis
Mansfeldini.

Obiit
A. C.
1586.

*Mansfeldâ rursus refecatur ab arbore ramus,
Ioannem Albertum dum fera Parca rapit.*

Sancta fides, pietas cadit, Heroe cadente:

Quando ruit fulcrum, tum domus ipsa ruit.

At sic fata jubent, nos iussa capeffere fas est;

Et necis & vitæ stat sua cuiq; dies.

Omnia languescunt, sunt & vicina ruina:

Sis Christe infirma firma columna domus.

Tu tibi fidentes non deseris: effice, pressa

Arbor ab arenti florida surgat humo.

Epitaphium Ioannis Guntheri Comitis
Svartzburgiaci.

Obiit
A. C.
1586.

Ab dolor è vivis concessit lumine cassus,

Qui Swartzburgiacæ gloria gentis erat

Ianus

Ianus Guntherus, Musarum spes, & asyllum,

Præclari generis fama decusq; sui,

Cultor iustitiæ, pacis sectator amata,

Et pura inprimis religionis amans.

Cætera non dicam, quia novit Teutona tellus,

Qui sit, qui fuerit, quiq; futurus erat.

Vnum unum placitum est grato pro munere ferre,

Vt bona cuncta eius manibus ipse precer.

Salve sancte Comes, Swartzburgica gloria salve.

Alta tuum merito nomen ad astra volat.

Salve sancte Comes, fatali funere raptæ,

Rex Regum tribuat gaudia multa tibi.

Salve sancte Comes, ter maxime, & optime salve,

Salve perpetuum, perpetuumq; vale.

Epitaphium Ludoici Comitis ab
Eberstein.

Sic Ludoice Comes dulcis te vita relinquit,

Dum Viadri infelix flumine membra lavas.

Gloria Musarum fueras non parva, gerebas

Et Francfordiacæ scepra decora scholæ.

Obiit

A. C.

1589.

*Cingite nunc corpus lugubri veste parentes;
Et multo vestras fonte rigate genas.*

*Sed tamen in luctu lacrumis imponite finem,
Et vitæ, sobolis, spe relegate, necem.*

*Namq; pij, fato quamvis mergantur acerbo,
Non tenebras, cali sed sacra regna petunt.*

Epitaphium Philippi senioris Comitis
ab Hanau.

*Quem pietas, candor, virtus, constantia, nomen,
Mens memoranda sago, mens veneranda togâ,*

*Intemerata fides, vita integra, puraq; fama,
Excelsa excelsi vexit ad astra poli:*

*Hoc tribuere sui monumentum triste Philippo
Cum sua clausisset lumina sancta nece.*

*Reddere plura quidem Comitis pia facta jubebant,
Plura aut qui possit reddere nullus adest.*

Epitaphium Caspari Gansij Baronis
Poteliftani.

*Hic ego Casparus Gansorum stemmate cretus,
Post mea, carnis onus, fata recondo, Baro.*

Omnia

Obiit
A. C.
1590.

Obiit
A. C.
1587.

*Omnia mors tollit, nulla est res in via morti,
Subjicitur fati quicquid in orbe viget.*

*Ne mirare igitur, Lector carissime, technis
Quod mihi non parcat Parca maligna suis.*

Epitaphium Friderici Preiners Baronis
Austriaci.

Matris amor, columen patris, solamen amicū,

Spes patriæ & generis fama futura sui:

Proh dolor ante diem gemebundâ morte peremptus

Hoc ipso posuit frigida membra loco.

Si numeres annos cecidit florente iuventâ,

Si videas mores, ingeniumq; senex.

Obiit
A. C.
1588.

Epitaphium Alberti Baronis ab Heideck.

Corporis hoc posui Albertus fragmenta sepulcro,

Spiritus in calum, venerat unde, redit.

Quod potui feci, licuit dum vivere vixi

Non nisi corde pius, non nisi mente bonus.

Hic quicumq; igitur transis, dic pace quiescant

Vt mea ad extremum molliter ossa diem.

Obiit
A. C.
1589.

Epitaphium Joannis de Trautson Baronis
de Sprechenstein.

Obiit *Quid hospes adstas? conditorium vides*
A. C. *Ioannis ab Trautson viri notissimi,*
1590. *Aulæ Magister qui trium ordine Caesarum,*
Simulq; Consiliarius fuit intimus,
Qui patriæ summum decus, bonis bonus,
Terror malis, Musisq; portus unicus.
Nil scire refert amplius. si vis, abi.

Epitaphium nobilis viri Friderici Ranzovij,
Henrici Vicarij filij, Ioannis Equitis
Aurati nepotis.

Obiit *Nobilis Holsati Friderici nomine Ranzow*
A. C. *Ossa sub hoc vili marmore tecta iacent.*
1587. *Spes patriæ, columen gentis, dum fata sinebant,*
Exemplumq; equitum nobile semper erat.
Flore sed ætatis globulis trajectus in ipso,
Dum sequitur fortis Gallica castra, perit.

Et

*Et sic militiæ terrestres signa relinquens,
Jam sequitur summi calica castra DEI.*

Cum semel atq; iterum Joannis Ranzovij Equi-
tis aurati, Henrici Vicarij patris, suprâ menti-
onem fecerimus, libuit hoc in loco Deth-
levi Silvij Epigramma, in eius
laudem decantatum, sub-
jungere.

*Cum Casar quinctus tractaret Carolus arma
Adversus Regem martia liligerum,
Carolus invictus, Rex Franciscusq; Monarcha,
Tanti commoti perpete laude viri,
Ranzovium scriptis in visis uterq; Joannem,
Ac illi propriâ scripsit uterq; manu.
Eslo Dux nostri Heros præstantissime belli,
Et virtute tuâ, quam potes, affer opem.
Pollicitiq; ipsi stipendia magna fuere,
Noluit à se horum castra cruenta sequi:
Sed potius patriæ servire fideliter alma,
Ipsius multum quæ fuit usa fide.*

Epita-

Epitaphium nobilis viri Joachimi Mynsingeri à Frondeck J. C.

*Mynsiger Europæ Sydus, Themidisq; sacerdos,
Frondecia frondens posteritatis apex,*

Obiit
A. C.
1588.

Præsentisq; hujus decus admirabile seculi,

Sub gelidâ jacet hac contumulatus humo.

*Tumba tegit corpus, vivit sed fama, tot esse
Virtutes uno non potuere loco.*

Epitaphium nobilis viri Lamperti Distelmeieri, Marchiæ Cancellarij.

*Qui patriam auxilio: re templa: laboribus aulam:
Aere scholas fulsi: consiliisq; Duces:*

Obiit
A. C.
1588.

Hac ego Lampertus Distelmeierus in urnâ

Oblitus terris post mea fata cubo.

Quid dico oblitus? Non sum, mea gloria vivit,

Et defunctus ego vivo, renascor item

In Nato, veluti Phœnix reparabilis, ipso,

Qui facie ut similis, sic quoq; mente, mihi est.

Epitaphium nobilis viri Floriani Grisbeck, trium
Imperat: Consiliarij.

In vultu gravitas, lepor in sermone, laborq;

In rebus, pietas in prece, corde fides.

Cui tot dona (rogas) unum concessa, quis ille?

Candidus ingenio, candidus ore senex.

Hic jacet ille: quis ille tamen? Grisbeccius, anne

Debuit ille mori? debuit & voluit.

Cur voluit? Mortalis erat. Cur debuit autem?

Cesaribus carus, carior ille D E O.

Obiit
A. C.

1589.

Epitaphium nobilis Danielis Ranzovij Petri
filij, Patavij demortui.

Conditur hac tumbá Daniel Ranzovius atrá,

Quem morti prestans urbs Patavina dedit.

Patre procul, patriaq; procul, cunctisq; propinquis,

Cum vitæ impléset bis duo lustra suæ.

Extera dum visit juvenis peregrinaq; regna,

Musarumq; inhiat, non sine laude, bona.

Nec tamen idcirco, tumulis privatur a vitis,

Sed cineres ejus Cimbrica terra tegit.

Sic fuit in fatis dicta ut succumberet urbe,

Quis scit ubi nos, & qualia fata manent.

Obiit
A. C.

1590.

Epitaphium Caij Ranzovij Dethlevi filij.

Obiit *Quis cubat hic? Caius cari spes unica patris,*
 A. C. *Musarum cultor, Ranzovidumq; decus.*
 1590. *Concidit in primo vernantis flore juventa,*
 Argētorati *Cum vellet studiis invigilare bonis.*
Mandatoq; patris patriæ traductus in oras
 Oldēburgi. *Hic posuit tristes corporis exuvias.*

Siste pater lacrimas, tulit hoc divina voluntas,
Passus idem Petrus Ranzoviusq; fuit.

In ejusdem Caij Ranzovii Dethlevi F. obitum.

Ἐξασίχον παραμυθικόν.
 Τέχναις ἢ ἀρεταῖς πολλῶν προφερέσπερον ἄλλων
 Καίρον Ραντζόβιον πλεῖστοι ὀδυρόμεθα;
 Αὐλὸς μὲν κεῖται θανάτῳ δεδμημένος αἰνῶ,
 Ἀλλ' αὐτῷ ἀρετῇ ὀλλόμεν ἔδωκαται.
 Ὅς γὰρ ἴης ἀρετῆσι νοεῖ ζῆν ἠδὲ τελευτᾶν,
 Ζῆ ἐνὶ ἔλμπῳ, ζῆ ἐνὶ ἠδὲ χθονί.

Epitaphium Matthæi Wesenbecij viri doctissimi,
 & J. V. D. præstantissimi.

Matthæus placidâ sopitus pace quiesco,
 Justitiæ & pacis præco Wesenbecius.

Obiit
 A. C.
 1587.

Vita mihi studium fuit, impensiq; labores,
 Et dolor & gemitus assiduâq; preces.

Jova pater miserere mei, miserere meorum,
 Solus in Christi sanguine nostra salus.

Epitaphium Leonhardi Badehorni, J. V. D. &
 trium Electorum Cofiliarij.

Care senex Badehorne, tuâ pietate revidens,
 Præsul & Astrææ res sine fraude gerens.

Obiit
 A. C.
 1587.

Occidis ad Mosis normam, sed vivere primum
 Incipis in nitido jam nova planta polo.

Alme, seni, Deus, & nobis da gaudia vitæ,
 Gaudia in æternos non moritura dies.

Epitaphium Jacobi Schegkij, totius Germaniæ
 Philosophi summi.

Vrba tuum corpus texit celeberrime Scecci,
 Sed tua mens sedes molit æthereas.

Obiit
 A. C.
 1587.

*In terris nos Præceptor carissime linquis,
 Nos iter at mox post ingrediemur idem.
 Te libri clarum, te vivum, turba nepotum
 Efficiunt terris, efficiuntq; polo.
 Nos miseri ulterius miserum traducimus & vum,
 O liceat vitam claudere sine bono.*

Epitaphium consultis : viri Ioannis ab Halle,
 J. V. D. & Comitum Aldenburgenfium
 Cancellarij magnifici.

Obiit Nestor in hoc tumulo jacet alter, & alter Achates,
 A. C. Eloquio magnus, consilioq; potens.
 1588. Cuius opem atq; operam veteres sensere Cherusci,
 Et Phrysius Phrysiis progeneratus a vis.
 Sive ad eunda fuit Romani Caesaris aula,
 Resq; peregrinis conficienda locis.
 Sive domi firmanda quies, & munera pacis,
 Heu stabilem nostris rebus adesse fidem.
 Jada gemit, gemit Hunta celer, rapidusq; Visurgis,
 Et gravius metuunt deteriusq; malum.
 Qui legis hæc, cineri requiem & non dura Viator
 Fata precare libens, & bene disce mori.

Epitaphium Petri Monavij, Imp. Majest. Archi-
atri eminentissimi.

Monavios totum dum conscia fama per orbem

Fratrum vehit par nobile,

Invidit calum, terrisq; migrare Jacobo

Petrum jubet superstite.

Scilicet, ut terras alter repleret, & alter

Diviso Olympum lumine.

O fortunatos fratres, quorum unus honori

Terræ ambitus non sufficit.

Obiit
A. C.
1588.

Epitaphium Theodori Zuingeri, medici claris:
& nostri seculi Varronis.

Si perfecta tibi vivo quæcunq; fuerunt

Zuingere, hac tecum contegerentur humo.

Ipsam humus hac caperet (dictu mirabile) calum,

Et tellus quidquid, quidquid & æquor habet.

Quinetiam quidquid gestum terraq; mariq;

Mundi ex quo fulsit tempore prima dies.

Noluit hoc cui sunt humana negotia cura,

Sed simul & nobis cavet & ille tibi.

Obiit
A. C.
1588.

*Namq; tui melior fruitur pars altera celo,
Altera vincenda pignora mortis habet.*

*Illa tibi verò tanto congesta labore,
Scriptis salva manent condita cuncta tuis.*

Epitaphium viri disertissimi Ioannis
Stürmij.

Obiit
A. C.
1589.

*Eximia si qua est doctrina gloria : docta
Est si qua laus facundia :*
*Si summis inusq; pus placuisse , malorum
Hostem fuisse perpetem ,
Est vita locuples testis , vindexq; probata,
Ipsis crepantibus invidis :*
*Ecquis te Sturmi vixit felicior ? ecquis
Te mortuo beator ?
Non igitur, Sturmi, te lugeo : lugeo nullos
Superesse mundo Sturmos.*

Epitaphium Christophori Plantini Typo-
graphi doctissimi.

Obiit
A. C.
1589.

*Iure tibi laudes canerem Plantine perennes,
Ni tibi scriptorum clangeret ore tuba.*

Marmo-

Marmoribus parcant nati, properansq; viator
Ne petat ossa quibus delituere diu.
Plura tribus linguis tibi stant monumenta per orbem,
Nulla caret tumulo Bibliotheca tuo.
Muti qui fuerant, per te modo rite loquuntur
Innumeri, & cunctis reddita lingua sua est.
Quæis tua fama viget seros celebranda per annos,
Vivut & in variis inclyta codicibus.

Epitaphium consultiſſimi viri Iacobi
 Cujacii.

Antistes Themidos, lumen venerabile legum,
Clara lucerna fori, Musici Apollo chori:
Finit humani spacium Cujacius ævi,
Hancq; sibi elegit, quâ tegetur, humum,
Mirum: cuius erat nimis arctus laudibus orbis,
Tam stricte possit qui recubare loco.

Obiit
 A. C.
 1590.

Epitaphium eximij Jurisconsulti Fran-
 cisci Hotomanni.

Aedi.

Obiit
A. C.
1590.

Aedificent alij puro de marmore bustum,

Ostentans pulcris stemmata a vita typis.

Nuga: Longo etenim rarescunt tempore busta,

Vanaq; ea est prorsus gloria, vanus honor.

Qui lepidis triplicem scriptis illuminat orbem,

Rursum inter vivos, mortuus, orbe viget.

Officit haud igitur Francisce Hotomanne sepulcrum,

Quod tua tam parvum conspicua ossa tegat.

Sint satis ad laudem haec: Hic dormit Bartolus ipse,

Qui licet esse nequit, re tamen alter erit.

IDA Ranzovia per Presopopœiam versiculos
hos canit, qui soluta oratione Epitaphio
conscripto correspondent.

Non melior res est, Silenus protulit olim,

Quam nunquam nasci, vel citò posse mori.

Hoc ex parte placet dictum, sed displicet illud,

Quod nunquam nasci rem putat esse bonam.

Nam quid homo? miranda DEI viventis imago,

Sit licet innumeris obrutus ipse malis.

Ergò hominem natam me lætor, lætor & inde,

Paucorum annorum quod mea vita fuit.

Nam multis prærepta malis nunc IDA quiesco,

Expectans reditum Christe benigne tuum.

Quæ monumenta vides tumulo superaddita nostro,

Curavit fieri mœstus uterq; parens.

EPI

EPITAPHIUM

IDAË CAII RANZOVII FI-

liæ, *Henrici Ranz. U. R. neptis.*

IDA LOQUITUR.

NON NASCI ESSE BONVM, AVT NATVM
 CITO MORTE POTIRI, SILENVS QVI-
 DEM DIXIT; CVIVS SENTENTIÆ ALTERAM
 PARTEM VT IMPROBO, SIC ALTERAM PRO-
 BORATIONES, QVIBVS PRIOREM EVERTAM,
 HÆ SVNT IN PROMTV: SI ENIM NON NATA,
 NON HOMO FVISSEM, NEC IMAGO DEI:
 POSTERIOREM QVOD PROBEM, HAC POTIS-
 SIMVM RATIONE MOVEOR, QVOD NISITAM
 CITO MORTVA ESSEM, NON PAVCIS EXPO-
 SITA PERICVLIS VITA FVISSET IN TERRIS
 DEGENDA. SCIENS ITA QVE MORTEM ESSE
 SOMNIVM ET ITINERARIVM EX MVLTIS PE-
 RICVLIS ET ANGVSTIIS, GRATV LOR, ME
 CVM NATAM HOMINEM, TVM MATVRA MOR-
 TE INSTANTIBVS PRÆREPTAM MALIS. NEC
 IMMERITO QVIDEM. NAM AB HOMINIBVS
 IDA TRIMVLA, A CÆLICOLIS AVTEM DIA-
 ANIMVLA SALVTATA, SVB HOC MONV MEN-
 TO, A PATRE CAIO ET MATRE ELISABETHA,
 VTRISQVE RANZOVIIS, APENRODÆ ERE-
 CTO, PLACIDE IAM RECVBO, NON SINE
 SPE RESVRRECTIONIS CARNIS, MORVA
 XXIV. FEB. SEPVLTA XXII. MARTII.

A. C. M. D. XCI.

FINIS.

Z

Præ-

PRÆTERMISSA SVO
loco inferenda.

I.

*De fame, qua in totâ Italiâ & præsertim
Roma maxima fuit.*

ANNO
1590.
&
1591.

Hæc tanta universam Italiam,
& præsertim urbem Roma-
nam fames, & panis inopia pre-
mit, ut Judæis, meretricibus,
exteris multis & inutilibus ejectis, octode-
cim uncias panis in singula capita tantum
distribuant: Cardinales pro ratione facul-
tatum suarum multos pauperes ad messis
tempus alendos recipiant, alij 20. alij 50.
alij 100. Et quando tanta inopia esse cœ-
pit, ut octodecim uncias distribuere ampli-
us non potuerint, ordinatio ad octo tan-
tum uncias pervenit. Quæ antequam jus-
su Pontificis promulgaretur, ablata sunt po-
pulo arma. Non enim citra seditionem
illam

illam fieri posse putabatur. Interea verò
accidit, ut extremâ istâ calamitate per ve-
stram Holsatiam atq; Wandaliâ liberati
fuerint. Id quod verè mirum auditu, & in
maximam patriâ vestrâ commendationem
vergit &c. Hæc à magni nominis viro huc
perscripta sunt. Reliqua, quæ de eadem vir
quidam summus ex urbe scribit, pari ratio-
ne benevolo lectori cognoscenda damus,
in quibus illud memorabile, quod de Cur-
fore, adventum 30. navium frumentum in
Hetruriam importantium Pontifici nun-
ciante, refertur, audivisse scilicet ipsum,
εὐαγγέλιον δέ σοι ἔρω, ornatumq; statim à
Pontifice munere discessisse maximo. Sed
ipsum literarum exemplum quid subjicere
moror? Familiam meam hæctenus solito
more sustentare potui: pauperes 40. recepi,
& si fidem mercatores Siculi servabunt,
qui frumenta mihi promiserunt, ad futuram
messem perdurabo. Incipiunt autem in hac

extremâ calamitate nostrâ , Hanscatici ve-
stri & Wandalici maximo totius Italiae be-
neficio innotescere. Cum enim provin-
cia tota frumentorum penuriâ ad ultimam
usq; calamitatem laboraret , importarunt
Wandalici annonam maximâ copiâ , au-
rumq; reportabunt magnâ abundantia. Pre-
ter alias pervenerunt nuper in Hetruriam
naves circiter triginta , & adventant longe
plures. Cursor qui nuncium hunc Ponti-
fici primus attulit, honorarium in conti-
nente accepit mille ducatorum. Nos hîc
Romæ classem hanc expectamus avidè,
& Belgæ ac Germani, quotquot hîc sunt,
expectatione istâ languescunt, & quotidie
ad portum mittunt. Hæc ille.

II.

*De electo Pontifice Gregorio XIV. & Car-
dinale Antonio Caraffa demortuo.*

Anno 1590. die 5. M. Decemb. à mor-
te Sixti V. quæ incidit in 27. Augusti, an-
ni

ni ejusdem, & ab Urbani VII. electione,
illiusq; , undecimo post die, morte , quin-
que mensium intervallo sede vacante, Gre-
gorius XIII. Pontifex electus est. Et
Anno 1591. die 13. Januarij Cardinalis An-
tonius Caraffa Neapolitanus, qui omnium
doctorem virorum , & ipse doctissimus ,
unicus fuit Mæcenas, ministrosq; habuit o-
mnes ad stabularium usq; & cocum, do-
ctos, Romæ extremum diem clausit. Huic
Suffridus Petrus, utpote patrono suo unico,
Epitaphium conscripsit, quod est ejusmodi.

Venit ab urbe meas infelix rumor ad aures,

Esse Caraffæ tristia fata domus ;

Tristia fata domus , sublato principe , cujus

Gratia pro meritis urbis & orbis erat.

Occidit heu nobis Antonius ille Caraffa ,

Cui virtus Pyllos debuit alma dies.

Ille sacras linguas juvenili tempore doctus

Pierides coluit , Sionidesq; Deas ;

Publica consiliis promovit commoda sanis ;

Et per eum promptam sensit egenus opem ;

*Ille galcrati lumen , columenq; senatus,
Clavigeriq; fuit mensq; manusq; Papæ.
Nemo illum lacrumis decoret , neq; funere lesu
Faxit, cur ? volitat vivus per ora virum.*

Suffridus Petrus Leovardienſis.

V. I. C.

III.

De Frotonē, cujus mors ita ſuppreſſa fuit,
ut tanquam vivus circumlatus, & ſub nomi-
ne & auſpicio ſuo regnum adminiſtratum,
& nullus alius ante elapſum triennium ele-
ctus ſit, notentur, quæ ſub finem libri 5.
ad hunc modum Saxo Grammaticus ſcri-
bit. Hic Frotonis toto orbe clariffimi re-
gis exceſſus fuit. Hujus egeſtis viſceribus,
ſalutem corpus triennio proceres aſſervan-
dum curabant, provinciarum defectionem
vulgato Regis exitu formidantes, mor-
temq; ejus ob hoc maximè clam exteris eſſe
cupientes, ut vitæ ſimulatione propagati jam-
pridem imperij terminos tuerentur, priſti-
naq; Ducis auctoritate ſubnixi, conſuetam
à ſubje-

à subjectis pensionem elicerent. Depor-
tabatur itaq; ab eis exanimus corpus, ut
jam non funebri lecto, sed regali vehiculo
gestari videretur, tanquam, invalido seni,
nec satis virium compoti, id muneris à mi-
lite deberetur. Tantum magnificentiæ et
jam extincto ab amicis tributum est. At u-
bi putridos artus extrema corripuit sanies,
nec tabes reprimi poterat, secus Weram Se-
landiæ pontem regio funere deducto tumu-
lavère corpus, affirmantes Frotonem
eo loci mortis ac busti copiam
exoptâsse, ubi regni ejus præ-
stantissima haberetur
provincia.

Matthæi cap. 24. vers. 7.

*Consurget gens in gentem, & regnum in re-
gnum, erunt pestilentia & fames, & terra-
motus per loca.*

APPENDIX

CONTINENS NAR-

RATIONEM RERVM MEMORA-

BILIVM PRÆCIPVE GALLICARVM, QVÆ

hoc toto anno M D XCI. in Europa gestæ sunt,

quarum elenchum hîc infra po-
suimus.

SEQUENTIS NARRATIO-

NIS CAPITA HÆC SVNT:

Quæ in Sabaudia ad opidorum
quorundam expugnationem
gesta sint.

Comitia ordinum Imperii Fræ-
cosurtum ad Mœnum indicta.

D. Urbanus Pierius Caluini-
smi insimulatur.

Conuentus Theologorum VVi-
tebergæ habitus.

Protestantium quorundam cõ-
uentus Aldenburgi.

Pontifex spuris clericatu inter-
dicit; tum ne quis contra ætus Ponti-
ficis vita aut morte constituatur,
vetat.

Pontificis contra proscriptos in
Italia, & regem Gallie apparatus
bellicus.

Bataui Thurnhoutũ occupant.

Vaticinium Petri Clementis
Lutetia repertum.

Carnutum regi Galliarum de-
ditur.

Prædones in Belgio itinera in-
festant.

Aumalii in Picardia clades.

Prodigium conspectum.

Parmensium equitum clades.

Senatus Augustani cum cini-
bus reformatam religionem profi-
tentibus transactio.

VVesterloc a Geusiis occupa-
tur.

Pontificii Craconienses ad æis sa-
cras reformatorum demoliuntur,
& sepulcra violant.

Mauricius Vranus castris ad
Zutphanium mirabili strategema-
te potitur.

Idem Mauricius Zutphanium
in deditionem accipit. Comes Ober-
stenius sclopo ictus, vitam finit.

Dauentria in Ordinum potestatem venit.

Louiers Gallia opidum à Nauarrao capitur.

Nauta septuagenarius ob effusa aliquot verba Gandam suspenditur.

Angli nomine Galliarum regis Guigaur & Gellon occupant.

Dux Parmensis machinas bellicas Brugis in Geldriam abducit.

Legati Pontificii edictum Colonia promulgatum.

Vertugo qua Groninga gesserit.

Ducis Parmensis in Betouiam expeditio.

Nauarraus exercitum in Picardiam mittit.

Proditores Londini capite plebuntur.

Tempelius Andernacum tentat.

Rex Gallia Noniodunum capit.

Chrysopeius Monaci Boiorum capite plebitur.

Lotharingus exercitum conscribit.

Germanicorum quorundam Principum in Galliam expeditio.

Errata crassiora sic corrige.

Pag. 2. a. v. 22. leg. vnum. p. ead. b. praepositionem in ex 3. in 2. vers. transfer. ibid. v. 26. Donata leg. dynasta. ibid. v. vlt. Sanctus transfer. in 1. vers. pag. seq. p. 3. a. v. 20. leg. in Armenconium. ibid. v. 16. leg. quingentos. ibid. v. 27. leg. ac. ead. p. b. v. 23. leg. opere. p. 4. b. v. 10. leg. vnâ. p. 5. a. v. 3. leg. Eodem anno. & seq. v. pro Mart. leg. Septembr. ibid. v. 25. lege electoralis. & ibid. dynastes. p. ead. b. v. 13. leg. Collegii. ibid. v. 31. adde A' Wilh. p. 6. b. v. 8. lege statuerent. ibid. v. 23. leg. tum ne quis con. p. 7. a. v. 4. leg. inunct onc. p. ead. b. v. 1. leg. Sfond. ibid. v. 6. leg. possint; sed mutato. ibid. v. 25. leg. à. p. 8. b. v. 4. leg. coronatorum. p. 9. a. v. 14. leg. Charentonium. ibid. v. 23. leg. manipulos. p. 10. v. 8. dele. ij. ibid. v. 20. leg. amplectuntur. ibid. v. 28. leg. ceteris. p. ead. b. v. 5. post Qui adde si. ibid. v. 32. adde post modo, culpetur: p. 12. v. 11. leg. à promiscua mul. p. ead. b. v. 4. transpone quæ lignea. ibid. v. 22. leg. percepto. p. 13. a. v. 12. l. capiendum. ibid. v. 13. pro. pone, p. 15. a. v. 3. leg. illac. p. ead. b. v. 24. leg. magistratui. p. 16. b. v. 1. leg. sub noctis. ibid. v. 7. dele, & p. 18. a. v. 17. leg. Pictones. ibid. v. 25. leg. audire. p. 19. a. v. 11. designato. ibid. v. 14. tolle comma post Luteraam. p. ead. b. v. 9. leg. sortem. ibid. v. penul. pro Et, pone Hæc. Distinctiones tuo iudicio permittimus.

*QVID IN GALLIA POST
Ducis Parmensis aduentum, proximo mense
Augusto, Septembri, & Octobri me-
morabile actum sit.*

Alexander Farnesius, Parmæ Dux, de
sententia Regis Hispaniarum, cum le-
ctissimis copiis, quas in Belgio colligere
potuit, Mense Augusto in Veromandos
contendit, comitatus præcipuis Belgii
proceribus, principe Chimæo, Arschot-
ensis Ducis filio; Marchione Rentæo,
ex illustri Lallaignorum Comitum stirpe oriundo, aliisque:
exercitus ipsius constabat xv millibus.

1590 & 91

Ante profectioem varios rumores curauit in vulgus in-
geniose confictos spargi: quasi ad Aquas Gratiani curan-
dæ scilicet valetudinis causâ contenderet. Deinde, cum in
Veromanduorum agros penetrasset, Cameraco recuperan-
do intentus fuit. Persuaserat autem Mainio Duci, vt Ballani-
um, vrbis Cameracensis præfectum, in castra sua aduocaret.
Is vero cum intelligeret Parmensem moras in Cameraci vi-
cinitate nectere, suspicans, ipsum vrbi illi inhiare, nullâ veniâ à
Mainio petita redibat, impediēbatq; ne conatus Parmensi
succederet.

Tum Parmensis solitis artibus nixus, famam diuulgari cu-
rauit, ipsius literas ad Mainium scriptas a Lanuio interceptas
fuisse: quarum interuentu accidisset, vt Regii, consiliis hosti-

um detectis, ipsius exercitum inuaserint, fuderint, ac ipsum in tentoriis delitescētem oppresserint. Quæ omnia in eum finem conficta euentus docuit, vt Rex Galliarum de ipsius aduentu in Galliam, dubitaret; & Angli nihil de auxiliis, per ipsius in Gallia absentiam, Belgio submittendis decernerent, sed lætitia sopiti & suspensi, ipsius sparsa cæde exultarent; ac ille interea tempus lucraretur. Equidem certum est, Regem diu de Parmensis in Galliis præsentia certâ dubitasse.

Ac Mainius quidem, Parisiensibus ad extremam famem redactis, præmittebatur Meldas: Galli Meâus indigerant. Cui paulo post, Parmensis copiæ coniungebantur. Rex interea totus Lutetiæ obtinendæ inhiabat, quæ fame miserum in modum laborabat. Ac sane vrbe potitus fuisset, si arti Martem, hoc est vim consiliis, admiscuisset. Gondius Parisiensium Episcopus & Cardinalis: item Episcopus Lugdunensis, (qui cum Ducis Guisii filio captus ab Henrico III Rege, postea pro præside Parisiensis Parlamenti, à coniuratis detento, libertati restitutus fuit) aliiq; sæpè ex vrbe Regem accedebant, ac rationes de deditioe inibant. Partim vero rumor de aduentante principe Parmensi, pertinaciam Parisiensium auxit, & contra deditioem vrbis confirmauit: partim nimia pietas Regis in admittendis ab vrbe profugis, commeatum ipsius exhausit, exercitumq; Regium morbis inuoluit. Multa enim millia accessum in castra, nimia & noxiâ indulgentiâ, ex obsessis obtinuerunt. Ac Plessæus quidem, aliiq; rerum humanarum non ignari iudices & æstimatores, Regi persuaferant futurum vt tali pietate Lutetia potiretur, atq; hoc consilium ipsi & honorificum & lucrosum experturum. Plurimæ enim per Gallias vrbes sunt, quæ a coniuratis stant. Quare si per pietatem & clementiam Lutetianos sibi deuinciret, existimabant alias vrbes facilius Regi auscultaturas. Talibus vero consiliis euentus non respondit.

Quare cum Rex hostilem exercitum appropinquare intelligeret, mutata sententia, proelio rem omnem moris subla-

tis,

tis, committere statuerat. Præuidebat enim oppidanos, dum in conspectu coniurati versarentur, pertinaciores futuros: simulq; confidebat, obtenta victoria, non Lutetianos tantum, sed omnes ferme alios, qui contra se starent, ipsius fortunam secuturos. Parmensis vero, ad oram Matronæ fl. syluis & paludibus se includebat, vires regias conspicatus; opinione sua firmiores. Erant enim in Regiis castris, ex indigenis & peregrinis xx millia peditum, sex equitum selectissimorum millia: ex quibus quatuor millia nobilibus constabant: Principes etiam, qui præsentia & nobilitate suâ exercitum excernerent & condecorarent, plurimi, Condeus, Suesonius, Montpensierus, Borbonii, Longouillanus, Niuernensis, Tremulius: item militaris disciplinæ duces peritissimi, Bironius, Dumonteus, Marefcalli: Lanuius, Castilionius, Lauardinus, Vicecomes Turenus, aliiq; virtute in primis præstantes. Itaque nullas artes Rex omisit, quibus ad proelium Parmensem prouocaret: qui ancipitem Martem declinans, omnes aditus Regi intercludebat. Cum verò à tergo haberet Laignium oppidum exiguum nec munitum ad Matronam situm, ne Rex immitteret plures præfidiarios veritus, statuit illud aggredi: quod non magno negotio (pluribus tamen ex suis desideratis: strenuissime enim se oppidani defenderant) occupauit, interfectis obuuis. In eo oppido Taffinius vir nobilis captus fuit, frater Beauuosi Nocleani, qui regis Galliarum nomine apud Angliæ Reginâ legatum agit. Quæ cū Rex perspiceret, Parmensem proelium detrectare, ac vbiq; se fossis præaltis cōmunire; altiora & ipse consilia, præsentiq; rerum statui magis idonea iniuit. Miles ipsius longa obsidione languorem in summis æstibus, cōtraxerat: multi etiam vigente vindemiâ domum aspirabāt. deinde cōmeatus, intercluso ab hostibus Matrona, deficere cœpit: econtra hostilis exercitus viribus erat integris. Itaq; Rex consultissimum arbitrabatur, vrbes Lutetiæ vicinas commeatu instruere, & præfidiis munire, copiasq; militares in vicinas prouincias transmittere, inq; eum modum di-

uidere, vt & se recrearent, & commeatu hostem prohiberent, & si necessitas postulare, protinus illi subuenirēt. Lassos milites & labore fatigatos, in vrbes misit vnde recentes in præsentibus vsus eduxit. Hoc consilio confidit se vires reparaturum suas, & hostilem exercitum inediâ eneruaturum. Ipsos interim Hispanos & Belgas Gallis coniunctos, simultatibus (quæ spes illum non fallit) commissurum, ac tandem prælio de re integra decertaturum.

Hoc rerum statu sæpe Carnutibus & Druidibus Lutetianos, omnibus ad victum necessariis exhaustos, commeatu instruere sunt adnisi: sæpe vero commeatus omnis a Regiis interceptus, coniuratis, qui præsidii loco carris erant additi, interfectis. Multa milia Lutetiæ fame absumta sunt. in primis tenerior ætas, annis x minor, fame absorpta fuit.

Mira & dira de famis Lutetiæ ingenio typis diuulgata sunt. Vnum non omitam, quod libellis per Gallias editis est manifestum. Narrant centuriorem quendam Lutetianum, cum domum à Prætoriâ curiâ rediisset, ab amicis, vicinis & domesticis varie fuisse interpellatum, ecquid afferret quod tantis calamitatibus finem imponeret: cumque vicinis & amicis ægre satisfaceret, perculit hominis animum liberorum victum poscentium assidua & insolita interpellatio. Dimissis pro tempore, amicis & vicinis, impar tam publicis quàm priuatis curis sustinendis, tenellos liberos primum, deinde vxorem, postremo seipsum laqueis suspendit; chartâ prius exaratâ, qua pectori assuta, ostendit mox vicinis accessuris, quomodo, cum ferre suorum in publica calamitate eiulatus nequireret, victus continuis suorum querelis, liberos primum; deinde vxorem, postremo semetipsum sustulisset; simulque Deum veniam poscebat.

Quod ad commeatum attinet, terrâ ille Parisiensibus aduehendus erat. Pontem enim Charentonium ad Matronam, & Corbelium ad Sequanam, supra Lutetiâ; infra vero, pontem

pontem Clodoaldi (Galli pontem *Saint Clou* nuncupant)
Rex obsidebat.

Quare & procul annona omnis adportanda erat, & terra. Lauardinus, qui Sancto Dionysio oppido præest, Septembri mense fufis & sublatis xii. cohortibus coniuratorum, xxx. carros onustos com meatu, Parisiensibus auerterrat. Alia vice Giuræus 180. plaustra inuasit: quæ & ipsa cum com meatu Lutetiam contenderant, fufis qui præsidii loco erant additi.

At Parmensis, cum obseruasset Regem exercitum dimisisse, & partem in Campaniam ac Lotharingiam cum Niuernio Duce, partem in Turonensem agrum cum Suessio, partem in Normaniam cum Montpenserio, aliasque copias cum Longauillano in Picardiam destinasse; ipse circa medium Septembrem Corbellium oppugnare constituit: quod oppidum ad Sequanæ & Stampæi fluminum confluentiam est situm. Itaque bene se de Parisiensibus meriturum sibi persuadebat, si istud oppidum Regiis eriperet. Rex, qui supra Corbellium, Melunum occupabat ad Sequanam situm, non magnopere curabat si hostis Corbellio potiretur, oppido minimè munito: mandabatque præsidariis, qui 300 numero in eam urbem immisi erant, si hostes cum tormentis accederent, deditioe facta sibi prospicerent.

Ipse interea se in Picardiam conuerterat, ac Claromontium obsidere statuit; vbi coniurati se pertinaciter defenderunt. quibus inter necione sublatis, arcem vrbi additam, munitam admodum, pari felicitate expugnauit. Postea sub Octobris initium in viciniam Calerensium exspatiabatur: egitque per idoneos Oratores, Paulum Buzanuallium primo, inde per Lanuium, postremo per Ducem Longauillanum, cum Ballanio, Cameracensis vrbis præfecto, vt relictis coniuratis, qui ipsi non fiderent, Regias partes sequeretur.

Qua de re multa sparguntur: quid vero conclusum sit, ni-

hil comperti habeo. Multi certe quotidie ob insolentiam Hispanorum, alieno in ipsos animo, ex coniuratis euadunt.

Tum Rex Gifforium accessit, ad confinia Normanniæ, & Picardię positum, Gernæum obsessurus. Nulla vero re æque indigebat atque pecunia, qua hostis abundabat. Quod cum videret Regina Angliæ, 20. milia Angelicorum, post grauiores summas ante ipsi præmissas, denuo submitit; vt in officio peregrinum imprimis militem, Heluetios, & Germanos equites contineret.

Goddardus de

Hoc rerum statu, Ordines Hollandici laboranti Regi varia auxilia præstiterunt. Septem nauticas mensuras (vos *lastas* appellatis) pulueris tormentarii, item septemdecim naues butyro, caseo, piscibus, & frumento onustas: sex armatas & bellicas naues, similiter subministrarunt: quæ per sex menses Ordinum sumtibus Regi inseruirent: quæ omnia Diepam portum Normanniæ, salua appulerunt.

Quo loco dum naues Ordinum aberrant, inciderunt in nauem Brissaccianam, à comite Brissacco nominatam; quæ 500. lastarum capax, armata, coniuratis inseruiebat, ac mare infestabat. Cum hac naues Hollandiæ conflixerunt, ac sui iuris fecerunt. Accidit autem cum capta hæc Brissacciana esset, vt scintillæ quædam igneæ lectum nauæ cuiusdam accenderent: qua omnis nauis postea conflagrauit: cumque ea 24. tormenta ærea, & nautica supellex omnis submersa: vt solidum hoc gaudium non esset.

Hęc cum in Normanniâ, Picardiâ ac viciniâ Parisiensem geruntur, Wikesius Montis diui Michaelis in eremo positi gubernator, à coniuratis stans, pontem Vrsinium, ad Britanniæ Aremoricæ & Normanniæ confinia situm castellû, oppugnabat: qui sclopo ictus, ibi interiit. Mox liberatus è vinculis fuit frater Comitis Montgomerii, qui, cû insidias monti illi capiendo struxisset, ab aduersariis captus, in hoc monte asseruabatur: qui mons nunc Regiis partibus est addictus.

Per

Per Britanniam Aremoricam, Dambœsius princeps, Mōt-
penferii filius, regias partes procurat: quas Rhedones (Galli
Reins vocant) Parlamenti sedes; Victoriacenses, aliæq; vrbes
in ea prouincia sequuntur. Nannetenses vero, pluraq; alia
oppida, coniuratis fauent: quorum in hac prouincia Mercu-
rinus Dux, Ducis Vaudemontii filius, ductor est.

Interea Parmensis, vigente Octobri mense, acriter Cor- 1590 ju octobri
bellio capiendo insudabat: quod per sex septimanas obsider.
Quatuor assultus, post murorum ruinas, vi tormentorum fa-
ctas, hostis accelerauit. Ex quibus tres impetus Regii mascu-
le ac fortissime sustinuerunt, plurimis e coniuratis ea obsidi-
one desideratis. Inter alios Marchio Rentæus, globo ictus,
istic interiit: Ioannes Taxius, qui olim Ioannis Austriaci in
Belgio œconomus fuit, postea ab Hispano in Galliam lega-
tus, hic grauissime vulneratus fuit: quem mortuis annume-
rant. Commendator Moræus, item magnus Commenda-
tor Morukius, Hispani ambo, simili fato interierunt. Chi-
mæus princeps, ex morbo hâc obsidione contracto, Lutetiæ
grauissime decumbit: qui vnicus Croiani stemmatis heres,
opinor, superest.

Est hoc Gallis militibus solemne, vt in vrbibus defenden-
dis raram pertinaciam præstent. Sæpe ad deditionem a con-
iuratis sollicitati fuerunt: cui dum auscultare in tempore nol-
lent, tandem quarto impetu repetito superati fuerunt; qui ho-
stibus cruentam victoriam reliquerunt. affirmant enim ad
quatuor millia coniuratorum istic interiisse: nec maximi mo-
menti oppidum fuit: inprimis cum supra Corbellium rex
Melunum munitum oppidum, & Montoræum, vtrumq; ad
Sequanam situm, præsidiis teneat: quæ duo loca vel inprimis
commeatum (cuius obtinendi gratia Corbellium attentauit
Parmensis) Lutetianis præripiunt. Eodem die quo Cor-
bellium captum a coniuratis fuit, qui xvii Octobris perhi-
betur; Rex peruicaciam suorum militum admiratus, suppeti-
as ferre laborantibus adnitebatur: qui iuxta Surreinzum, pa-

gum Lutetiae vicinum, in xx cohortes peditum, & tres Albanorum equitum turmas iniecit: quas omnes copias, quatuor ex perduellium numero ægre fugâ dilapsis, felici alea euerit ac iustulit.

Quid Parmensis sit aggressurus capto Corbellio, adhuc ignoratur. sunt qui Meluno & Montoræo oppidis obsidentis capiendisque inuigilaturum autumant; ut Parisienses sibi addictiores habeat, & omnes coniuratos firmitus Hispano Regi deuinciat; qui omni ex parte Regi Galliarum negotium facessere satagit: per Sabaudum enim prouinciam ad Rhodanum infestat, cui cum nuper Dedigerius duo oppida in Pedemontio sita eripuisset, causam Sabaudis præbuit, ut præfidiarium militem qui Geneuam obsederat, auocarct, ut Dedigerio occurreret. Nullam crudelitatem intactam reliquerunt in Geneuensium colonos Sabaudis; quibus ludus est, virilia captis & interfectis præcisa, ori eorum petulanti ludibrio inferere. Matfiliensibus variè Sabaudus inhiat, quibus Turca minaces literas superiori Iunio scripsit; eos ad obcedientiam Regi præstandam adhorratus: quem si negligant, ac Hispanis faueant, diserte illis vim minitatur, bonorumque quæ per Turciam habent, direptionem; ac commerciorum, quibus hætenus fruuntur, auersionem, quarum exemplar cum hisce mitto.

Campaniam Hispanus per Lotharingium infestat. Nuper etiam quatuor millia Hispanorum in Languedociam penetrarunt: quibus multi equites intermixti, qui spe Narbonam deuorarunt. Hi virtute Montmorancii Ducis & Mattignonii, Marefcallorum Galliae, reiecti, domum redierunt.

At nihil Regē variis curis occupatum magis distrahit, quàm Hispanorum in Aremoricam Britanniam recens appulsus. Nuperrime enim triginta minorum nauium, quatuor vero

maximè

maiorum, (Hispani *Galleazzas* vocant) in eam oram ex Hispania aduenerunt. E quibus septem millia militum in terrâ exposuerunt: quo tempore cum Regiis in appulsu certantes trecenti ex eis desiderati sunt. Ante harum aduentum, copix Parmensis, quæ numerum quindecim millium æquarunt, ad eas angustias redactæ censebantur, vt vix octo millia ex his superessent. Quare vti hæc millia, interfectis illis, magno Parmensis subsidio, substituuntur: Nanneres, intra muros illos admittere recusarunt. Rex, de horum recenti appulsu admonitus, Condæum principem agnatum, in Pictauiensem agrum destinauit; Tremullio Dynasta, multis clientelis in eâ ora instructo, pro vicatio illi addito, ad res istic confirmandas.

Nutantibus hoc modo rebus, Espertonius Dux, ad Regem cum quatuor millibus peditum, equitum turmis aliquot aduentat: quas copias putatur Rex in Britanniam amandaturus.

Ex quibus conatibus manifesto liquet, quanto molimine Gallis obtinendis Rex Hispaniæ incumbat. cuius ambitionem acriori sensu Sixtus Pontifex ante obitum odoratus, omnibus modis reprimendam censuit. cui Florétinus, Mantuanus, Mirandulanus, Veneti, aliiq; per Italiam principes, facile annuerunt; auxiliatrices manus polliciti. *Tandem enim olfecerunt, sub pretextu religionis, Monarchia sua stabilienda illam studere.* Quid nunc attentaturi sint Pontifice denato, non satis constat.

Hæc inter, Villeroius iam tertium in castra Regis, ab aduersa parte, aduolauit, qui Carolo IX & Henrico III Regibus à secretis fuit, qui de pace ineunda tractat. Illi Rex respondit; Alienum illud esse à pace tempus, quo hostis peregrinus, perduellibus mixtus, in sui Regni visceribus grassetur.

Hæc præcipua sunt quæ superioribus, Augusto, Septembri

& Octobri mensibus, gesta sunt in Gallis. Quæ ei bono ad te scripsi omnia, vt conferres cum iis quæ Colonia soles accipere ab iis qui partibus Hispanicis addictiores videntur quam veritati.

POLONICA ex te cupio intelligere: credo te vidisse quæ & Turca ad Polonum de pace scripsit, & Polonus ad Regnam Angliæ: vterque asseuerat pacem coiisse, interuentu oratoris. Quo nomine Polonus immortales gratias Serenissimæ Reginæ, literis 22 die superioris Augusti scriptis, agit habetque.

DE RE-

DE REBUS IN GALLIA

Post Ducis Parmensis aduentum gestis

NARRATIO;

Colonia recens per scripta die 20 Nouembris.

M D X C.

Oscis à me statum rerum Galliaë, Compendio scribam. Cum Dux Parmensis & Mainius copias Lutetiam versus ducerent, ad oppidulum quoddã nomine Laignium, spectante Nauarræo, qui Lutetiam obsidebat, peruenere; vltcrius inde ad soluendam obsidionem perrecturi.

Nauarræus eos anteuertit, ipseq; cum omni exercitu constitit, & pugnam non semel obtulit: vix enim ab hoste aberat Gallico milliari. Parmensis intra aggeres constitit, nec se mouit.

Videns itaq; Nauarræus, se non posse eum elicere ad prælium, exercitum suum ab obsidione reuocauit, ac domum remisit nobiles. Disposuit interim præsidia vrbibus circum Lutetiam sitis: Sancti Dionysii sano Lauerdinum imposuit, cum octodecim peditum signis: Vicecomitem Turenium Meloduno, cum xv peditum signis, & quadringentis equitibus: & Corbellio Feinium Biturigem, cum sexcentis militibus.

Parmensis ergo cum suis copiis, amploq; commeatu & annonâ, Lutetiam venit; vrbique succurrit. Nauarræus autem cum milibus aliquot peditum & equitum, Compienam est profectus: Montem, sanctiq; Clodouzi sanum, Pontemq; Charentonium, oppidula, hostis potestati permisit.

Parmensis, inuecto Lutetiam commeatu Corbellium, septem a Parisiorum vrbe miliaribus, mouit. cuius obsidioni, quod tormentarii globi decissent, eosq; fundi oporteret, plus

1590] 11
Octobri

mensē hāsit. Feinius oppidi præfectus, nullis rationibus & conditionibus adduci potuit ut loco cederet. Post moenia actis cuniculis lunari forma, & iis oppletis pulvere pyrio, oppidum fortiter defendit. Duobus enim factis adsulibus, qui diem totum durarunt, Parisiensium quinq; millia cecidit. Tertio per Burgundos, Italos & Hispanos, Octobris xvi, facto adsultu, amissis eorum mille quingentis, oppidum vi captum fuit. Occisi omnes, præter fœminas & pueros; in primis sexcenti præsidarii, & centum quinquaginta viri nobiles.

Dum hæc gererentur, Nauarræus Clarimontem Picardiæ deditione occupauit: Deinde Gisorium mouit, expectans qui ei subsidio mittuntur Anglos.

Carolus Lotharingæ Dux, sub hoc tempus villam Francam in Mediomatricum finibus cepit; & modo Menhouam obsidet.

Redacto in Fœderatorum potestatem Corbellio. Parmensis Melodunum contendit, ut id obsideret. Vltro ipsi deditiōnem obtulit Montorem & Pouinum oppidula. Deditiōnem quoq; pollicetur Dionysia.

Quantum mihi ex rerum gestarum narrationibus licet consequi, neutra pars nunc videtur velle prælium committere, euentu periculoso territa. Fœderati putant, se bellum prorogando, fore superiores, propter pecuniam, quæ Hispano suppetit, Nauarræo deest. Sed quoniam eâ per Venetos clam iuuatur, & vires a Germaniæ Principibus expectat, qui surgentem Hispani potentiam verentur, ut Angli, suspicor, hoc bellum, vltione quadam diuina, longum fore, & inexplicabile.

Breda ab Hollandis adhuc tenetur, qui Belgium misere dilaniant. Obsidetur tamen à Carolo Comite Mansfeldio.

Byzantio auditur, Persam cecidisse decem Tartarorum millia; quos Turca contra Georgianos Persis fœderatos mittebat.

In Africa, plusquam centum hominum millia propter

controuersias, quas de sua religione Mahumetica cum Turcis alunt Mauritani, seditionem mouere. Iis ab equitibus Meliten sibus missas esse ferunt tres triremes, omni armorum genere onustas, ac diligenter instructas.

De Pontifice nihil auditur; nisi de eligendo nouo, in conclauie egregie controuerti, ambitiosis factionibus: Populum Romanum electionem, quod ad vrbs quietem plurimum intersit, vehementer vrgeri: Schisma metui à nonnullis. vtinam pius amansq; Reipub. nobis cōtingat Pontifex. Oculos in Mondeuium Cardinalem coniici ferunt: qui qualis sit, habeatur ve, haud equidem scio. Alii de Rouereo scribunt, qui est ex gente Iulii secundi. de quo memini me olim Romæ ac Bononiæ, hoc Casanoux (ni fallor) tetrastichum audisse:

*Genua cui patrem, genitricem Gracia, partum
Pontus & vnda dedit; is bonus esse potest?
Sunt vani Ligures, est mendax Gracia, Pontus
Nulla fides. illas singula; trina tibi.*

Literis ex Belgio & aliunde affirmatur, Philippi Regis 33 naues, ac 3 Galeaceas, vt appellant, cum sex millib. militum, & coronatorum milione in minorem Britanniam, magno Castellæ Priore, Albani Ducis filio, duce, ad minoris inquam Britannia litus, appulisse, & expositum in continentem esse.

De Francofordiensi Catholicorum & Protestantium habito conuentu, eiiciendo externo milite ex Germaniæ finibus, iam dudum, vt arbitror, audisti. Catholici aperte senserunt, se cum Hispaniæ Rege pacem velle colere; itaque cum eo conueniri oportere: Protestantes, vim adhibendam potius. atq; ita re infectâ discessum est.

HISTORICÆ RE- LATIONIS

Continuatio, qua quid in

TOTA EVROPA MEMORABI-

le gestum sit, à Martio vsq; ad Septembrem
perexta naratione, non minus breuiter
quàm verè exponitur.

1591

- I. Quæ in Sabaudia in obsidione & expugnatione
opidorum quorundam acciderint.

Ancaus Regis Galliarum & Nauarræ præfe-
ctus rei militari, cum intellexisset Sabau-
dum quæ prius belli aleâ amiserat, Buringam, Thonnam & Euianam, recuperasse,
ac valido præsidio muniuisse; perfectis quæ
in mandatis à Rege acceperat, quam primum ex Germa-
nia Geneuam contendit, ibiq; de Sabaudis pellendo, &
dictis locis in Regis potestatem redigendis consilia inicit.

Delectu ergo militum optimi generis habito, &
paratis quæ præsens expeditio poscere videbatur; Castel-
lum Buringam, ad flunium Aruam situm aggreditur, ac
de deditioe ad præfectum arci præconem mittit. Quod
cum facere recusasset, signum vnûm peditum Sclope-
tariorum & duas equitum turmas deligit, qui, duce Aur-
bingio, loci opportunitatem explorarent.

Dum hæc geri conspicatur Amodeus ex Sabaudorum
familia cœlebs, supremus totius exercitus Sabaudici
dux, confestim equitum aliquot peditumq; cohortes
subsidiij causa Buringam misit: qui quam primum e-
quites regios conspicati essent, impetum in eos fecerunt.

C

Aberat

Aberat is locus dimidio à Buringa miliari, ibiq; ad ter-
gum montis regij pedites suos insidijs collocauerant.

Cum ergò magna vi Sabaudi in inferrentur; regij in-
tegris ordinibus retrocedere, ac fugam simulare, tum illi
multò acrius insistere.

Cum iam vltra insidiarum locum progressi essent,
atq; à tergo ex insidijs confurgerent pedites, à fronte
verò equites, signis conuersis, se insequentes non minus
trepidè quam ante insecuti erant, impellerent ac fun-
derent: Albani magna ex parte cæsi sunt; Itali grauiiter
saucij fuga salutem sibi quæsiuerunt.

Captus est hoc prælio dux Albanorum exercitus, &
Geneuam abductus. Ex regijs tres sauciati sunt. Hac
victoria accensus regius exercitus, altero die summo ma-
ne ad Castelli Buringæ oppugnationem proficiscitur,
atq; in tergo montis vbi prius in insidijs locati fue-
rant; stationem deligit. Qui arcem tenebant, copijs in
campum eductis, aciem prælij conferendi caussa in-
struunt. Quibus conspectis Aurbingius, pederentim
secundum Flumen Arue agmen suum agebat, eo con-
silio, vt in planitiem, quæ inter Castellum & Fluuuium
extendebatur, pertractos in insidiarum locum pelliceret.

Illi ergò cum aliquantò longius excurrissent, Sancæus
ex insidijs prorumpens primum in pedites Sabaudos in-
cidit, eosq; in fugam versos magna ex parte cædit. Italus
Donata cum peditum stragem cerneret, suos in arcem
reducere conatur, Sed frustra:

Iam enim Sancæus aditum omnem præcluserat, in
his Augustijs constituti, vim regionum aliquantisper su-
stinent. Tandem impressione maiori facta, Itali fusi,
fugati, & vsq; ad montem non sine cæde compulsi sunt,
ex posterioribus pleriq; occisi, plurimi sauciati, duo ex
Nobili Italorum familia capti, & Geneuam perducti
Sancæus.

Sequenti

Sequenti die arcem Regis Galliarum & Navarrae nomine sibi dedit exposcit: qua certis conditionibus recepta, praesidiarii incolumes dimissi, arx ipsa diruta & solo aequata, pons deiectus.

Post biduum pagum Darmance, quem Italorum dux tenebat, ad explorandas hostium vires inuadere statuerunt. Quod consilium cum non displicuisset, Aurbingius duo signa peditum & quatuor equitum turmas Geneuam educit, cum quibus dum ad hostem contendit, casu incidit Armenonium mille circiter & ducentis viris stipatum. Cum quo manu conferta, aliquam multis utrimque caesis, plurimis vero saucijs, duos ex hostibus captiuos vna cum suis Geneuam reduxit.

Eodem die Guitrius supremus regis Galliarum nomine Sabaudiae praefectus, mille circiter & ducentos Sclopetarios & quingentas equites ducens Geneuam venit & honorifice exceptus est. Milites eius circa Thonnam & Euiam, eiectionis Sabaudis dispositi sunt. Refecto per biduum milite, Guitrius Thonnam sibi regis nomine restitui iubet. Recusante opidi praefecto, ad oppugnationem sese accingit.

Praesidiarii vim hostium conspicari, arcem, relicto opido, occupant, inde tormentorum ictibus regiores vehementer impetunt, adeo ut toto triduo machinae maiores arci oppugnandae admoueri non potuerint. Regijs, omissa arci oppugnatione vim omnem in opidum conuertunt, at tribus incensis aedificijs crebris tormentorum ictibus muros opidi conuerberant. Sed cum neque sic multum proficerent, trecentos fossores adducunt, qui incredibili labore cuniculos eodem usque egerunt, ut turris magnae partem deiecerint, cuius ruina multi praesidiariorum sunt oppressi: Viso periculo Compois (id nomen erat praefecto opidi) deditioem certis conditionibus paciscitur, & eductis qui supererant praesidiarijs, regijs opidum tradit.

Recepta Thonna, in Euian vim conuertunt, ac vehementi impressione facta, opido potiuntur, desideratis tamen aliquot militibus, & Domino de Lapiere, qui signum vnum Geneuensium ducebat, occiso. Opidani in arcem confugiunt, quam cum frustra tormentis oppugnassent cuniculis rem agere decreuerunt. Interea missi à præfecto arci, qui rogarent, erga prægnantes, & tenellam illam ætatem misericordia vreretur, dareq; operam, ne ab impotente milite in innocentes pariter sauiatur.

Fide data, Guitrius 24. horas præstituit, inter quas saluis rebus suis omnibus sine periculo opido excedere possent. Qui arcem tenebant conditionem hæc recusabant, loci munitione freti: Sed & ipsi tandem sese dedere coacti sunt. Sic obsessi omnes incolumes dimissi sunt, ijsq; vt quisq; quantum posset, secum ferret permisum, exceptis tribus Losannensibus, qui perfidiam suam, cum opidum Sabaudis prodere tentassent, capite luerunt. Arce recuperata, & præsidio imposito, Geneuam ad reficiendum militem reuersi sunt.

Dum hæc à Guitrio geruntur, Sancæus ad Allinges occupandum animum adijcit. Sunt ex arces duæ, intra duos montes colli impositæ, & loci natura & onere hominum munitæ. Eas cum aliter non posse viderentur (nam & præsidio valido tenebantur, & comœtatu abundè instructæ erant) fame & obsidionis diuturnitate expugnare statuunt.

Amodeus Sabaudus, cum didicisset tam exiguis cum copijs à rege Nauarræ legatum esse missum: sibi non cunctandum ratus subitarium militem conscribit, cum quo ad flumen Arue progressus, hostiliter agit, & nocte intempesta clamore & classico excitato sæpius tumultuatur. Guitrius interim castelli Pont Arue præsidium signo vno peditum auget, tum in vnum coactis copijs summo

summo mane antequam luciferet, pedites à regione unde hostes veniebant, collocat, ac sese vallo commu-
nare iubet. Hostes eductis copijs conspicati regiones equi-
tes, quos Sancæus ducebat, recta ad eos contendunt: qui
& ipsi ordinem promouent, ac prælium cupidè exspe-
ctant. Vbi pugnae initium factum est, pedites, accepta
tossæra, & ipsi ex vallo in hostes irruunt, impulsos fun-
dunt fugantq;. Sabaudi pleriq; cæsi, Itali capti, plurimi
fauciati, fugati omnes. Parta hac victoria Sancæus sine
vlla suorum clade Geneuam reuersus est.

Post hæc Guitrius Bonnan opidum oppugnare sta-
tuit. Sequenti ergo die duabus equitum turmis, qui loci
situm & naturam explorarent, missis, per tubicinem
opidi deditioem fieri iubet. Opidani non modo re-
sponsum vllum dabant, quin etiam quatuor equitum
turmis emissis, tubicinem in opidum captiuum abduxerunt,
regios etiam medio ferè vsq; ad Geneuam itinere
persequuti sunt.

Amodeus intellecta suorum strage ad vindictam
vnice intentus est. Bonna ergo valido præsidio reli-
quisq; ad oppugnationem sustinendam necessarijs com-
munita, milites suos, qui circiter sex mille erant, per
proximos pagos distribuit. Similiter etiam regij copias
suas recensebant, quæ constabant 3000. viris 500. Gene-
uatibus & 800. ex diuerso genere collectis equitibus.
Omnes tamen Galliarum & Nauarræ regi sacramento
inauctorati erant.

Sequenti biduo Geneuæ

Supplicationes publicæ ad xdeis sacras,
indictæ fuerunt.

Post biduum Sabaudus, exercitu in campum educto, Paciem instruit: regij etiam ad pugnam sese parant.

Cum iam uterq; in procinctu staret exercitus, Sanceus suos in supercilio cliui aduersi instructos ostendit, & post tergum eorum machinas campestris quatuor ita collocauerat, ut ab hostibus conspici minimè possint.

Similiter Guitrius totidem machinas in hostes direxerat, eamq; tesseram Sanceo dederat, quamprimum ex equitibus suis tres solitarios ad hostes contendere videret, tormentis in aciem hostium emisis vnam impressionem faceret. Nec consilio defuit euentus. Vi enim tormentorum totus Sabaudorum exercitus dissipatus, perturbati ordines, ducis etiam ipsius equus traiectus concidit Regij cum aciem hostium inclinatam viderent, magna vi illati acerrimè insistere, resistentes obruncare & fundere, fugientes insequi. Sic fuso fugatoq; exercitu, Sabaudorum pleriq; interfecti, pluri mi sauciati, nonnulli capti.

Ex equitibus qui lenioribus utebantur equis, fuga vitam sibi redemerunt, reliqui in fuga cæsi, aut grauitè sauciati. Captiui Geneuam abducti sunt, inter quos fuit Comes de Sonnac, itemq; alius Comes, & duo ex Nobili Itatorum profapia. Prælium hoc duabus circiter horis durauit. Cæsorum numerus, præter eos qui lethaliter vulnerati in fuga perierunt, ad octingentos excurtebat.

Nocte iam ingruente Guitrius receptui canere iussit, magnoq; plausu & publica omnium letitia Geneuam reuersus est, ac statim per tubicinem ad gratias Deo agendum multitudine conuocata, Deo publicè gratias agit, & tam illustris victoriæ auctorem agnoscit.

Altero die recensitis copijs quinquaginta saucij reperi, decem vero ex omni numero desiderati sunt: quos inter hostium cadauera inuentos in urbem deduxerunt & modo militibus sollempni terræ mandarunt.

Comitia

Comitia ordinum Imperij

perij Francofurtum ad Mœnum indicta.

Primo vere conuentus Ordinum Imperij Francofurtum ad Mœnum, indictus est ad Calendas Martias. Legati à Cæsare cum Mandatis venerunt, Iulius Echterus, Episcopus Herbipolitanus, Dux Franconia: VVilhelmus Comes in Cimbern, S. Cæsareæ Maiestati à Consilijs: Iohannes Christophorus ab Hornstein, à Secretis: Christophorus Faber I. V. Doctor, & ipse à consilijs.

A Moguntino Archiepiscopo & Electore venerunt, Philippus Crazius Scharpfenstenius, Collegij Moguntini Decanus, & Ecclesiæ Francofordianæ ad D. Bartholomæi Præpositus: Philippus VVolfgangus Rosenbaccius, I. V. Doctor, & Cancellarius: Bernhardus Philippus VVolfgangus Rosenbaccius, I. V. Licentarius: Petrus Crachius à Secretis, omnes prædicti principis Consiliarij.

A Treuirensi Archiepiscopo missi sunt, Antonius Elzius Archimarschallus: Conradus Reccius I. V. Doctor.

Colonienfis nomine comparterunt, Eberhardus Comes Solmissæ, VVestphaliæ Satrapes, &c. Theodoricus Bisterfeldius iureconsultus.

A Iohanne Casimiro Administratore Palatinatus electoratis, venerunt Fabianus Burggravius & Dynaster in Dona: Adamus Gans Pudlicius: Ludouicus Culmannus, & Georgius Michael Lingelshemius, I. V. Doctores.

Nomine Christiani Electoris Saxonæ venerunt Abrahamus Boccius Cliphufius: Iohannes Seidlicius, Armsdorfius: Eberhartus à VVaiche I. V. Doctor.

Ab

Ab Electore Brandenburgensi venerunt Raimarus
vVinterfeldius in Neustat: Sebastianus Mullerus in
Ruebsdorff.

A Domo Austriaca legati sunt Eitel Fridericus, Co-
mes in Hohenzollern & Sigmaringen: Theodoricus à
Herba: Cyriacus Rutlandius iureconsultus.

A Domo Burgundiaca: Iohannes Hatstenius LL,
Doctor.

Ab Episcopo Herbipolitano: Erhardus Liechten-
stenius Bambergensis & Herbipolitanae Ecclesiarum
Canonicus, &c. Valentinus Echterus à Mespelborn in
Erbach, &c. Octavianus Schrenccius à Nozingen, D.
& Collegij Frisingensis Canonicus.

Ab Episcopo Constantiensi missi fuerunt: Georgius
Baro vVelboergius, &c. Supremus Cubicularius, Iohannes
Hagerus D. Cancellarius.

Nomine Collegij Monasteriensis: Engelbertus Bra-
beccius, Canonicus, Hermannus vVhelius, Iohannes
Schadius LL. Licentiatus.

A vVilhelmo duce Bavariae, Comite Palatino ad
Rhenum venerunt, Rudolphus Baro in Bolvveil &
vVeilerthal, à Secretis: vVolfgangus Lucius Doctor,
Cancellarius Straubingensis: Henricus Hafslangius,
& Florentinus Abdackerus D.

Ab Henrico duce Iuliacensi: Nicolaus Bralius, Theo-
doricus ab Aëckel, Andreas Harzhemius & Theodori-
cus Heistermannus LL. D. D.

A Iulio duce Brunsvicensi adfuerunt Rudolphus
Rafsingerus equitum Magister, Iohannes Conradus va-
renbuhlerus D.

vVilhelmo Landgrauio Hafsiae adfuerunt, Georgius
vVitgenstenius Dynasta Homburgi, Iohannes Ridesel-
lius Hafsiae Marescallius Hereditarius, Hermannus à
vVersabee, & Iohannes Antrechtus iureconsultus.

Pomeranus

Pomeramus absentiam suorum ad Maguntinum litteris excusauit.

Cœnobiarcharum nomine adfuit, Hector Dorsbergius, I. V. D.

A Sueuiæ Comitibus, Iacobus Raslerus Vberlingensis, LL. D.

A Republica Coloniensi amandati sunt, Hildebrandus Rudermannus, Ioannes Lieskirchius Quæstor, Petrus Crantzius D. Reipublicæ eiusdem Syndicus. Itemq; plures alij, quorum nomina hic longum esset recensere.

Hoc conuentu quid actum quid uè conclusum sit, nondum liquet.

D. Vrbanus Pierius Caluiniſmi inſimulatur.

Pullò antè libellus typis excuſus paſſim circumferre-
batur, quo D. Vrbanus Pierius Paſtor Eccleſiæ vvi-
tembergensis, ibidemq; Theologiæ Profeſſor pub-
licus, Caluiniſmorum quorundam dogmatum fautor
publicè proclamabatur: quin & verba ipſius de contro-
uerſis hoc potiſſimum tempore articulis ad maiorem rei
faciendam fidem, ſubſcribuntur. Magna ergo fuit ex-
ſpectatio doctorum virorum, quibus modis ab hac ſuſpi-
cione ſeſe liberaturus, quibusue verbis ſuam de his ſen-
tentiam declaraturus eſſet Pierius.

Tandem ſub nomine Studioſorum Theologiæ li-
bellus prodijt, quo Apologia prædiſti D. Pierij inſtituitur,
quidq; de perſona Chriſti, & ſacra ſynaxi ſentiat,
ex mente ipſius explicatur.

Conuentus Theologorum, VVirembergæ habitus.

Kalendis Martijs insignes aliquot Theologi & Ecclesiarum Saxonicarum Pastores, vVirembergam conuenerunt, vt articulos aliquot religionis, qui potissimum in controuersia versantur, disceptarent, & communicatis consilijs, quid in his Ecclesiæ & Scholarum doctoribus sequendum sit, lucidè statuerunt. Hac de re quid latum fuerit, tempus docebit.

Protestantium quorundam Principum conuentus, Aldenburgi habitus.

Hisdem Kalendis Martijs Aldenburgi conuenere nonnulli Protestantium, Inprimis Christianus Elector, dux Saxonix, idemq; VVimariæ duces, vt de certis quibusdam capitibus consultarent. Causa præcipua putabatur, vt Galliarum & Nauarræ regi, quas per Legatos petierat, copiæ decernerentur: rum quid quantumuè quisq; ad sumtus bellicos contribueret, ex communi sententia statueretur. Id quod postea euentus & iam in Galliam amandatus exercitus comprobauit.

Pontifex spurij clericatu interdicit: tum te quisuè contractus Pontificis vitâ aut successione constitueretur, verat.

Sub finem mensis Martij, Pontifex, etsi adhuc ex febris ardore languens (qua de causa & precedenti die Dominico à visitando sacratio abstinuerat, itemq; die Martis sequenti à Chrismatis inuestione abfuerat.) Bulla publicè & seuerè edicit, ne qui spurij posthac in sacrum ordinem recipiantur; tum ne contractus vlli Pontificis vita, morte aut successione constituantur aut præfinautur, Ijs, qui secus fecerint, sacris omnibus interdicit, neq; nisi à Pontifice in extremo mortis agone constituto, absolui posse pronunciat. Clericos in hoc delinquentes bonorum Ecclesiasticorum vsu fructu carere iubet.

Pontificis contra proscri-

ptos quosdam in Italia, & regem Gallia
apparatus bellicus.

Sub idem ferè tempus octingenti plus minusuè proscripsi Afculi commorabantur, qui Duce Marco Sciarra Bacistella Parchiacratto incendijs & cædibus hostiliter omnia fædabant, & multis Italia proceribus terrorem incutiebant. Nam & comteuum illis abundè erat, & munitiones non spernendas obtinebant, multisq; alijs rebus erant superiores.

Communis opinio erat, à potenti aliquo Dynasta inductos esse, eo consilio, ne quid auxiliarium copiarum confederatis Gallicæ ex Italia mitteretur.

Iam enim antè in Italia exercitus conscriptus fuerat, quin etiam à clericis in militum stipendia pensiones exactæ, itemq; equitum aliquot cohortes à prorege Neapolitano contra prosriptos missæ.

Ferebatur etiam Pontifex quadragies mille coronatos ad conducenda sex millia Heluetiorum misisse, quos

Hercules Stondratus, ducentis ad corporis custodiã equi-
tibus sclopetarijs adhibitus in Galliam ducturus sit.

Non multo post proscripsi cum Pontificijs copijs
non procul à Rheatino configunt conserto prælio pro-
scripti, Perusiam petunt vt viribus in Romandiola con-
iunctis hostibus resistere possunt, sed mutatio consilio in
Vmbriam contenderunt.

Bataui Thurnhautum

Castellum insidijs occupant.

K Alend. April. Bataui Thurnhautum Castellum con-
silio hospitis, qui iuxta opidum habitabat, occupant.
Id ita factum est. Hospes in domo sua Castello propin-
qua quinquaginta in insidijs collocarat. Ipse cum pau-
cis ad portam properat, & excubitoribus confectis, mox
dato signo ceteros, euocat, ac per portam patentem in-
tromittit Castellum occupatum mox validè muniunt.

Vaticinium Petri Cle-

mentis Lutetiæ repertum.

Dvrante obsidione Lutetiana, ex turri valida & mag-
næ molis milites regij in oppugnatione vehementer
infestabantur. Adhibitis ergò machinis eam deijci-
unt. In ruderibus reperta est columna marmorea, in
qua hoc vaticinium Hebraicis & Latinis litteris quam
artificiofissimè incisum legebatur.

Anno CIO IO XC. Gallia magnas calamitates è
peregrinis sustinebit, qui nullo iure sceptrum regium
inuadere & coronam sibi vindicare conabuntur. Sed
tandem dignam factis mercedem reportabunt.

Anno

Anno CIO IO XCI. In Gallia, Anglia, Flandria & Germania maxima dissidia & mutationes in religionis negotio exorientur.

Anno CIO IO XCII. Pontifex Maximus interficietur, & successore carebit.

Anno CIO IO XCIII. Iusta Dei ira multis in locis accendetur multorum cum exitio.

Anno CIO IO XCIII. Vera fides in paucis & vix paucis reperietur.

Anno MD XCV. Ingentes terræmotus aliaq; terribilia ostenta iram Dei nunciabunt.

Anno XCVI. Tertia pars vniuersi igni absumetur; aqua in sanguinem conuertetur.

Anno XCVII. Vir magnus excitabitur.

Anno XCVIII. Vera fides rursus emerget & repullulabit.

Anno XCIX. Turca delebitur, & Mahumeti religio peribit.

Anno DC. vnus erit Dominus, vna Fides, vnus Pastor, vnum Ouile.

Vaticinium hoc ferunt à Petro Clemente docto viro qui Lutetiæ olim propter veritatem exustus est, descriptum, & opera ingeniosi sculptoris marmori fuisse incisum. Hæc ex regis castris Basileam perscripta sunt.

Carnutum regi Gallia=

rum & Nauarræ deditur.

Carnutum cum diu obsidionis arctissimæ molestias tolerasset, nec quisquam esset qui subsidio veniret, tandem regis fidei & potestati se permisit, his pactis: Milites præfidiarij ademptis armis grauioribus dimit-

tantur: Opidani Lutetianos omnes & eorum bona quæ eo tutelæ causâ contulerant, regis voluntati permittant, qui de eis statuat quod sibi videbitur: Præterea duo milia coronatos regis fisco pendant, cuius summæ semissem in præsentî pecunia signata persoluant, pro semissem altera bona promercialia tradant: suis ipsorum sumtibus arcem regi in vrbe extruant, salua cæteroqui populi libertate & Priuilegijs: tum sumtus totius belli mensẽ vnũ sustineant. His conditionibus recepta vrbe opulentissima, rex ingressus dici vix potest; quantum frumenti, vini & rerum omnium copiam repererit. His peractis rex Meldas (Meaux Galli indigitant) copias suas ducit. Pontificiæ religionis exercitium rex liberum permittit: extra urbem tamen vndiq; constituti sunt, qui doctrinam Euangelicam propagent.

Prædones in Belgio

itinera infestant.

Inter Louanium & Machlinium itinere, prædones militares currus quosdam & cisia mercibus onusta spoliare attentant. Cum verò insequentibus aliquot sclopetarijs, qui aurigis, animaduerso periculo, subsidio missi fuerant, vasa excutere & merces depradari prohiberentur, viginti quatuor equos à curribus solutos secum abegerunt.

Aumalij in Picardia

clades.

Sub

Sub idem tempus dux Espernonius in Picardia Aumalij copias magna clade affecit. Aumalius fugâ salutem sibi quæsiuit: ex militibus eius octingenti, maximam partem equites, perierunt. Gubernator Montrouillius unâ cum Legato suo Sauallo captus est, Crepam transmissus. Filium Montrouillij eius cladis calamitas absumsit.

Draco in cœlo conspectus.

Dodecimo Aprilis, qui stilo Romano pridie Paschalis erat, hora noctis secunda, cœlo sudo, nigra repente apparuit nubecula, quæ draconis effigiem quam proximè exprimebat, iuxtaq; ardens flamma & rutilans conspiciebatur, quæ supra Pontem Charentoriû extensa duabus horis immota constitit: mox in arcum viridi colore nigricantem sinuata, Leuanthum versus intendit: tandem omnino disparuit.

Parmensium quorundam equitum clades.

Vigesimo sexto Aprilis, Inalbescente iam cœlo, quingenti equites & centum quinquaginta Sclopetarij Bergenses, selectos quosdam Parmensium equitum marcipulos ad Somam & Bredam interceptos, aggrediuntur, & multis eorum cæsis, præda onusti reuertuntur.

Equites

Equites prædones mercatorum quædam bona spoliant.

Vigesimo octauo Aprilis currus quinq; mercibus onusti, Colonia ad ducis Parmensis castra tendebant. Eos medio in itinere centum & sexaginta equites inuaserunt, & vasis effractis, argento & alia preciosa suppellectili direptis, quantum quisq; poterat, secum abstulerunt. Item etiam alijs nonnullis plaustrarijs, dum Antuerpiâ Coloniam petunt, accidisse fama est.

Senatus Augustanus ciui-

bus reformatam religionem amplectentibus
de controuersijs Ecclesiasticis con-
ditiones quasdam pro-
ponit.

Dissidium inter vrbis Augustanæ Senatum & reformatæ religioni adiunctos, de iure eligendi seu vocandi verbi diuini ministros, quod Augustanam Ecclesiam grauer hætenus afflixerat, & indies maiorum malorum causa fore metuebatur, cum à multis ventilatum & disceptatum esset, à nonnullis etiam principibus viris opera doctorum & prudentium virorum pacis rationes frustra tentatæ: Senatus tandem Augustanus, vt tam perniciofa controuersia è Republica tolleretur, pax verò & coniunctio animorum stabiliretur, ciuium ei parti, quæ reformatam religionem profitebatur, has, vt descriptæ sunt, conditiones proposuit,

1. Ius omne reformatæ Ecclesiæ, & ei subiectarum & annexarum personarum, tam ministrorum quàm auditorum penes Senatum opidanum sit: præsertim verò ministros eligendi, ordinandi & confirmandi auctoritatem nemo sibi, præter prædictum senatum, arroget aut usurpet.

2. Idem Senatus ius habeat tres ex suo ordine Hierophylacas deputare, ij, quibus factorum inspectio & religionis cura recte commendetur.

3. Similiter populo tres ex suis eligere liceat, qui tribus prioribus adiuncti, communem factorum curam gerant.

4. Hi sexuiri ex omni parte æquali præditi sint potestate, neq; vllam aliam profiteantur religionem, nisi eam, quæ libro vno comprehensa Carolo Quinto Imperatori, Anno M D X X X in Comitijs Augustanis tradita, postmodum in Formula Concordiæ repetita & declarata fuit. Ceteri omnes qui Caluini, Zvinglij, Flacci, Schyvenckfeldi, aut aliorum dogmata amplectantur, aut suspitione saltem erroneæ opinionis laborant, ad id muneris non admittantur.

5. His sexuiris integrum sit, vel per mortem sublato Ministrorum aliquo, vel aliqua alia de causa decedente successores his idoneos apud magistratum vocibus suis designare, eosdemq; examine probatos Ecclesijs suis præficere. Quod si tamen Senatui iustis de causis secus videatur, placere, vt sexuirorum suffragia magistratus iuri nihil deroget: licere tamen & ipsis & ceteris Ecclesiæ ministris alios magistratui indicare, qui cum vtilitate ad id muneris adhiberi possint.

6. Vocatis hoc modo legitimè vno vel pluribus ad ministerium, Syndicus quam primum sexuiris & Ecclesiæ Ministris negotium dabit, vt diligenti in eorum vitam & doctrinam inquisitione habita, idonei sint nec ne

cognoscant. Qui Dominis inquisitoribus doctrinæ suæ sanitatem, & vitæ integritatem probauerint, eorum electio à senatu comprobetur & rata habeatur: qui contra, et si forte aliorum testimonijs commendentur, ad officia tamen Ecclesiastica non admittantur.

7. Ecclesiæ etiam ministris consuetæ ædes ad D. Annæ recludantur, vbi hebdomadam, vel quotiens necessitas requiret, conueniant, & de rebus ad Ecclesiam pertinentibus cum Sexuiris consilia communicent, electo viro aliquo graui, docto, pacis studioso, qui sententias omnium moderetur, tum imprimis dent operam, ne qua inter ministros doctrinæ gliscat discordia, ne aliarum sectarum opiniones sub velo veræ religionis introducantur, neue contra magistratum prætextu religionis consilia nefaria ineantur.

8. Quantum ad gradus ministrorum attinet, quæ quibus Ecclesiæ commendari debeant, eius rei cognitionem omnem Ministris Ecclesiæ Senatus permittit.

9. Si forte accidat vt ministrorum aliquis vel officij negligentia, aut vitæ turpitudine, vel alio quoquo modo scandalis occasionem præbeat, eum omni modo collegæ admonitionibus vel obiurgationibus adhibitis ad modestiam & vitæ innocentiam reducere debent. Qui si dicto minus audiens fuerit, à Sexuiris, de sententia & consilio senatus, officio priuetur.

10. Quod si magistratus opidanus grauibus & legitimis causis adductus ministrorum aliquem ferendum sibi non putet, eiusmodi ab Ecclesiæ ministerio, communicatis cum Sexuiris consilijs, prohibere ius habeat.

11. Si verò Sexuirorum aliquis officio suo conuenienter se non gerat, sed vitæ rationibus dissolutis, aut alio quouis modo Senatus, præcedente summaria causæ cognitione, indignos abrogare, idoneos verò, seruato, vt supra exposuimus, ordine, surrogare teneatur.

12. Vt etiam

12. Ut etiam omnis suspicio & periculum tum ex-
ronæ doctrinæ, tum vitæ turpis Ministrorum Ecclesiæ
tollatur, Senatui visum est quamprimum insignes duos
& pacis studiosos Theologos ex sexuitorum consilio,
vocare, qui in doctrinam & vitæ rationes singulorum
inquirant. Si si quem vel doctrinæ vel vitæ testimonijs
carere intelligent, ad Senatum bona fide referent, qui
operam dabit, vt indignis exclusis, & vita & doctrina
integri, secundum tenorem supradicti statuti, Ecclesijs
præficiantur.

13. Deniq; omnes & singuli Ecclesiæ ministri confes-
sionem suam de omnibus articulis fidei edere teneantur,
quæ fideliter literis consignata cuiusq; Chirographo
subsignetur & confirmetur, ac typis etiam publicè per
eundem magistratum mandetur & diuulgetur. Hæc
itâ Senatui visa sunt.

VVesterloë à Geusijs

militibus occupatur.

Vigesimo quinto Aprilis Geusij, quos vocant in Bel-
gio milites opidum VVesterloë insidijs circumven-
tum hoc modo occuparunt. Cum scirent, oppidî
præfidiarios die Dominico sacris plerosq; interesse, ipsi
die Sabathi, vergente ad occasum sole, in oppido quodâ
non procul inde dissito, nihil tale præ se ferentes, clam
pernoctant. Mané proposito suo exsequendo intenti,
cum portas præsidio nudatas animaduertissent, oppidû
inuadunt, & in potestatem suam redigunt. Filius D.
Peterfomij qui ibi loci imperio præerat, ad aucupium ac-
cipitrem gerens exiuerat, sed cognitis insidijs, aue di-
missa, flumen natatu transmisit.

Pontificij Cracouienses

ædeis sacras reformatæ religionis demoliuntur, & sepulcra violant.

CRacouia, quæ est primaria Polonia vrbs, ante octennium qui reformatæ religioni nomen dederant, proprias sibi ædeis exstruxerunt, in quibus verbum Dei audierent, & suæ religionis sacra peragerent. Ex Iesuitarum & eorum asseclarum operâ mox incensæ & vastatæ sunt. Nihilominus paullo post permissu regis, & procerum quorundam eiusdem religionis sociorum auxilio, eleganter & magno sumtu easdem rursus à fundamentis excetarunt, in quibus cum iam per semestre conciones audiuisent, & suis sacris more consueto operati essent, altera incidit calamitas, quæ easdem penitus destruxit. Res verò ita accidisse fertur.

Mos est Pontificijs, vt die illo qui Saluatori nostro triumfanti & ad cælos ascendenti sacer est, statuam ligneam varij generis adhibitis carimonijs, ad summum templi lacunar vsq; eleuent, tum verò laruatam demonis effigiem in conspectum hominum demittant, ad representandum salutarem Christi contra Diabolum victoriam, & gloriosam ad cælos ascensionem. Morem hunc exanniuertario instituto celebrantes Pontificij, ipso die festo in primario templo frequentes adsunt, & pompa sollempni Deum suum ex terris in cælum amandant, & deformem Satanæ iconem demittunt. Id monstri Pontificij quidam ad dictas ædeis pertrahunt, easq; incertum quo furore correpti, effringere & spoliare conantur. Hanc ipsorum libidinem & insolentiâ fregerunt ianua ferrea, ite mq; fenestra Clathris ferreis communita paullulum ipsorum propositum retardarunt. Interea

Senatus

Senatus hac de re certior factus, vigilum' custodias eò mittit ad seditionis hoc incendium restinguendum. Ij saxorum crebro grandine impetiti, trepita fuga mox dilapsi sunt. Tum Senatus nulla interposita mora regi qui tum Cracouiæ erat, seditionis periculum nunciat.

Rex magis ad pilæ lusum, cui tum operam dabat, quàm nancij verba intentus, vnum tandem ex suis, decem aut duodecim seruis stipatum mittit, qui turbam excitatam consopiat.

Is cum ad seditionis locum venisset, & stricto gladio viam sibi facere tentaret, à promissu à multitudine saxis exceptus, ægre in Domini Spiegleri domum euaser. Seditiosi ad limen vsq; insequentes ægre quia domum effringerent & pacificatorem illum extraherent, retenti sunt. Accensis omnium animis, & motu inualecente, ità vt excusso rationis imperio cæco impetu plebs ferretur: duo viri illustres, Ponettus qui proximum à rege tenebat locum, & Iohannes Sborozkouius conscensis equis ad regem in arcem aduolant, & periculum exponunt, qui re intellecta, prætorianos aliquot milites cum præfecto mittit, & motum sedare iubet.

Hi in tumultuantes fortiter illati, auxilio maximè Scotorum & Gallorum, qui in foro merces suas exposuerant, turbulentam plebem & Pontificios Studiosos ab oppugnatione ædium reiiciunt, quinq; aut sex occisis, & circiter septuaginta vulneratis. Sic eo die incendio & spoliationi ædes ereptæ sunt. Noctu ve:ò cum iam regis ministri in arcem concessissent, & portæ occlusæ essent, Pontificij Studiosi & eorum asseclæ tumultum redintegantes vehementi impressione, adhibitis magnæ molis arietibus, facta, portas ædium effringunt, ignem iniiciunt, omniaq; flamma comburunt, ità vt nihil nisi muri quidam semid ruti & incendio deformati ex tam pulcro ædificio restaret: tum Scotos & Gallos aggrediuntur &

zur & capiunt, tabernas eorum diripiunt: mox ad Arrianorum domum in platea D. Stephani conuerso impetu, contractis & dissipatis omnibus, & ipsam flammis absumere parant: sed cum merus esset, (quippe lignea quæ tantum constabat materia) ne latius incendiū serperet, eoq; tota vicinia conflagraret, à flammis quidē non tamen à destructione & ruina seruata est. Impotentis hic plebis furor, nemine prohibente, duos integros dies durauit. Tandem in cœmiterium delati, per nefarium scelus sepulchra violant, epiraphia & monumenta deijciunt & conterunt, etiam ipsa (quod nefandum dictu) defunctorum cadauera eruunt, & semiputrida igni concremare aut in flumen conijcere parant. Præsertim vero illustri viri filiam ante 14. dies sepultam cum ex monumento protraxissent, contra ius gentium torque aureo à collo detracto insepultam projiciunt. Postquam in mortuos ita sæuitum fuisset, eodem modo viuos tractaturi dicebantur. Quod eorum consilium nisi singulari Dei misericordia impeditum fuisset, nullum certe crudelitatis genus in torquendis à religione sua alienis prætermisuros fuisse, ex hoc facinore satis colligi potest. Rex enim præcepto tam immani plebis furore, prætorianos milites mox ablegat, qui tam nefarijs conatibus obuiam eant: qui acriter in Pontificios illati, quinquaginta cædunt, triginta capiunt & in arcem abducunt. De his quid statutum sit, nondum liquet, quanquam rumor est, fore vt pro Scotis & Gallis, quos Pontificij eo tumultu in custodiam duxerant, permutentur. Nobilitas pleraq; regem ad hæc conuiuere agrè ferre dicitur. Dissidij etiam nescio quid inter regem & Magnum regni Cancellarium natum fertur.

Rex enim Episcopatum Cracouiensem Cardinali Bathorio prædicti Cancellarij fratri, promississe dicitur, iam verò, denato Episcopo, factum negare; atq; eiusce
rei causa

rei caussa vehementiæ & acerbitatis plenas Cancellariũ
ad regem scripſiſſe literas, quibus acceptis rex, nocturnas
excubias centum militibus auxerit.

Mauricius Vranius ca=

ſtris ad Zurphanium mirabili ſtratego-
mate poritur.

Mauricij conatibus magnum impedimentum affere-
bant caſtra, quæ prope Zurphanium Hiſpani tene-
bant. Ex ijs enim circum circa totum illum diſtri-
ctum infeſtabant, ſepè etiam Arnhemium uſq; ad portas
denocte excurrerant. Quapropter Mauricius nihil in-
tentatum relinquere ſtatuēbat, quod ad capientum eum
locum momenti aliquid habere videretur. At cum neq;
vi vlla expugnari, neq; quàm artiſſima obſeſſione ad
deditionem compelli poſſet, ſtrategema mirabile exco-
gitauit. Iuuenes quosdam imberbes, conſilio & manu
promptos eligit, eosq; puellarum ruſticarum habitu in-
duit, qui ficis & ſclopis paruis ſub veſte abditis, fœniſecij
cauſſa (ad quod tum ex caſtris, tum ex opido propinquo
mulieres exire crebrò ſolebant) baculum & falcem
manibus ſinguli tenentes ad caſtra accedunt. Fœni-
ſecis hiſ ità circa caſtra palantibus, & ad laborem, vt
ſimulabant, valde intentis. Mauriciani quadraginta,
quasi prædam agentes, ex ſilua ſuperueniunt, & hoſtili-
ter in eos inueſti diſturbant. N. 3. & 4. Illi quali in
inſidias incidiffent, ad caſtra, abiectis oneribus, cum ma-
gna trepidatione confugiunt, & præſidiariorum opem
implorant. Clamore & quiritatu excitati milites, ſum-
tis armis mox caſtris egrediuntur, & Mauricianis, quos
prædas iſthic agere rebantur, occurrere ſatagunt, vix duo
deuiginti

deuiginti relictis. Subornati fœnifecæ interim, eductis sub veste gladijs, & sclopis exoneratis, singuli singulos conficiunt. N. 8. & 9. Tum ex altero latere equites Mauriciani, qui in insidijs erant, aduolant, & reliquos aggressi castra præfidijs nudata capiunt, interfectis omnibus, præter oppidò paucos, qui ex muro saltu sese de-derunt & fugâ elapsi sunt. Hoc strategemate sane quàm mirabili Mauricius castra, & loci naturâ & opere munitissima, quibusq; capiendis diu frustrâ insudauerat, sine vlla suorum clade in potestatem redegit.

Idem Mauricius Zutpha-

nium per deditionem accipit. Comes Oberstenius sclopo ictus vitam finit.

Mauricius cum suorum conatus ex animi sententia succedere animaduertisset, non cunctandum sibi ratus, ipse cum copijs suis, quas habebat non exiguas, ad castra contendit, & ad maiora tentanda animum adijcit. Mox ergò Isellâ traiecta, Zutphanium tribus locis obsidet. N. 12. & per tubicines duos missos deditionem, & sine vllis ambagibus aut temporis mora responsum exposcit. Obsessitrium dierum spacium ad deliberandum petunt. Recusat Mauricius, & cœpta oppugnatione, XVII. machinis muros conuerberat, N. 14. 15. & 16. vna etiam magnæ molis ingenti cum tonitru & fragore super opidum exonerata: & altero misso inter-nuncio, quidnam consilij cœperint, exquirat. Obsessit rata vi perterriti, deditione oblata, his tandem rationibus pacificantur. Mauricius libertatem opidanorum, vitam & fortunas omnes tueatur, defendat. Milites præfidiarios, adempta grauiori armatura, gladijs accinctos incolumes

incolumes dimittat, tutosq; præset. Hæc dum inter
 vtramq; partem ineuntur & tractantur, Comes Ober-
 stenius præcipiti nimis audacia vsus, ad murum aliquan-
 to proprius adequitat, ad quem reiiciendum præsidarij
 tormentum vnum displodunt, dictoq; Comiti caput
 traijiunt, qui é vestigio concidens animam efflavit,
 N. 18. Eius casu non modò Mauricius cum suis, sed
 etiam opidani ipsi maiorem in modum perterriti sunt;
 censebant tamen omnes ipsummet sibi causam mortis
 peraudaciam exstitisse. Zutphanio dedito, ad XX d.
 Maij, Hispani opido excedunt, & Mauricius publica om-
 nium lætitia à ciuibus excipitur & in curiã deducitur.
 N. 21. Oberstenij corpus Dottocum primò defertur,
 inde Arnhemij terræ mandatur. Machinæ bellicæ ex
 castris ad Dauentriam transportatæ sunt. Ordinum ex-
 exercitus constabat LXXX. signis peditum, & duodeui-
 ginti equitum turmis, Summa omnis erat ad duodecim
 millia virorum.

Dauentria in Ordinum

potestatem venit.

Zutphanio accepto, Ordinum exercitus Dauentriam
 rebus ad obsidionem sustinendam necessarijs non
 valde communitam obsidet. In itinere quidem
 erant milli viri, & curruum magnus numerus, qui præ-
 sidio opidanis veniebant, & comearum ferebant: sed
 cum in ipsum obsidionis tempus incidissent, opido ex-
 clusi sunt. Eos VVilhelmus Nassouius inuadit, & pugna
 commissa, multis vsq; desideratis, victoria & com-
 meatu potitur. Ordinum milites, capto prius inter
 Zutphanium & Dauentriam castello, ad vrbis oppugna-
 tionem

tionem sese accingunt, tormenta commodis locis collo-
cant, & Isellam duobus pontibus, vno supra, altero infra
opidum, consternunt, ne quis per flumen praedictis aut
commearui pateret aditus. Inde missi de deditioe
rubicines. Obsessi, petito ad deliberandum spacio cum
intra praestitutum tempus nihil respondissent, tormentis
muros concutere incipiunt, ac parte aliqua deiecta, co-
rona urbem inuadunt. Eam in rem pontem sublicium
confecerant, cum vero neq; ad continentem pertit, geret
neq; tantum onus sustinendo esset, Angli multi in pra-
terfluente praecipites submersi sunt. Obsessi tamen mi-
litum ardorem & in oppugnando pertinaciam conspici-
entes, de opido dedendo praescriptis condicionibus pa-
ciscuntur. Postridie eius diei praedictarij circiter non-
genti sub signis duodecim oppido excedere iubentur,
dato prius iuramento, ne intra trimestre spaciū arma
contra Ordines ferrent. In obsidione fuerat Herman-
nus Comes Bergensis, qui globulo tormentario vulne-
ratus, lectica vrbe exportatus est. Sequens quadriduum
recensendo exercitu, stipendio militibus persoluendo,
& commeatu conuehendo consumtum est. Inde, tra-
iecto fluuio, tormenta & maximam exercitus partem
Steevichium duci curant, etiam id oppidum obsessum

Louerium Galliae oppi-

dum à Nauarrazo capitur.

DUm hæc in Belgio geruntur, Nauarreni Louerio ca-
piendo (est id opidum in Gallia) intenti sunt.
cum enim certis indicijs comperissent, in eo esse tribu-
num militum à regis partibus non alienum, literis clan-
destinis vltro citroq; missis oppidi capiendi consilia cum

eo communicant. Placuit hæc ratio, vt milites regij in
siluula opido propinqua se abscondant, viatoresq; omnes
qui illa transirent, secum detineant, ne per eos fortè in-
lidia prodantur. Ad constitutum diem (erat is quintus
Iunij) regij adsunt, & occasionem rei gerenda exspe-
ctant, missis ad portas ex suis vndecim aut duodecim,
praediariorum habitum gerentibus, qui tanquam à
præda modò reuersi, intromitti cupiebant. Tribunus
cum eos agnouisset, confestim oppidi præfectum, cui fa-
miliaris admodum fuerat, adit, & prandentem offendit,
significans emissos quosdam equites à præda reuersos
intromitti cupere. Præfectus qui nihil mali suspicaretur,
clauis tribuno non grauatè concedit. Ille, acceptis
clauibus, Nauarrenos equites per patentis portas acci-
pit, qui mox confectis custodibus, reliquis signum dant.
Illi quantocius aduolant, & in opidum irruentes iner-
mes opprimunt, tum militum aliquot tribunos in custo-
diam dant, & in regis aduentum reseruant, reliquæ mul-
titudini parcunt. His peractis, rex Rothomagum obses-
sus dicitur. Missi ergò speculatores, qui loci naturam
explorent, & reliqua ad obsidionem necessaria pro-
curent.

Nauta septuagenarius ob

effusa aliquot verba Gandauī suspenditur.

Gandauī, quæ est vrbs Flandriæ ingens, opulenta,
nautæ septuagenario senile guttur laqueo fractum
est, nulla alia de causa; nisi quod monachos ali-
quot mendicantes (Capuccinos vulgò appellant) in-
crepasset, quod ex mendicato potius quàm labore vi-
uerent. Hoc solo sermone exacerbati monachi magi-
stratum

Aratum adeunt, & atrocem ordini suo iniuriam factam querunt, minis etiam additis hoc si in ultimum fineret magistratus, rem ad Pontificios Inquisitores delaturos. Sic miser ille ea nocte à lecto in carcerem abreptus, & sequenti luce suspensus est.

Angli nomine Galliarum

regis Guigaur & Gellon capiunt.

Sub idem tempus Angli qui sub Norricij auspicijs militabant, cum principe Dombœsio in Britannia sese coniungunt, & opidum Guigauriam, in quod populi multi confugerant, & 300. fortium virorum præsidio tenebatur, duabus vehementibus impressionibus inuadunt, & muri aliqua parte soluta, ad tertiam incursionem sese parant; missò tamen prius internuncio; Armis nè experiri vellent, aut regis clementiæ sese permittere? Obsessi etiam duos primos impetus fortiter sustinissent, re cum nobilitatis parte deliberata, regis fidei potius, quàm ancipitis Martis periculo salutem suam comittere statuunt. Deditioe facta, opido imperata sunt 52000. coronatorum; Nobilitati 15000. Qui locis neutri factioni adiunctis habitabant, ab exactione immunes fuerunt. Præsidarij cum armis dimissi, omnesq; præstito prius Regi tamquam legitimo suo magistratu iuramento, domum redire & in officio manere iussi. Paullò post Lanoij filius in castra venit, ac parentis etiam aduentus expectabatur. Quapropter multi Gallicæ coniurationis socij metu perterriti Britannia excesserunt.

Dux

Dux Parmensis machinas

bellicas Brugis in Geldriam abducit.

Decimosextimo Iunij dux Parmensis tormenta ma-
diora omnia Brugis in Geldriam, adiuncto valido
praesidio, transportari curat, ibiq; omnes suas copias
in vnum colligit.

Hispani in Belgio cum

duce Parmensi expostulant.

Per idem tempus Hispani, qui sub duce Parmensi me-
rebant, non obscure militiam detrectabant, & non
nisi prioribus persolutis stipendijs, quorū summa ad
240000, coronatos excurrerat, contra hostem arma
laturos aperte pra se ferebant.

Legati Pontificij edictum

de religione; Coloniae Agrippinae pro-
mulgatum.

A Pontifice interim cum mandatis venit Coloniae
Agrippinam Octavius Episcopus Calatinus, qui
edicto promulgato reformatae religionis exercitio
omnibus & singulis seuerè interdicit. Cetera edicti capita
pleraq; omnia ad matrimonij causas spectabant.

Tuisicum à Zviffelio

militum ductore capitur.

F 3

Kalendis

Kalendis Iulij Zyffelius subactis confinium sex-
aginta viris stipatus Tuiscum castrum aggredi-
tur, captum presidio munit, & militum manum
aliquam multam colligit. Similiter Tempellus equi-
tum aliquot turmas & peditum signa Brisacum versus
duxit, Rhenum traiecturus. Itemq; Bonnae praefectus
Bergam relinquens urbem suam repetijt, & munitioni-
bus faciendis & com meatui convehendo vnicè inten-
tus.

Vertugo quæ Gronin- gæ gesserit.

Vertugo tum Groningam, urbem Frisiae munitis-
simam, presidio tenebat centum virorum, reliquæ
extra urbem continebantur. Eius ad ducem Parmen-
sem litteræ interceptæ sunt, quibus quid ab ipso ad
urbis obsidionem soluendam fieri velit perscribit, tum
militum suorum querelas & rebellionem exponit, cum
quibus militiam detrectantibus nisi soluto stipendio ni-
hil fortiter adgredi ausit: agrè tamen multis pollicita-
tionibus à se inductos, vt aliquantisper solutionis mor-
ram ferre velint. Deniq; vt Rhenum cum copijs suis
traijciat, minimè ex re sibi videri. Satius esse Frisiae
aliquam partem quam tantillum existimationis amitte-
tere.

Ducis Parmensis in Be- tassiam expeditio.

Eodem

Eodem mense dux Parmensis con scripto passim, maxi-
me per territorium Leodiense milite, adductis etiam
multo machinis bellicis, reliquis aliò transmissis pri-
mum Nouiomagum, inde Valali trajecto & toto exercitu
transportato Knodsenburgum castellum tentare &
Mauricij viros suos explorare iuber: ipse cum equitum
aliquà manu trans Rhenum exspectat, aucto indies ex-
ercitu. Mauriciani aduenientes machinis salutant, &
acriter excipiunt. Mauricius re comperta, castra ex
Frisià mouet, & Parmensis consilia omnibus rationibus
explorare studet. Tandem Parmensis ipse Valali tra-
iecto Knodsenburgum obsidet & oppugnat: sed præsi-
diariorum impigra defensione repulsus, multis ex suis
caesis, inter quos erat Octavianus Mansfeldius, plurimis
captis & Arénacum abductis N. 15. nobilem cladem ac-
cepit. Jam ipse ad hostem contendebat, tùm in vià de
suorum fortuna edoctus, iter repentè conuertit. N. 16.
& densò agmine progrediens, tentorijs exustis primum
tormenta, deinde militem nauibus imponit, & trans-
portari curat. Dum verò milites, Mauricianis, à tergo
insequentibus, trepidè ad eò in naues sese conijciunt,
duas insignis magnitudinis machinas bellicas hosti re-
linquunt, dux etiam naues nimio onere depressæ, & qui
in ea erant, suffocati sunt. N. 19. & 20. Nec minus
etiam maximè impedimenta & qui postremum agmen
clauderant, tormentis ex castello Knodsenburgo ve-
hementer impetiti, magnam suorum partem desiderab-
ant. N. 21.

Rex Nauarræ exercitum

in Picardiam ablegat.

NAUAR

N Auaræus equitum aliquot turmas & signa peditum
in Picardiam ablegat, eo consilio vt principem de
Ascoli illâc venientem exciperet: ipse interea Diepæ
commorabatur.

Proditores nonnulli

Londini in Anglia capite luunt.

Londini Angliæ metropoli duo ex societate Iesu è
viviis sublatis sunt, quòd Angliæ reginam quoquo mo-
do interficiendi consilia inijsent. Sed deprehensi
capite luerunt. Similiter & alijs locis alios quosdam qui
eiusdem criminis fuerint socij, captos & supplicio af-
fectos famâ ferebatur.

Tempelius Andernaci

portas effringere frustra conatur.

Adulto mense Julio Tempelius militum ductor cum
suis de nocte Andernacum proficiscitur, secum du-
cens duo instrumenta pyrobola, ingeniosè fabricata,
cuiusmodi etiam Schenckius ad Bonnam vsus fuerat,
quibus portam quæ ad Rhenum ducebat effringere &
disijcere, ac militem in oppidum immittere cogitabat.
Verùm cum primus ictus (nam portas eò loci offende-
rat, vbi duplicata & contra omnem insultum satis muni-
tæ essent.) non successisset: ciues fragore attoniti &
somno excitati confestim, ad arma conclamant, & in-
tellectis insidijs hostem ab oppido reijciunt, vtrinq;
tamen nec vno quidem amisso.

Rex

Rex Gallix Nouiodu-

num capit.

Henicus Nauarraus cum intellexisset ducem Parmensem, conscripto milite, Gallicæ coniurationis socijs subsidio venire decreuisse, mox itinera quæ hosti aduentanti transeundum esset, obsidet. Ad eam rem cum magnam commoditatem Nouiodunum habere videretur, qua antea dux Parmensis vsus fuerat, eum locum in potestatem redigendum sibi existimauit. Validissimo ergo exercitu (nam 15000. virorum fortium in castris habebat & 14. machinas campestris) urbem ipsam obsidet, & misso præcone deditionis capita offert. Nullo accepto responso nisi per tormentorum fulmina urbem oppugnat, & multis laboribus expugnat, fugatis qui duce Menio præsidio obsessis venerant. Rebelles cæsi, reliqua ciuium multitudo magna pecuniæ summâ multata. Præsidio urbi imposito rex in Pistones exercitum dixit.

Chrystopœius quidam

Marcus Bragadinus Monaci Boiorum
capite plectitur.

EA tempestate detecta est fraus Marci Bragadini Monachi quondam professione, qui per artem suam quæ aurum facere cunctis videbatur, eò peruenerat insolentiæ, vt illustrissimus audiri voluerit. Cum Monacum venisset, deprehensa per Principem eius fraude, cum igni à legibus adiudicaretur, precibus obtinuit vt capitis lueret supplicium.

G

Itemq;

Itēq; alijs Chrysopeis ars infelicitē cessit. Capta
ob eam rem complures diuersis locis narrantur. Malum
tām infelicitē cedere artem hoc tempore, quo tanta aurī
penuria est, quā maximē necessariam & vtilem.

Dux Lotharingus ad di-

tionis suae fines militem locat.

Lotharingus audito Germanicorum quorundam
principum apparatu bellico, cum in se fabam hanc
cudi metueret, militem conscribit, & sic satis magna
multitudine coacta, circa ditionis suae fines, quā Ger-
maniam attingit, disponit eo consilio vt exercitui Ger-
manico, qui ad Galliarum regem tendebat, aditum o-
mnem obstrueret, & transitum prohiberet. Cum vero
lentē admodum progredierentur Germani, & ille in-
rim tām numeroso exercitui commatu convehendo
totam suam ditionem frumentis exhausisset, moram
illam admodum agrē ferebat, & saepe in Germaniam
se se excursurum minabatur. Inreca Senatus Argē-
toratensis certior fit, Lotharingum ad praedam sibi Alsa-
tiam designasse, eaq; de re in monasterio Carthusiano
prope urbem à nonnullis consilia communicata esse,
mox re deliberata monachos in urbem transportat, tum
omnia monasterij aedificia sumtuosa & eleganter fabri-
cata demoliri iubet, ne qua hostibus inde urbi nocendi
foret occasio.

Germanicorum quo-

sundam Principum in Galliam

expeditio.

Henricus

Henricus Nauarrus cum ad Germaniæ principes
 protestantes, vt vocant, per legatos suos sæpe con-
 questus esset, quàm contra ius & æquum à Guisianis
 & eorum confœderatis à Gallici regni possessione plena-
 ria prohiberetur, eoq; opem ipsorum imploraret, Ger-
 mania aliquot principes, communicatis inter se con-
 filijs, regis petitioni satisfacere decreuerunt. Delectu
 ergò habito, cum multi principes viri & nobiles nomen
 suum militiae dedissent, dux belli eligitur Christianus
 princeps Anhalinus, &c. Diribitorio ad Moguntiam
 designata, in planitie late patenti à rei militari præfectis
 & ductoribus iustrati, & Galliarum regi sacramento in-
 auctorati sunt: quo accepto castra mouerunt, & Lute-
 ræam, versus progressi, cum ad siluam propè Villanouam,
 (quæ Nevenhofen indigirant Germani) peruenissent,
 N. 1. & 2. subsistunt. Ordo exercitus hic erat. Primum
 pifum ducebat Vicecomes Turrenius 1600 viris, plerisq;
 Gallis stipatus. N. 3. Alterum agmen agebat supremus
 exercitus dux Christianus Anhalinus, cum centurioni-
 bus suis, 2200. equites habens. N. 4. Inde sequebatur
 Georgius VVilhelmus à Barfforsdorff, cuius agmen 1000
 constabat equitibus. N. 5. Quarta cohorte erant pedites
 400. quibus Isselstenius præfectus erat. N. 6. His la-
 tus claudebant 400. pedites, ductore D. de Rebours.
 N. 7. Ponè hos sequebatur Krichingus 1000 equitibus
 armatus. N. 8. Prætoriam cohortem ducebat Bernhar-
 dus princeps Dessauensis 1000 equitibus constantem.
 N. 9. Fabianus, à Dona itidem 1000 equitum ductor
 cum suis totum exercitum præcedebat, & subsequenti-
 bus viam sternebat. N. 10. Peditum cohortem ducebat
 D. de Landy, 3000. & 400. viros. N. 11. His latus
 claudebat Comes VVittensis totidem viris præfectus.
 N. 12. Horum vestigia legebant, quos Tempelius ducebat
 4000. circiter pedites. N. 13. Cuius etiam equites du-

centi armamentis & machinis bellicis adiuncti fuerant.
N. 14. Inde succedebant Comes VVedenſis 300 pediti-
bus vnum. N. 15. & Chriſtophorus Helſlerus totidem
alterum latus claudens. N. 16. medio agmini præerat
Comes VVeſterburgenſis 3000 amplius & 400 viris
ſtipatus. In medio totius exercitus N. 19. & 20. duces
præcipui commeabant, & collatis ſententijs, quam
potiſſimum ratione facilem ſibi per hoſticum tranſitum
expediant, conſultant. Tandem ſortem iecerunt, quiſ
eorum primum agmen duceret: quæ cum Fabianum à
Dona deſignaffet, ille alacri animo eam prouinciam ſu-
ſcipit, & foſſores aliquot præmittit, qui per teſqua & ſil-
uis impedita loca toto exercitui viam ſternant. Machinas
bellicas vtrimq; claudebant equitum aliquot peditumq;
cohortes, quarum duas maiores ſignant N. N. 22. & 23.
Currus quibus reliquus apparatus bellicus vehebatur,
commeatus, puluis nitratus, globi tormentarij, fomites,
reſtes, molendina manuaria, lintres, falces, aliaq; id ge-
nus, 3000 excedebant. N. 27. Hoc tanto cum apparatu
in Gallias contendunt: quid rerum ibi ſint geſturi, tem-
pus docebit.

Kalendis Septembribus Parmæ dux militem conſcri-
bere, ſubſidio confœderationis Gallicæ ſocijs venturus
non obſcuris rumoribus dicebatur.

Lectori S.

Operarum incuria & correctoris abſentia fecit, vt nar-
ratio hæc non tam emendatè exiret quàm par erat: Sed
interdum ſolœcizaret, interdum etiam vocibus trans-
poſitis orationis curſus perturbaretur. Et omnia tuæ
æquitati committimus, cui facile iſta videre fuerit.

F I N I S.